

VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETAS

ATASKAITA

TVIRTINU

Mokslo prorektorius

_____ Antanas Čenys

20__m. _____d.

Užsakovas: Radviliškio rajono savivaldybės administracija

Temos pavadinimas: Šeduvos miesto bendrojo plano keitimas

Sprendiniai.

Statybos inžinerija: 02T

2016 m. birželio 01 d. Sutartis Nr. 2016-495/14252

Mokslo direktorius

_____ Vaidotas Vaišis
(vardas, pavardė, parašas)

Fakulteto dekanas

_____ Donatas Čygas
(vardas, pavardė, parašas)

Instituto direktorė

_____ Marija Burinskienė
(vardas, pavardė, parašas)

Temos vadovas

_____ Jurgis Zagorskas
(vardas, pavardė, parašas)

PROJEKTĄ ĮGYVENDINA RADVILIŠKIO
RAJONO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJA

PROJEKTĄ RENGIA
VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETAS
TERITORIJŲ PLANAVIMO MOKSLO INSTITUTAS

Radviliškio rajono savivaldybės Šeduvos miesto bendrojo plano keitimas

II etapas. Sprendinių rengimo stadija **SPRENDINIAI**

Užsakovas: Radviliškio rajono savivaldybės administracija

Rengėjas: Vilniaus Gedimino technikos universiteto
Aplinkos inžinerijos fakulteto
Teritorijų planavimo mokslo institutas

Projekto vadovas: arch. Jurgis Zagorskas (atestat. nr. A1251)

2016 m.

PROJEKTĄ ĮGYVENDINA RADVILIŠKIO
RAJONO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJA

PROJEKTĄ RENGIA
VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETAS
TERITORIJŲ PLANAVIMO MOKSLO INSTITUTAS

Radviliškio rajono savivaldybės Šeduvos miesto bendrojo plano keitimas

AUTORINIS KOLEKTYVAS

VGTU APF Teritorijų planavimo mokslo instituto direktorė – Marija Burinskienė

Bendrojo plano vadovas – arch. Jurgis Zagorskas (atestat. nr. A1251)

Bendrojo plano dalių rengėjai

Urbanistinė dalis

arch. Jurgis Zagorskas

Socialinė-ekonominė

Vita Buivydienė

Gamtinė aplinka, rekreacija

Ričardas Skorupskas

Nekilnojamasis kultūros paveldas

Jūratė Jurevičienė

Susisiekimo sistema

Gražvydas-Mykolas Paliulis

Inžinerinė infrastruktūra

Giedrius Šiupšinskas

Grafinė dalis (GIS inžinierius)

Karolis Ševelis

Koordinatorė

Vita Buivydienė

TURINYS

IVADAS	2
1. URBANISTINĖ PLĖTRA	4
1.1. Šeduvos miesto demografiniai rodikliai, žemėnauda ir vystymosi galimybės	4
1.2. Išorinė struktūra	5
1.3. Šeduvos miesto urbanistinės kompozicinės struktūros tobulinimas	6
1.4. Šeduvos miesto planinės ir erdvinės struktūros vystymas	7
1.5. Teritorijos plėtros kryptių parinkimas	9
1.6. Miesto kompoziciniai centrai ir zonų vystymo tipai	10
1.7. Miesto teritorijos funkcinis zonavimas	11
2. SOCIALINĖ – EKONOMINĖ APLINKA	17
2.1. Gyventojų skaičiaus ir būsto raidos prognozės	18
2.1.1. Būsto raidos prognozės	20
2.2. Švietimo ir mokslo infrastruktūros sprendiniai	21
2.3. Kultūros infrastruktūros sprendiniai	22
2.4. Asmens sveikatos priežiūros infrastruktūros vystymo sprendiniai	23
2.5. Socialinių paslaugų infrastruktūros sprendiniai	24
2.6. Verslo aplinkos vystymas.....	27
2.7. Turizmo vystymas.....	28
3. KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA	31
3.1. Gamtinio karkaso formavimas	31
3.2. Žaliųjų plotų sistemos vystymas.....	41
3.2.1. Bendrosios nuostatos.....	41
3.2.2. Žaliųjų plotų sistemos vystymo sprendiniai	41
4. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS SPRENDINIAI	46
4.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų reikšmė ir integracija į savivaldybės plėtrą	46
4.2. Saugomi nekilnojamojo kultūros paveldo objektai ir vertingosios savybės	46
4.3. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkymo kryptys ir naudojimo prioritetai	47
4.4. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sąrašai.....	49
5. ŠEDUVOS MIESTO SUSISIEKIMO SISTEMA	52
6. ŠEDUVOS MIESTO INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	57
6.1. Vandentiekis ir vandenvala	57
6.1.1. Vandens tiekimas	57
6.1.2. Nuotekų tvarkymas	58
6.1.3. Gaisrinis vandentiekis	59
6.2. Atliekų tvarkymas.....	60
6.3. Elektros teikimas	62
6.4. Šilumos ūkis	63
6.5. Dujų infrastruktūra.....	64
6.6. Telekomunikacijos ir ryšiai	65
7. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA.....	66

IVADAS

Šeduvos miesto teritorijos bendrojo plano keitimas pradėtas rengti nuo 2016 m. birželio mėnesio. Bendrojo plano keitimo rengimo pagrindas yra 2015-11-19 Radviliškio rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T-141 „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės Šeduvos miesto bendrojo plano keitimo“, Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-12-31 įsakymas Nr. A-1183-(8.2) „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės Šeduvos miesto bendrojo plano keitimo organizavimo“ ir Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016-01-11 įsakymas Nr. A-27-(8.2) „Dėl planavimo darbų programos tvirtinimo“.

Bendrojo plano sprendiniai yra rengiami pagal Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktorės raštu 2016-11-29 Nr. S-2752 (8.21) patvirtintą pritarimą „Dėl pritarimo Šeduvos miesto teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijai“ Laisvosios ekonominės zonos plėtros alternatyvai.

Bendrasis planas būtinas tolimesnei darniai miesto plėtrai, nes parengus jį bus suformuota Šeduvos miesto perspektyvinio vystymo koncepcija, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetai bei atliktas miesto teritorijos funkcinis zonavimas; pateikti sprendiniai, kaip tobulinti susiklosčiusią miesto teritorijos urbanistinę struktūrą bei turinę erdvinę kompoziciją; numatytos miesto teritorijoje gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančios priemonės, suformuota bendrojo naudojimo želdynų sistema; išplėtotą inžinerinę, susisiekimo ir kita visuomenės poreikiams tenkinti reikalinga infrastruktūra; nustatyti miesto teritorijos naudojimo, tvarkymo, apsaugos prioritetai ir veiklos joje apribojimai; numatytos priemonės, užtikrinančios gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą; rezervuotos teritorijos komunikacijų koridoriais ir kitiems visuomenės poreikiams reikalingiems objektams statyti; nustatyta pagrindinė tikslinė žemės naudojimo paskirtis, naudojimo būdas ir/ar pobūdis; įteisintas miesto teritorijos tvarkymo reglamentas, patikslinta Šeduvos miesto teritorijos riba.

Planavimo tikslai

Planavimo tikslai nustatyti Šeduvos miesto bendrojo plano keitimo planavimo darbų programoje:

- 1) įvertinti funkcinių zonų reglamentavimą;
- 2) įvertinti funkcinių zonų ribas;
- 3) patikslinti bendrajame plane urbanizuojamų ir numatytų urbanizuoti teritorijų vystymo poreikius;

- 4) įvertinti susisiekimo infrastruktūros sprendinius;
- 5) nustatyti miesto plėtros infrastruktūros vystymo prioritetus;
- 6) įvertinti sprendinių įgyvendinimo prioritetus;
- 7) atlikti esamos būklės analizę, parengti sprendinių įgyvendinimo programą ir sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą.

Planavimo uždaviniai

- 1) Suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;
- 2) optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą;
- 3) nustatyti urbanizuotų, urbanizuojamų, inžinerinės infrastruktūros ir kitų miesto funkcionavimui svarbių teritorijų vystymo poreikius;
- 4) suformuoti teritorijas tinkamas Šeduvos miesto laisvai ekonominei zonai sukurti;
- 5) išskirti urbanizuotas, urbanizuojamas ir neurbanizuojamas teritorijas (arba nurodyti urbanizuotų teritorijų plėtros kryptis) nustatant prioritetinės plėtros teritorijas ir galimą plėtros mastą, prioritetines ir kitas galimos veiklos rūšis;
- 6) pagal poreikį gali būti nustatomi ir kiti teisės aktais pagrįsti planavimo uždaviniai bei papildomi teritorijos naudojimo reikalavimai.

Bendrojo plano sprendiniai rengiami remiantis planavimo darbų sutartimi su Radviliškio rajono savivaldybe, planavimo programa, planavimo sąlygomis, teisiniais dokumentais, reglamentuojančiais teritorijų planavimą, kitais patvirtais teritorijų planavimo dokumentais, planavimo organizatoriaus pritarta BP koncepcija (2016-11-29 Nr. S-2752 (8.21)).

Planavimo organizatorius: Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktorius.
Adresas: Aušros a. 10, LT-82196, Radviliškis, tel.: (8 422) 69003, el. p. informacija@radviliškis.lt.
Atsakingas asmuo – Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas Artūras Valuckas, tel.: (8 422) 69007, el. p. arturas.valuckas@radviliskis.lt.

Bendrojo plano rengėjas: Vilniaus Gedimino technikos universiteto Aplinkos inžinerijos fakulteto Teritorijų planavimo mokslo institutas, direktorė Marija Burinskienė. Adresas: Saulėtekio al. 11, LT-10223 Vilnius. Plano vadovas – arch. Jurgis Zagorskas, koordinatorė – Vita Buivydienė, tel.: (8 5) 2370576, el. paštas: vita.buivydine@vgtu.lt.

1. URBANISTINĖ PLĖTRA

1.1. Šeduvos miesto demografiniai rodikliai, žemėnauda ir vystymosi galimybės

Šeduvos miestas priskirtinas mažų miestų kategorijai pagal gyventojų skaičių, bet jau yra žemiau šios kategorijos ribos (3 000 gyv.). Per pastarąjį dešimtmetį Šeduvos mieste gyventojų skaičius nuolat mažėjo. 2010 metais jame gyveno 3 115 gyventojų, o 2016 metais – jau tik 2615 gyventojų (per 6 metus gyventojų skaičius sumažėjo 16%). Toks spartus gyventojų skaičiaus mažėjimas nesudaro prielaidų plėsti miesto teritoriją, tačiau jis atitinka ir kitų mažų Lietuvos miestelių, esančių toliau nuo didžiųjų miestų, tendencijas. Nors pagrindinės gyventojų mažėjimo priežastys glūdi demografiniuose procesuose ir gyventojų emigracijoje, tokių neigiamų tendencijų priežastis urbanistiniu požiūriu yra nepakankamas įvairios veiklos laukas vietiniams gyventojams – darbo vietų, aptarnavimo, paslaugų objektų trūkumas mieste. Bendrojo plano keitimas susidariusiai situacijai pagerinti siūlo planines priemones. Keičiamas bendrasis planas sudaro itin palankias sąlygas verslo, logistikos, sandėliavimo ir pramonės įmonių veiklai Šeduvos miesto teritorijoje. Sėkmingas šios idėjos įgyvendinimas sukurtų palankesnes sąlygas Šeduvos miesto gyventojams, galėtų sustabdyti gyventojų mažėjimą ir net pritraukti gyventojus iš gretimų teritorijų.

Miesto plotas pagal šiuo metu galiojančias administracines ribas yra 548 ha, iš kurių tik 282 ha sudaro įregistruoti žemės sklypai. Nemaža šios teritorijos dalis – daugiau nei ketvirtadalis, yra naudojama kaip žemės ūkio naudmenos. Miesto ribas siūloma koreguoti pagal įregistruotų sklypų ribas nežymiai keičiant šiaurinėje dalyje, pietrytinėje dalyje ties geležinkeliu ir prijungiant prie miesto plėtrai tinkamas teritorijas rytinėje dalyje.

Nors daugiau nei ketvirtis miesto teritorijos šiuo metu yra nenaudojama arba naudojama ne miestiškai paskirčiai, tokiai kaip žemės ūkis (pievos, ganyklos, gyventojų daržai), siūloma plėtra galimai padėtų intensyviai žemės naudojimui. Esamos būklės analizė parodė, kad nuo 2010 metų Šeduvos miesto teritorijoje buvo įregistruota 110 naujų žemės sklypų, daugiausiai – kitos pagrindinės žemės naudojimo paskirties, gyvenamosios statybos (G1), taip pat du komercinės paskirties teritorijų žemės sklypai. Šios tendencijos rodo gyventojų aktyvumą gyvenamojo būsto sektoriuje ir tam tikrą, nors ir minimalų, miesto gyvybingumą ir komercinį patrauklumą. Didesniems teigiamiems pokyčiams reikia pritraukti daugiau investuotojų, o tai pasiekti planinėmis priemonėmis galima būtų sukuriant itin patrauklią aplinką ir visas galimybes naujų darbo vietų kūrimui, pasinaudojant palankia geografinė miesto padėtimi, galimybes krovinių pervežimo terminalams ir visai aptarnaujančiai infrastruktūrai sukurti. Tam bendrojo plano pakeitime numatomos naujos teritorijos miesto pietvakarinėje dalyje, jas su miesto centru sujungiant per Vėriškių g. motorizuotam transportui ir kitas jungtis pėstiesiems ir dviratininkams. Siūlomos

preliminarijos verslo plėtros teritorijos (apie 48 ha teritorijos padalintos į 5 pramonės - sandėliavimo pastatų kvartalus) su atskirais privažiuojamais krovininiam transportui.

Pagal Valstybinio Nekilnojamojo turto registro duomenis Šeduvos mieste didžiąją dalį sudaro mažaaukštės gyvenamosios paskirties teritorijos, kurioms santykinai tenka 1/15 dalis visuomeninės paskirties objektų teritorijų, apie 1/15 dalis komercinės paskirties objektų teritorijų ir apie 1/16 dalis pramonės ir objektų teritorijų, kitų miestui būdingų paskirčių teritorijų įregistruota dar mažiau. Šie santykiniai dydžiai rodo nepakankamą teritorijos funkcinę diferenciaciją, kuri būdinga visiems mažiesiems Lietuvos miestams, kuriuose pagrindinė funkcija – gyvenamoji.

Šeduvos miesto žemės naudojimo būdų analizė rodo, kad miestas yra tipiškas mažas periferinis miestelis, neturintis didelių žemėnaudos skirtumų ar ypatumų tarp kitų panašaus dydžio Lietuvos miestų. Miesto pagrindinė funkcija – gyvenamoji, gyventojai gyvena beveik vien vienbučiuose individualiuose namuose (šio tipo namuose yra ~88 procentai būstų), vidutinis gyvenamųjų sklypų dydis yra didelis - 18,6 aro, tai rodo didelį potencialą miesto tankinimui ir galimybes gyvenamųjų teritorijų lanksčiam pritaikymui smulkioms aptarnavimo ir paslaugų reikmėms, taip pat galimybes tankinti miesto užstatymą dalinant namų valdos sklypą į dvi ar daugiau dalių.

1.2. Išorinė struktūra

Šeduvos miestą iš šiaurės riboja magistralinis kelias A-9 Panevėžys - Šiauliai, iš vakarų – magistralinis kelias Nr. 144 Jonava - Kėdainiai - Šeduva, iš pietų – geležinkelis „Šiauliai - Daugpilis“. Šeduvos miesto gyvybingumui labai svarbus yra tranzitinis eismas magistraliniu keliu A-9 ir krašto keliu Nr.144. Tranzitinis eismas leido susiformuoti ir ateityje padės vystytis prie šių kelių susikirtimo esančiam komerciniam aptarnavimo centrui. Tai sudaro palankias sąlygas ir bendrojo plano keitimo „Laisvosios ekonominės zonos koncepcijos“ alternatyvos vystymui. Siūlomose teritorijose verslo plėtrai sėkmingai galėtų veikti logistikos centrai, sandėliavimo įmonės.

Kaimyniniai miestai sudaro didelę konkurenciją Šeduvos miestui ir spartina gyventojų skaičiaus mažėjimą. Artimiausi miestai, kurių įtakos zonoje yra Šeduva, tai Radviliškis (jungtis per A9 magistralinį kelią, 15 km šiaurės vakarų kryptimi), Panevėžys (jungtis per A9 magistralinį kelią, 40 km rytų kryptimi) ir Kėdainiai (jungtis per magistralinį kelią Nr.144, 59 km pietų kryptimi). Logistikos centro plėtrai Šeduvos mieste didžiausią konkurenciją kelia Kėdainių miestas esantis svarbioje kryžkelėje. Norint pritraukti investicijas į Šeduvos miestą, būtina sukurti palankesnes nei kitur sąlygas plėtrai – inžinerinę infrastruktūrą, patogius privažiuojamus krovininiam transportui.

Svarbiausi ryšiai darbo vietų, Šeduvos miesto gyventojų buitinio ir kultūrinio aptarnavimo požiūriu miestą sieja su Radviliškiu ir Panevėžiu. Šeduvos mieste yra žemesnis vidutinis darbo užmokestis, trūksta darbo vietų, todėl gyventojai dažnai renkasi darbo vietas gretimuose miestuose ir kasdien keliauja į darbą automobiliu arba viešuoju transportu. Įsikūrus siūlomam verslo centrui, pragyvenimo lygis kiltų, nedarbo lygis mažėtų, Šeduva pritrauktų naujus ar paskatintų likti dabartinius gyventojus.

Šeduvos miestas yra apie 15 km į pietryčius nuo Radviliškio miesto, 40 km į vakarus nuo Panevėžio miesto ir 59 km į šiaurę nuo Kėdainių miesto. Šeduvos miestą iš šiaurės riboja magistralinis kelias A-9 Panevėžys - Šiauliai, iš vakarų – krašto kelias Nr. 144 Jonava - Kėdainiai - Šeduva, iš pietų – geležinkelis „Šiauliai - Daugpilis“. Šeduvos miesto gyvybingumui labai svarbus yra tranzitinis eismas magistraliniu keliu A9 ir krašto keliu Nr.144. Tranzitinis eismas leido susiformuoti ir ateityje padės vystytis prie šių kelių susikirtimo esančiam komerciniam aptarnavimo centrui ir daro prielaidą kurti verslo centrą logistikos ir sandėliavimo verslui.

1.3. Šeduvos miesto urbanistinės kompozicinės struktūros tobulinimas

Šeduvos miestas yra ant Šeduvos kalvagūbrio. Teritorijos reljefas yra vidutiniškai ryškus. Aiškiai išsiskiria Niauduvos upelio slėnis, lygiagrečiai kuriam eina pagrindinės Šeduvos miesto gatvės – Vytauto g., Kėdainių gatvės pradžia prie miesto centro. Išilgai Niauduvos upelio slėniui eina ir mažesnės gatvės – Vilniaus, Progimnazijos, Šaltinio, Pilies.

Miesto vizualinė dominantė yra Šeduvos Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia. Miesto įvaizdį labiausiai formuoja Laisvės aikštė su aplinkiniais pastatais, didelę įtaką miesto suvokimui daro ir Vytauto, Kėdainių bei Panevėžio gatvių perimetru stovintys pastatai. Unikalumu pasižymi Bažnyčios gatvė ir Vilniaus gatvės atkarpa nuo Laisvės aikštės iki Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios.

Miestas pasižymi dviejų tipų morfostruktūra – centrinėje dalyje (aikštės perimetru) vyrauja perimetrinis dviejų aukštų užstatymas, yra viena miesto vizualinė dominantė – Šeduvos Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia. Antrasis morfostruktūros tipas yra vidutinio dydžio (150–200 m² bendrojo ploto) sodybinio užstatymo pastatai, kurie dažniausiai yra išlygiuoti palei pagrindines gatves, dominuoja sklypų dydžiai nuo 12 iki 20 arų, galinėje sklypo dalyje paprastai stovi ūkiniai pastatai. Pagrindinių gatvių erdves formuoja ir eilėmis susodinti medžiai.

Siūloma palaikyti ir papildyti esamą miesto morfostruktūrą, o naujai įsisavinamose teritorijose, esančiose miesto pakraščiuose taikyti sodybinio užstatymo morfostruktūros tipą, išlaikant dominuojančius pastatų ir žemės sklypų dydžius.

Kompaktiškai užstatytoje miesto teritorijoje, miesto centrinėje dalyje numatomas kompleksinis gerbūvio, užstatymo ir infrastruktūros atnaujinimas ir modernizavimas.

Pietinėje miesto dalyje daugiabučių mikrorajone remiamas kompleksinis sovietmečio statybos rajonų būsto renovavimas, teritorijos ir infrastruktūros atnaujinimas. Sovietmečio statybos gyvenamasis mikrorajonas modernizuojamas parengus kompleksinį mikrorajono renovacijos projektą, numatančius pastatų modernizavimo, aplinkos atnaujinimo principus, lokalių kvartalo želdynų sistemą, automobilių stovėjimo vietų išdėstymo principus. Nauja statyba, tankinanti šio mikrorajono gyvenamųjų teritorijų užstatymą, galima tik tuo atveju jei tai bus numatyta jo renovacijos projekte.

Modernizuojant esamas urbanizuotas teritorijas nauja statyba numatoma pagal susiklosčiusius principus baigiant formuoti nebaigtas užstatymo struktūras, ypač miesto centruose (pagrindiniame ir lokaliuose naujai kuriamuose miesto centruose tobulinant jų polifunkcinę struktūrą) ir rekonstruojant esamus pastatus pagal susiklosčiusius teritorijai būdingus urbanistinius požymius.

Šeduvos miesto plėtrai siūloma koncentruota ir mišrios paskirties plėtra, gyvybingesnė ir labiau miestiška gyvenamoji aplinka. Šiuo variantu yra mažesnės išlaidos inžinerinei ir susisiekimo infrastruktūrai.

Miesto plėtra koncentruojama į neužpildytus plotus mieste, siekiama įvairesnių funkcinių paskirčių, ypač komercinės paskirties objektų plėtros ar konversijos miesto teritorijoje.

Prie įvažiavimo į miestą iš šiaurės rytų pusės (Vytauto gatvės pabaiga prie Šeduvos malūno) ir prie Kėdainių g. ir geležinkelio sankirtos šiaurinės pusės numatomi plėtoti komerciniai centrai.

Siūloma įsisavinti Niauduvos upelio slėnį, pritaikant jį miesto gyventojų poilsio ir laisvalaikio reikmėms.

Plėtra nukreipiama į užstatytą teritorijų vidų ir neužbaigtus pakraščius: šalia Vytauto, Kėdainių, Nevėžio, Baukų, Vėriškio gatvių, šalia Niauduvos upelio slėnio, išlaikant reikiamus atstumus iki vandens telkinio, neužstatytas teritorijas tarp Šiaulėnų, Sporto, Vėriškių, Vakoniškio gatvių, Sporto, Maniežo, Ažuolų, Vėriškio gatvių.

Numatoma vystyti esamą pramonės zoną, papildant ją sandėliavimo ir komerciniais objektais.

1.4. Šeduvos miesto planinės ir erdvinės struktūros vystymas

Šeduvos miesto architektūrinę erdvinę kompoziciją formuoja radialinis gatvių tinklas su centre, pagrindinių formuojančių gatvių susikirtimo vietoje esančia aikšte. Šiuo metu tai Vytauto,

Panevėžio, Kėdainių ir Vėriškių gatvės, seniau vietoj Vytauto gatvės šią ašį formavo Vilniaus gatvė.

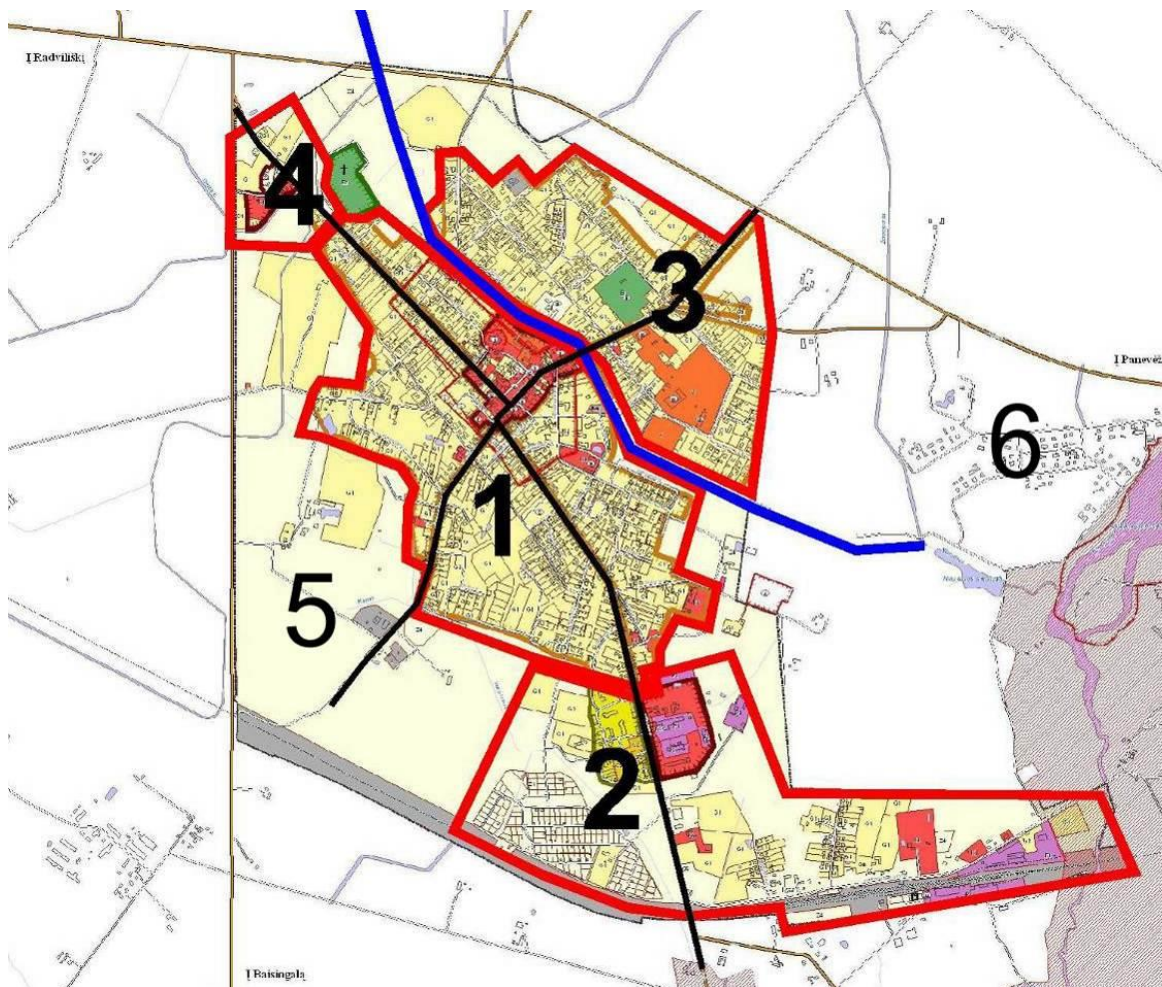
Svarbus kompoziciškai yra Niauduvos upelio slėnis perskiriantis miesto teritoriją į dvi dalis.

Miestas turi istorinį miesto centrą, kuris sutampa su kompoziciniu centru ir du vėliau susiformavusius lokalinius centrus. Šiuos centrus siūloma palaikyti ir plėtoti, ypačingai lokalinius centrus, kurie padėtų kompoziciškai suformuoti miesto pietinę ir šiaurinę dalį.

Kompoziciškai išsiskiria keturios miesto dalys (1.1 pav.):

- centrinė, didžiausia, apimanti miesto istorinį centrą ir aplinkines mažo užstatymo intensyvumo gyvenamąsias teritorijas su dominuojančiu perimetriniu užstatymu centre ir sodybiniu užstatymu pakraščiuose. Šioje dalyje siūloma tik šiek tiek tankinti ir intensyvinti užstatymą, skatinti visuomeninės ir komercinės paskirties objektų plėtrą, dabartinės turgavietės teritorijoje įrengti naują didelį prekybos objektą, centrinės dalies pakraščius baigti formuoti įrengiant papildomas privažiavimų gatves ir užstatant sodybinio tipo gyvenamaisiais namais;
- pietinė dalis, susiformavusi XX a., prasidedanti nuo daugiabučių rajono, savyje talpinanti įvairių paskirčių objektus – pramonės ir sandėliavimo, komercinius. Ši miesto dalis yra susiformavusi naujai, palyginus su kitomis miesto dalimis ir pasižymi funkcijų įvairove ir vietomis funkcijų nesuderinamumu (tarp pramonės įmonių įsiterpę vienbučiai gyvenamieji pastatai). Siūloma plėtoti komercinius ir netaršios pramonės objektus, skatinti aptarnavimo objektų atsiradimą ir taip išplėtoti pietinės miesto dalies lokalųjį centrą;
- šiaurinė miesto dalis, esanti priešingoje, nei centrinė dalis Niauduvos upelio pusėje. Šiai miesto daliai būdingas sodybinis užstatymas, ramiausia aplinka, ugdymo įstaigų (mokyklų ir vaikų darželio) koncentracija. Šioje miesto dalyje esantis parkas yra ir pagrindinė miesto renginių vieta. Siūloma suformuoti iki šiol nesusiformavusią miesto šiaurinę ribą, užpildant neužstatytus miesto pakraščius šioje dalyje gyvenamaisiais sodybinio tipo namais, atskiriant gyvenamąsias teritorijas nuo magistralinio kelio A9 apsauginių želdinių juosta;
- Šiaurės vakarų miesto dalis, lokalinis centras prie autokelių sankirtos, kurio vizualinė dominantė yra Šeduvos malūnas. Tai mažiausia struktūrinė miesto dalis, bet ji turi didžiausią plėtros potencialą dėl augančių tranzitinio eismo srautų. Taip pat ši teritorijos dalis svarbi dėl strateginės „Šeduvos miesto vartų“ padėties – ji daugeliui pravažiuojančių žmonių sudaro įspūdį apie visą Šeduvos miestą. Šioje miesto dalyje siūlomas lokalinio centro plėtojimas papildant jį komerciniais objektais ir pakraščių

užpildymas suformuojant aiškias Šeduvos miesto ribas. Gyvenamosios teritorijos nuo magistralinių kelių taip pat atskiriamos apsauginių želdinių juostomis.

(1 – miesto centrinė dalis, 2 – miesto pietinė dalis, 3 – miesto šiaurinė dalis, 4 – „Šeduvos miesto vartai“, 5 – verslo plėtros teritorijos (logistika ir netarši pramonė),

6 – Raudondvario gyvenvietė, — pagrindinės kompozicinės ašys, — Nėda upelis)

1.1 pav. Šeduvos miesto kompozicinė struktūra

1.5. Teritorijos plėtros kryptių parinkimas

Pagrindinės miesto teritorinės plėtros kryptys yra pietų ir vakarų, kur siūloma tolesnė gyvenamųjų teritorijų plėtra, nepriartėjant prie automobilių kelių ir suformuojant aiškią miesto ribą. Miesto ribai suformuoti siūlomos apsauginių želdynų juostos, atskiriančios gyvenamąsias teritorijas nuo intensyvaus eismo automobilių kelių.

Verslo plėtrai ir naujoms darbo vietoms kurti siūloma teritorija (apie 48 ha ploto) miesto pietinėje dalyje prie geležinkelio ir magistralinio kelio Nr.144 susikirtimo. Čia siūloma naujų logistikos, sandėliavimo ar netaršios gamybos objektų statyba. Privažiavimai prie sklypų įrengiami iš esamų nuvažų nuo kelio Nr.144, įrengiant papildomas greitėjimo-lėtėjimo juostas ir juostą

kairiam posūkiui. Šių naujų objektų krovinio transporto važiavimas miesto teritorija neleidžiamas. Verslo zona sujungiama su miestu pratęstomis esamomis miesto gatvėmis, šios jungtys planuojamos miesto gyventojams ir laisvojoje ekonominėje zonoje dirbantiems žmonėms, atvykstantiems per Šeduvos miestą individualiu ar visuomeniniu transportu.

Verslo teritorijai aptarnauti ir prijungti prie miesto skirtos gatvės, numatytos bendrajame plane, planuojamos įrengti trimis etapais: pirmuoju etapu įrengiami privažiavimai prie verslo teritorijos iš Šiaulėnų gatvės. Teritorijos apvažiavimas įrengiamas antruoju etapu – pradėjus veikti verslo teritorijai ir joje įsikūrus pirmoms įmonėms. Bendrajame plane numatyti ir rekomendacinio pobūdžio pasiūlymai vidiniam D1 gatvių tinklui ir sklypų sudalinimui planuojamose verslo teritorijose, kurie nėra privalomi ir gali būti keičiami pagal verslo įmonių poreikius.

Siūloma ir esamo pramonės rajono plėtra palei geležinkelį rytų kryptimi, ši teritorija galėtų būti plėtojama, bandant sukurti daugiau darbo vietų ir kaip atsvara miesto centro teritorijai, kuri yra ganėtinai nutolusi nuo Šeduvos daugiabučių kvartalo miesto pietvakarinėje dalyje.

Visu miesto perimetru siūloma gyvenamosios teritorijos plėtra, stengiantis užbaigti ir suformuoti miesto ribas, nes šiuo metu miestas aiškiai suvokiamų ribų beveik neturi, nėra aiškaus perėjimo į agrarines teritorijas.

1.6. Miesto kompoziciniai centrai ir zonų vystymo tipai

Centrinė miesto dalis sutampa su istoriniu miesto centru ir yra svarbiausias tiek kompozicinis, tiek visuomeninis miesto centras, čia sukoncentruoti beveik visi svarbiausi visuomeniniai ir komerciniai Šeduvos miesto objektai. Tačiau miesto centrinės dalies plėtra yra komplikauta dėl įregistruoto kultūros paveldo objekto „Šeduvos senojo miesto vieta“. Miesto centrinėje dalyje galima ir būtina didesnė funkcinė įvairovė, galimas užstatymo tankinimas ir intensyvinimas, jame būtina sukurti daugiau darbo vietų ir nesumažinti traukos objektų skaičiaus, nesumažinti šiuo metu esančios miesto centrinės aikštės svarbos gyventojams ir miesto svečiams.

Kitas svarbus ir didžiausią plėtros potencialą turintis yra susiformavęs lokalinis miesto centras prie Šeduvos malūno. Šis centras galėtų plėtotis teritoriškai ir aptarnauti tranzitą. koncepcijoje jis numatytas kaip plėtotinas lokalinės svarbos centras. Jis taip pat atlieka „Šeduvos miesto vartų“ funkciją.

Trečias siūlomas vystyti centras yra miesto pietinėje dalyje prie daugiabučių namų kvartalo. Šis centras siūlomas plėtoti kaip komercinių – visuomeninių ir smulkių bei netaršių pramonės įmonių teritorija, jis aptarnautų pietinės Šeduvos miesto dalies gyventojus kaip kasdieninio ir periodinio aptarnavimo centras. Taip pat būtų sukurtos naujos darbo vietos, esančios arti nuo Šeduvos miesto „svorio centro“ pagal gyventojų pasiskirstymą.

Taip pat perspektyvi plėtra yra dabartinės turgavietės teritorija, esanti per 120 m nuo Laisvės aikštės vakarinės dalies. Šioje teritorijoje siūlomas didesnis komercinės paskirties objektas.

Miestas pasižymi dviejų tipų morfostruktūra – centrinėje dalyje (aikštės perimetru) vyrauja perimetrinis dviejų aukštų užstatymas, yra viena miesto vizualinė dominantė - Šeduvos Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia. Antrasis morfostruktūros tipas yra vidutinio dydžio (150-200 m² bendrojo ploto) sodybinio užstatymo pastatai, kurie dažniausiai yra išlygiuoti palei pagrindines gatves, dominuoja sklypų dydžiai nuo 12 iki 20 arų, galinėje sklypo dalyje paprastai stovi ūkiniai pastatai. Pagrindinių gatvių erdves formuoja ir eilėmis susodinti medžiai.

Siūloma palaikyti ir papildyti esamą miesto morfostruktūrą, o naujai įsisavinamose teritorijose, esančiose miesto pakraščiuose taikyti sodybinio užstatymo morfostruktūros tipą, išlaikant dominuojančius pastatų ir žemės sklypų dydžius.

1.7. Miesto teritorijos funkcinis zonavimas

Bendrojo plano sprendiniuose miesto teritorija suskirstyta pagal planuojamus žemės naudojimo interesus, išskiriant kiekvienai teritorijai nustatytą vyraujančią funkciją. Planuojant atskirų teritorijų naudojimo kryptis, atsižvelgiama į tai, kokia veikla šioje teritorijoje turėtų dominuoti.

Bendrojo plano sprendiniai nurodo Šeduvos miesto teritorijos naudojimo tipus, kuriuose nustatyta galima žemės naudojimo paskirtis ir žemės naudojimo būdai bei užstatymo intensyvumo ir aukštingumo reglamentai. Planuojami teritorijos naudojimo tipai ir nustatyti jiems tvarkomieji reglamentai pavaizduoti Šeduvos miesto bendrojo plano sprendinių pagrindiniame brėžinyje.

Funkcinės zonos apima atskiras miesto dalis, pasižyminčias gamtinės aplinkos ir urbanistinių sąlygų bei planuojamų teritorijos funkcinio intereso panašumu. Sprendiniai nustato esminius funkcinio zonų vystymo principus, formuojančius subalansuotą polifunkcinį miesto atskirų kvartalų užstatymą.

Konkretizuojant sprendinius, miesto funkcinės zonos detalizuotos į smulkesnius teritorinius vienetų, kuriems nurodoma galima vystymo strategija bei specialieji reglamentai (1.1 lentelė).

Bendrojo plano sprendinių pagrindiniame brėžinyje išskirtos funkcinės zonos, kurios pažymėtos atitinkamomis spalvomis, kiekvienai funkciniai zonai nustatyti vienas arba keli teritorijų naudojimo tipai, pagrindiniai tvarkymo, naudojimo ir apsaugos reglamentai (žr. reglamentų lentelę - 1.1 lentelė). Nustatyti šie reglamentai:

- ✓ vyraujantys teritorijos požymiai – dominuojanti teritorijos paskirtis;
- ✓ galima pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir naudojimo būdas bei kitos galimos naudojimo paskirtys ir būdai;

- ✓ leidžiamas maksimalus užstatymo intensyvumas;
- ✓ leidžiamas maksimalus pastatų aukštis nuo žemės paviršiaus.

Rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, miesto bendrojo plano sprendiniai (teritorijos tipų ribos, susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros trasos) gali būti tikslinami.

Šeduvos miesto funkcinės zonos ir teritorijos tipai skirstomi į urbanizuojamas ir neurbanizuojamas teritorijas. Neurbanizuojamos teritorijos užtikrina miesto gamtinės aplinkos apsaugą. Reglamentų lentelėje surašyti šioms teritorijoms nustatyti teritorijos naudojimo, tvarkymo ir apsaugos reglamentai. Saugomų teritorijų apsaugą reglamentuoja specialieji saugomų teritorijų planai ir joms nustatyti specialieji reglamentai.

Sprendiniuose išskirtos šios funkcinės zonos:

- centrų zona:
 - Pagrindinio centro zona;
 - Miesto dalies (rajonų) centro zona;
- Gyvenamoji zona:
 - Mažo užstatymo intensyvumo zona;
 - Ekstensyvaus užstatymo zona;
- Pramonės ir sandėliavimo zona;
- Sodininkų bendrijų zona;
- Bendro naudojimo erdvių, želdynų zona;
- Inžinerinės infrastruktūros zona;
- Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona;
- Miškai ir miškingos teritorijos.

Sprendiniuose išskirti šie teritorijų naudojimo tipai (kai kurioms funkcinėms zonoms galimi keli teritorijų naudojimo tipai):

- Mišri gyvenamoji teritorija (kitos paskirties žemė). Teritorija, skirta visų tipų gyvenamosios paskirties pastatams ir prekybos, paslaugų, maitinimo, viešbučių, kultūros, mokslo, sporto ir administracinės paskirties pastatams, kuriuose vykdoma ūkinė veikla nesukelia neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai, taip pat rekreacijai skirtais atskiraisiais želdynais ir viešosiomis erdvėmis;

- gyvenamoji teritorija (kitos paskirties žemė). Teritorija, skirta visų tipų gyvenamosios paskirties pastatų kvartalams su šios teritorijos gyventojų aptarnavimui reikalinga paslaugų, socialine, inžinerine ir kita infrastruktūra, rekreacijai skirtais atskiraisiais želdynais;
- vienbučių ir dvibučių pastatų gyvenamoji teritorija (kitos paskirties žemė). Ekstensyviai užstatyta teritorija, skirta vieno ir dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatų kvartalams su šios teritorijos gyventojų aptarnavimui reikalinga paslaugų, socialine, inžinerine ir kita infrastruktūra, rekreacijai skirtais atskiraisiais želdynais;
- paslaugų teritorija (kitos paskirties žemė). Teritorija, skirta viso miesto ar jo rajono gyventojų aptarnavimui reikalingiems prekybos, paslaugų objektams, administracinės paskirties pastatams, kitiems negyvenamosios paskirties pastatams, kuriuose vykdoma ūkinė veikla nesusijusi su taršia gamyba;
- sodininkų bendrijų teritorija (žemės ūkio paskirties žemė). Teritorijos, skirtos mėgėjų sodininkystei. Veiklą jose reglamentuoja Sodininkų bendrijų įstatymas; 2) *teritorijos, netinkamos gyventi*;
- pramonės ir sandėliavimo teritorija (kitos paskirties žemė). Teritorija, skirta gamybai, sandėliavimui, logistikai, atliekų perdirbimui;
- inžinerinės infrastruktūros teritorija (kitos paskirties žemė). Teritorija, skirta susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektams, komunalinėms įmonėms;
- inžinerinės infrastruktūros koridorius (kitos paskirties žemė). Linijinė neužstatyta teritorija skirta susisiekimo komunikacijoms ir inžineriniams tinklams;
- bendro naudojimo erdvių, želdynų teritorija (kitos paskirties žemė). Gamtinių kraštovaizdžio struktūros elementų dominuojamos urbanizuotų teritorijų neužstatytos viešosios erdvės – skverai, parkai ir kitos gamtinės teritorijos skirtos rekreacijai, lankymui ir pažinimui, gyvenamosiose vietovėse esančių gamtinio karkaso elementų apsaugai, taip pat kapinės;
- miškai ir miškinga teritorija (miškų ūkio paskirties žemė). Ekosistemų apsaugai ir stabilizacijai, reljefo, vandens, visų gamtinių vertybių apsaugai ir gyventojų poilsiui skirtų miškų teritorijos. Gali būti diferencijuojama pagal miškų ūkio paskirties žemės naudojimo būdus;

Nustatomi urbanizuojamų teritorijų užstatymo reglamentai – maksimalaus užstatymo tankio ir intensyvumo, maksimalaus pastatų aukščio reikalavimai (kontroliniai dydžiai, kurie gali būti tikslinami detalesnio lygmens planavimo stadijose).

Neurbanizuojamose teritorijose nenumatomas naujų urbanistinių vienetų kūrimas.

Neurbanizuojamose teritorijose galimi:

- intensyviai naudojimui įrengiami želdynai - rekreaciniai želdynai, moksliniai ir kultūriniai želdynai, memorialiniai želdynai;
- ekstensyviai naudojimui įrengiami želdynai - ekstensyviai rekreacijai ar tik pažintiniam lankymui įrengiamos gamtiniam karkasui priklausančios teritorijos;
- miškai ir miškingos teritorijos - ekosistemų apsaugai ir stabilizacijai, reljefo, vandens, visų gamtinių vertybių apsaugai bei miestiečių poilsiui skirtos teritorijos.

1.1 lentelė. Pagrindinės žemės naudojimo paskirtys, papildomi apribojami ir vyraujantys teritorijos požymiai

Žymėjimas	Funkcinė zona	Teritorijos naudojimo tipas	Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis	Galimi žemės naudojimo būdai	Užstatymo reglamentai			Pagrindiniai teritorijų vystymo režimai
					UT Didžiausias leistinas užstatymo tankis, % (imtinai)	UI Didžiausias leistinas užstatymo intensyvumas	Didžiausias leistinas pastatų aukštis, m (imtinai)	
URBANIZUOTOS IR URBANIZUOJAMOS TERITORIJOS								
GC_P	Centrų zona: Pagrindinio centro zona	Mišri gyvenamoji teritorija	Kita	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos; Daugiabučių gyvenamųjų namų ir bendrabučių teritorijos; Komerčinės paskirties objektų teritorijos; Visuomeninės paskirties teritorijos; Rekreacinės teritorijos; Bendrojo naudojimo teritorijos; Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos; Atskirųjų želdynų teritorijos.	Gyvenamosios paskirties sklypams - 40, Negyvenamosios paskirties sklypams – 50	Gyvenamosios paskirties sklypams – 0,6 Negyvenamosios paskirties sklypams – 0,8	12	Teritorijai taikomi urbanistinės struktūros optimizavimo būdai: saugojimas, modernizavimas, nauja plėtra. Teritorijoje galima nesukelianti neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai ūkinė veikla.
		Paslaugų teritorija	Kita	Komerčinės paskirties objektų teritorijos; Visuomeninės paskirties teritorijos; Rekreacinės teritorijos; Bendrojo naudojimo teritorijos;	40	0,6	18	Teritorijai taikomi urbanistinės struktūros optimizavimo

GC_R	Centrų zona: miesto dalies (rajonų) centro zona			Susisiekimo ir inžinerinių tinkle koridorių teritorijos; Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; Atskirųjų želdynų teritorijos.				būdai: modernizavimas, nauja plėtra, konversija. Teritorijoje galima taršos nesukelianti ūkinė veikla.
	Mišri gyvenamoji teritorija	Kita	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos; Daugiabučių gyvenamųjų namų ir bendrabučių teritorijos; Komerinės paskirties objektų teritorijos; Visuomeninės paskirties teritorijos; Rekreacinės teritorijos; Bendrojo naudojimo teritorijos; Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos; Atskirųjų želdynų teritorijos.	Gyvenamosios paskirties sklypams - 40, Negyvenamosios paskirties sklypams – 50	Gyvenamosios paskirties sklypams – 0,6 Negyvenamosios paskirties sklypams – 0,8	12	Teritorijai taikomi urbanistinės struktūros optimizavimo būdai: saugojimas, modernizavimas, nauja plėtra. Teritorijoje galima nesukelianti neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai ūkinė veikla.	
	Inžinerinės infrastruktūros teritorija	Kita	Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos; Bendrojo naudojimo teritorijos;	50 (pagal specifinius poreikius)	1,5 (pagal specifinius poreikius)	15 (pagal specifinius poreikius)	Teritorijai taikomi urbanistinės struktūros optimizavimo būdai:	

				Atskirųjų želdynų teritorijos.				modernizavimas, nauja plėtra, konversija.
GG_M	Gyvenamoji zona: Mažo užstatymo intensyvumo zona	Gyvenamoji teritorija	Kita	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos; Daugiabučių gyvenamųjų namų ir bendrabučių teritorijos; Komerčinės paskirties objektų teritorijos; Visuomeninės paskirties teritorijos; Rekreacinės teritorijos; Bendrojo naudojimo teritorijos; Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos; Atskirųjų želdynų teritorijos.	Gyvenamosios paskirties sklypams - 30, Negyvenamosios paskirties sklypams –40	– 0,5	12	Teritorijai taikomi urbanistinės struktūros optimizavimo būdai: modernizavimas, nauja plėtra. Teritorijoje galima nesukelianti neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai ūkinė veikla.
GG_E	Gyvenamoji zona: Ekstensyvaus užstatymo zona	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorija	Kita	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos; Komerčinės paskirties objektų teritorijos; Visuomeninės paskirties teritorijos; Rekreacinės teritorijos; Bendrojo naudojimo teritorijos; Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos; Atskirųjų želdynų teritorijos.	Gyvenamosios paskirties sklypams - 25, Negyvenamosios paskirties sklypams –30	– 0,4	10	Teritorijai taikomi urbanistinės struktūros optimizavimo būdai: modernizavimas, nauja plėtra. Teritorijoje galima nesukelianti neigiamo

								poveikio gyvenamajai aplinkai ūkinė veikla.
PS	Pramonės ir sandėliavimo zona	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos	Kita	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos (Šeduvos mieste prioritetas teikiamas sandėliavimo ir logistikos objektams, galima tik netaisinti pramonė); Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijos; Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos; Komerčinės paskirties objektų teritorijos; Bendrojo naudojimo teritorijos; Atskirųjų želdynų teritorijos.	70	1,0	18	Teritorijai taikomi urbanistinės struktūros optimizavimo būdai: nauja plėtra. Teritorijoje galima nesukelianti neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai ūkinė veikla. Pramonės įmonių plėtra galima tik netaisinti pramonei, jei objekto sanitarinė apsaugos zona telpa jo sklype arba sutampa su jo sklypo ribomis.

SB	Sodininkų bendrijų zona	Sodų bendrijų teritorija	Žemės ūkio, Kita	Mėgėjų sodo žemės sklypai; Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai;	35	0,60	10	Teritorijai taikomi urbanistinės struktūros optimizavimo būdai: modernizavimas, nauja plėtra
		Gyvenamoji teritorija	Kita	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos; Daugiabučių gyvenamųjų namų ir bendrabučių teritorijos; Komercinės paskirties objektų teritorijos; Visuomeninės paskirties teritorijos; Rekreacinės teritorijos; Bendrojo naudojimo teritorijos; Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos; Atskirųjų želdynų teritorijos.	Gyvenamosios paskirties sklypams - 30, Negyvenamosios paskirties sklypams –40	– 0,5	12	Teritorijai taikomi urbanistinės struktūros optimizavimo būdai: modernizavimas, nauja plėtra. Teritorijoje galima nesukelianti neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai ūkinė veikla.
BŽ	Bendro naudojimo erdvių, želdynų zona	Bendro naudojimo erdvių, želdynų teritorija	Kita	Bendrojo naudojimo teritorijos; Atskirųjų želdynų teritorijos; Rekreacinės teritorijos; Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.	---	---	---	

IK	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos	Kita	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.	---	---	---	
II	Inžinerinės infrastruktūros zona	Inžinerinės infrastruktūros teritorija	Kita	Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos; Bendrojo naudojimo teritorijos; Atskirųjų želdynų teritorijos.	50 (pagal specifinius poreikius)	1,5 (pagal specifinius poreikius)	15 (pagal specifinius poreikius)	Teritorijai taikomi urbanistinės struktūros optimizavimo būdai: modernizavimas, nauja plėtra, konversija.
NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS								
MI	Miškų ir miškingų teritorijų zona	Mišakai ir miškingos teritorijos	Miškų ūkio	Ekosistemų apsaugos miškų sklypai; Rekreacinių miškų sklypai; Apsauginių miškų sklypai.	---	---	----	

2. SOCIALINĖ – EKONOMINĖ APLINKA

Šeduvos miestas – tai subalansuotos teritorinės plėtros, grindžiamas moderniomis inovacijomis, konkurencingumu miestas kuriame vyrauja:

- harmoninga, saugi ir patogi gyventi aplinka;
- palankios sąlygos verslo plėtrai;
- išvystyta šiuolaikinė susisiekimo sistema bei inžinerinė infrastruktūra palanki investicijų pritraukimui;
- Šeduvos miestas turi savitą ir jaukią aplinką pritaikytą miestiečių ir jų svečių poreikiams.

Darni Šeduvos miesto plėtra neatsiejama nuo patrauklių gyvenimo sąlygų sukūrimo. Patvirtinus miesto laisvosios ekonominės zonos plėtros koncepcijos alternatyvą, siūlomais sprendimais siekiama užtikrinti socialinės, ekonominės srities vystymąsi bei gyvenimo kokybės gerinimą, įvairiapusės plėtros balanso.

Pagrindinis socialinės, ekonominės infrastruktūros vystymo tikslas yra tobulinti sveikatos apsaugos, socialinės rūpybos, švietimo, kultūros, verslo ir turizmo struktūrinių objektų būvį, atsižvelgiant į darnios plėtros principus.

Palankiai Šeduvos miesto socialinei ir ekonominei plėtrai turi įtakos reikšminga aplinkybė – geografinė miesto padėtis (miestas yra nutolęs nuo Radviliškio rajono centro – Radviliškio miesto apie 15 km), netoli Šiaulių miestas, Panevėžys. Šeduvos miestas išsidėstęs prie magistralės Panevėžys – Šiauliai, kas turi teigiamą poveikį reikšmingam miesto plėtrai, prioritetinės miesto ir rajono srities – turizmo bei rekreacijos plėtojimo užtikrinimui. Pagrindinės miesto socialinės, ekonominės problemos yra artimos kitų Lietuvos miestų, panašių savo dydžiu ar gyventojų skaičiumi, problemoms – tai gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijos, emigracija.

Šeduvos miesto socialinės, ekonominės aplinkos vystymo ir gerinimo užtikrinimui išskirti pagrindiniai uždaviniai:

1. sudaryti palankias prielaidas Šeduvai subalansuotai plėtotis, gerinti aplinkos kokybę, plėtoti ekonominį ir socialinį potencialą bei gyventojų gyvenimo sąlygas;
2. mieste išskirti komercijos teritorijas ir plėtoti jų infrastruktūrą;
3. optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą;
4. išskirti gamtinio karkaso teritorijas, apibrėžti jų naudojimą ir pritaikymą turizmo reikmėms, bei turizmo veiklą šiose teritorijose su kitomis urbanistinio karkaso teritorijomis.

2.1. Gyventojų skaičiaus ir būsto raidos prognozės

Pagrindiniai veiksniai, formuojantys bendrą miesto vystymąsi – gyventojų pokytis, nuo kurio priklauso socialinių, ekonominių objektų atsiradimo mieste poreikis. Vienas pagrindinių veiksnių, kuriuo remiantis planuojama socialinė, ekonominė aplinka, infrastruktūros objektų plėtra yra perspektyviniai gyventojų skaičiaus prognozės rodikliai.

Bendrojo plano sprendinius, jų pobūdį ir apimtį nulemia Šeduvos miesto demografinės tendencijos, kurios jau daugiau nei 20 metų yra neigiamos. Šeduvos mieste statistinis gyventojų skaičius nuo 1989 m. vis mažėja, o miesto visuomenė senėja. 2011 m. sudarytos miesto gyventojų skaičiaus kitimo prognozės duomenis palyginus su 2016 m. statistiniais duomenimis matyti, kad prognozuota gyventojų mažėjimo tendencija tvirtinasi (gyventojų skaičiaus prognozė 2016 m.: pesimistinis scenarijus – 3044; optimistinis scenarijus – 3175; labiausiai tikėtinas scenarijus – 3007), o bendras gyventojų skaičiaus mažėjimas mieste yra netgi intensyvesnis nei prognozuotas (2016 m. Šeduvoje gyveno 2615 gyventojai).

Siekiant Šeduvos mieste socialinės, ekonominės aplinkos sprendimais priimti racionaliausią sprendimą, pateikiama ilgalaikė 20 metų laikotarpio gyventojų skaičiaus prognozė (iki 2036 metų). Kadangi žmonių populiacija yra veikiamą daugelio socialinių, ekonominių, gamtinių ir kitų nuo visuomenės nepriklausančių veiksnių, kurių poveikio žmogaus elgsenai matematiškai neįmanoma nustatyti, prognozavimo rodikliai negali būti visiškai tikslūs.

Prognozuojant gyventojų skaičių, buvo remiamasi empirinėmis prielaidomis ir ieškomos matematinės funkcijos gyventojų skaičiaus kitimo prognozei analizei. Buvo išnagrinėti trys scenarijų variantai visuotinai pripažintais ekstrapoliaciniais metodais:

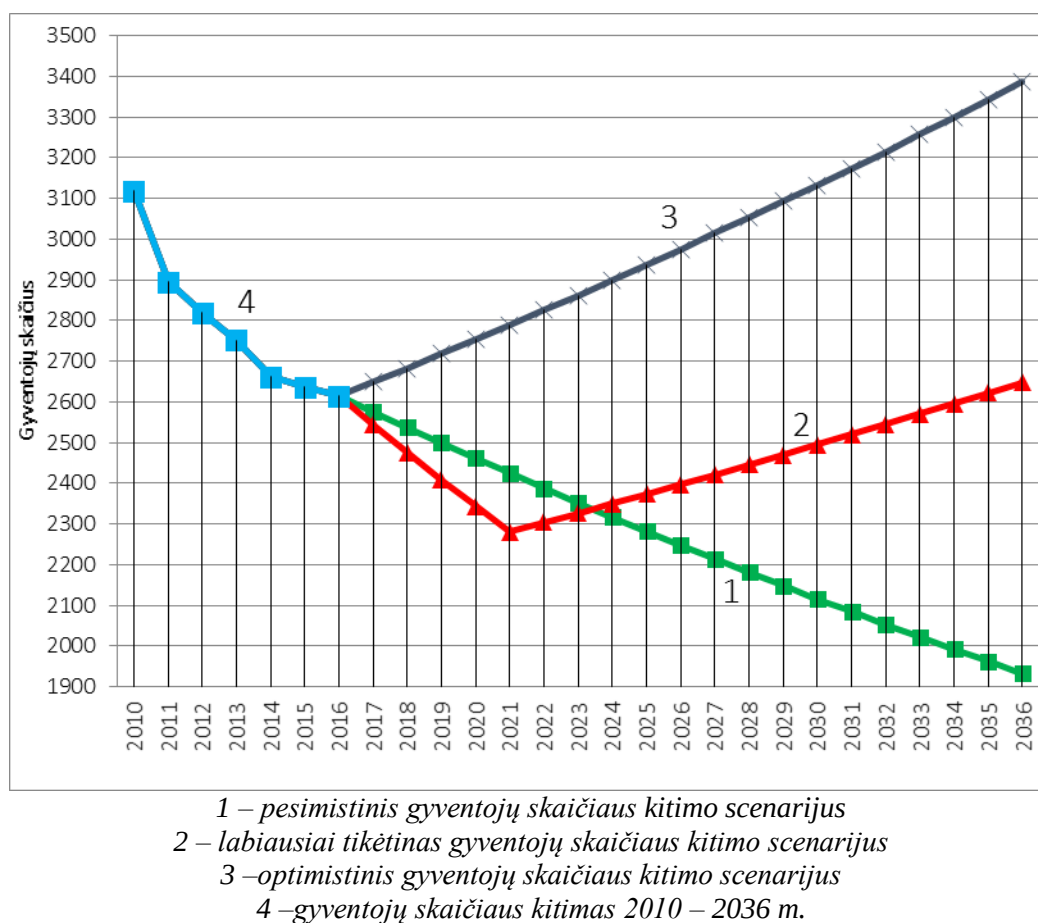
- pesimistinis;
- labiausiai tikėtinas;
- optimistinis.

Pagal visus scenarijus laikotarpio pradžioje nustatomas gyventojų skaičiaus mažėjimas, neatsiradus radikalioms priežastims, dėl kurių galėtų kardinaliai keistis gyventojų skaičiaus rodikliai.

Pesimistinio scenarijaus atveju gyventojų kitimas aprašomas 2.1 pav. 1 kreive. Pagal šį scenarijų 2036 m. Šeduvoje turėtų gyventi 1193 gyv.

Labiausiai tikėtino scenarijaus rezultatai pavaizduoti 2.1 pav. 2 kreive. Pagal šią kreivę, 2036 m. Šeduvoje turėtų būti apie 2648 gyventojai, t. y. būtų apytiksliai lygus 2016 m. gyventojų skaičiui.

Pagal *optimistinį scenarijų* prognozės rezultatai pavaizduoti 2.3 pav. 3 kreive. Pagal šį scenarijų 2036 m. numatomas 3386 gyv. skaičius.

2.1 pav. Gyventojų skaičiaus kitimo prognozė pagal tris prognozės scenarijus

Ryškus pastarojo dešimtmečio socialinės būklės pokyčiai Lietuvoje ir Radviliškio rajone lemia ir Šeduvos miesto socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtros kryptis. Mažėjantis miesto gyventojų skaičius, gyventojų skaičiaus kitimo tendencijos (prognozės), bendrojo plano sprendinių laikotarpiu neleidžia prognozuoti gyventojų skaičiaus didėjimo Šeduvos mieste. Šeduvos miesto gyventojų skaičius 2016 m. siekė 2615 gyventojų. Nors stabilizavosi gimstamumas (2013 – 21, 2014 – gimė 17, 2015 - gimė 16) ir mirtingumas (2013 – 74, 2014 – mirė 45, 2015 – mirė 71), bet gyventojų prieaugis išliko neigiamas ir tendencingas. Toliau išlieka dideli emigracijos mastai. Pagrindinės emigracijos priežastys: geresnis darbas, studijos, geresnės socialinės garantijos. Tokie gyventojų skaičiaus kaitos rodikliai kelia nemažai demografinių problemų: mažėja darbingo amžiaus žmonių, mažėja santuokų, gyventojai sensta. Šioms problemoms spręsti reikia vykdyti aktyvias socialines – visuomenines kampanijas, ugdyti gyventojų pilietiškumą.

2.1.1. Būsto raidos prognozės

Būsto plėtra Šeduvos mieste prognozuojama, atsižvelgiant į **laisvosios ekonominės zonos plėtros alternatyvą**, įvertinant kasmet didėjančią naudingo gyvenamojo ploto, tenkančio vienam gyventojui, vidurkį visoje šalyje bei ilgalaikę Šeduvos miesto gyventojų skaičiaus prognozę, nagrinėjami optimistinis ir labiausiai tikėtinas gyventojų skaičiaus kaitos tendencijos variantai.

Šeduvos bendrojo plano prioritetas yra teikiamas esamų gyvenamųjų zonų ir miesto istorinių dalių kokybės gerinimui, laisvosios ekonominės zonos plėtrai.

Dėl duomenų trūkumo Šeduvos miesto gyventojui tenkantis naudingas gyvenamasis plotas buvo nustatytas apytiksliai, remiantis Radviliškio rajono miestų (Radviliškio ir Šeduvos) gyvenamojo fondo rodikliais vienam gyventojui. Daroma prielaida, kad miesto gyventojui tenkančio naudingo gyvenamojo ploto rodiklis 2015 m. ($28,8 \text{ m}^2/1 \text{ gyv.}$) yra artimas Lietuvos Respublikoje nustatytų rodiklių vidutinei reikšmei ($30,2 \text{ m}^2/1 \text{ gyv.}$). Atsižvelgiant į Šeduvos miesto gyventojų skaičių (2636), galima teigti, kad 2015 metais preliminarus miesto gyvenamasis fondas sudarė apie 75,2 tūkst. m^2 .

Remiantis labiausiai tikėtino gyventojų skaičiaus kaitos tendencijos scenarijumi, daroma prielaida, kad 2036 metais esamas gyvenamasis fondas nesikeistų. Tačiau vertinant prognozuojamus gyventojų skaičiaus duomenis naudingo gyvenamojo ploto, tenkančio vienam gyventojui, rodiklis pasikeistų ir vienam gyventojui tektų $29,3 \text{ m}^2$ naudingo gyvenamojo ploto. 2036 metais gyventojų skaičius sieks 2648 gyventojus ir gyvenamasis fondas Šeduvos mieste sudarys 77,6 tūkst. m^2 .

Optimistinis scenarijus leidžia manyti, kad 2036 metais gyventojų skaičius sieks 3386 gyventojus. Darant prielaidą, jog gyvenamasis naudingas plotas vienam gyventojui didės iki $27,9 \text{ m}^2$ (Lietuvos statistikos departamento 2011 metų surašymo duomenų maksimalus naudingo gyvenamojo ploto vienam gyventojui intervalas), gyvenamasis fondas Šeduvos mieste sudarys 94,5 tūkst. m^2 .

Svarbu atkreipti dėmesį į Vyriausybės patvirtintą Aplinkos ministerijos parengtą asbesto šalinimo programą. Asbestas pradėtas šalinti nuo 2011 metų. Finansuojama darbų dalis, kuri susijusi su asbesto turinčių gaminių nuėmimu ir galutiniu sutvarkymu.

Kasmet miestelių gyventojams sudaromos galimybės asbesto stogų dangos keitimui pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos (KPP) veiklą „Asbestinių stogų dangos keitimas“. KPP parama yra skirta projektams, įgyvendinamiems kaimo vietovėje, t.y. kaime, miestelyje ar mieste, kuriame gyvena ne daugiau kaip 6000 gyventojų.

Teikdama paramą rengiantiems bei įgyvendinantiems būsto atnaujinimo projektus, valstybė siekia, kad kuo daugiau gyventojų imtųsi renovuoti savo būstus.

Gyventojai, norėdami pasinaudoti teikiama parama, turėtų būti aktyvūs, sekti skelbimus, dalyvauti programose bei teikti prašymus savivaldybei, bendradarbiaujančiai su programos įgyvendinimą koordinuojančia ministerija.

Bendros gyventojų ir administracinių teritorinių vienetų darbuotojų pastangos padėtų pasiekti naują gyvenimo kokybę, užtikrintų sveiką, ekologišką bei patrauklesnę gyvenamąją aplinką. Investuojant į pastatų atnaujinimą ir modernizavimą pasiekiamas didesnis energijos taupymas, mažinama tarša, efektyviau tvarkomas namų ūkio biudžetas.

Kokybiška gyvenamoji aplinka gali tapti svarbiu veiksniu, skatinančiu būsto plėtrą Šeduvos mieste.

2.2. Švietimo ir mokslo infrastruktūros sprendiniai

Švietimo infrastruktūra – viena svarbiausių visuomenės formavimo priemonių. Rengiant Šeduvos miesto bendrąjį planą siekiama sudaryti tinkamas sąlygas švietimo infrastruktūros palaikymui ir jos gerinimui. Svarbu sudaryti kuo tinkamesnę aplinką žmogaus ugdymuisi.

Šeduvos miesto švietimo įstaigos tinklas yra kompleksinis ir pakankamas esant dabartinei miesto demografiniai padėčiai (2016 metais – 2615 gyventojų). Pakankamas jis bus ir labiausiai tikėtinos prognozės atveju, darant prielaidą, kad 20 metų laikotarpiu gyventojų skaičius pasieks 2648 gyventojus.

Šiuo metu Šeduvos miesto švietimo įstaigų tinklą sudaro Šeduvos gimnazija, kurioje veikia Specialiojo ugdymo skyrius ir Šeduvos vaikų lopšelis – darželis.

Analizuojant pateiktus 10 metų laikotarpio duomenis matyti, kad 2005-2006 mokslo metais gimnaziją lankė 1048 moksleiviai, tuo tarpu 2015-2016 mokslo metais gimnaziją lanko 634 vaikai (įskaitant moksleivius lankančius specialiojo ugdymo skyrių).

Sumažėjęs gyventojų skaičius lemia mažesnius ir švietimo įstaigų poreikius bei mokyklų tinklo pertvarkos programos įgyvendinimą. Esamas švietimo įstaigų tinklas patenkina Šeduvos miesto poreikius.

Šeduvos lopšelio-darželio, tiek gimnazijos užpildomumas 2015-2016 m. viršijo 80 % ribą – darytina išvada, kad šių švietimo įstaigų veikla organizuojama efektyviai. Reikia stiprinti mokymo įstaigas, atnaujinti mokymo priemones, siekiant kelti mokymo paslaugų kokybę bei suteikti vaikams tinkamą išsilavinimą. Būtina skatinti išlaikyti esamus neformaliojo ugdymo būrelius, didinti vaikų užimtumą ne pamokų metu.

2.1 lentelė. Šeduvos miesto ugdymo įstaigų mokymo bazės ir materialinių techninių sąlygų stiprinimo planas

Mokymo įstaigos	Mokymo bazės stiprinimas iki 2026 m.
Šeduvos lopšelis – darželis	1. Tobulinti esamą ir/ar formuoti pagal poreikį naują saugią mokymosi erdvę, kuriant estetišką, motyvuojančią ugdymosi aplinką. 2. Kasmet pagal galimybes renovuoti patalpas, atnaujinti apšvietimą, baldus, įsigyti naujas edukacines priemones. 3. Kelti pedagogų profesinę kvalifikaciją seminaruose, projektuose, padėsiantį gerinti ugdymo kokybę.
Šeduvos gimnazija	4. Tobulinti ugdymo procesą, tikslingai taikant įvairius ugdymo būdus ir metodus, didinant mokinių susidomėjimą mokomaisiais dalykais. 5. Ugdymo procese efektyviai taikyti informacines komunikacines technologijas, mažinant socialinę atskirtį. 6. Užtikrinti ikimokyklinio ugdymo kokybę. 7. Taikyti naujus ikimokyklinio ugdymo metodus.
Šeduvos gimnazijos Specialiojo ugdymo skyrius	8. Palaikyti ir vystyti mokinių neformalų ugdymą (sporto, meno, dailės, liaudies amatų, šokių ir kitų būrelių organizavimas). 9. Dalyvauti įvairiuose švietimo ir kultūriniuose projektuose bei programose. 10. Atnaujinti vaikų ikimokyklinio ir darželio-lopšelio grupių žaidimų aikštes, kuriant saugią ir estetišką aplinką. 11. Plėtoti neformaliojo ugdymo įvairovę, sudominant vis daugiau mokinių užklausinės veiklos ugdymosi galimybėmis. 12. Organizuoti paskaitas ir seminarus tėvams vaikų auginimo, motyvacija mokytis ir pagalba mokantis klausimais.

Siekiant užtikrinti kokybišką, valstybės nustatytus standartus atitinkantį pagrindinį išsilavinimą, būtina sudaryti sveikas ir saugias darbo bei ugdymosi sąlygas. Mokyklų aprūpinimas mokymo priemonėmis numatomas mokyklų strateginiuose planuose. Tam yra skiriamos mokinio krepšelio lėšos. Dabartinis švietimo paslaugas teikiančių įstaigų skaičius atitinka Šeduvos miesto gyventojų poreikius, todėl naujų švietimo objektų statyba nenumatoma. Siūloma iki 2026 m. išlaikyti esamą švietimo įstaigų skaičių.

2.3. Kultūros infrastruktūros sprendiniai

Miesto gyventojų puoselėjamos kultūrinės bei dvasinės vertybės ne mažiau svarbios nei švietimo infrastruktūra. Kultūra turi didelį poveikį visuomenės formavimo procese.

Šeduvos miesto kultūros infrastruktūros plėtojimo tikslas – užtikrinti miesto kultūrinių išteklių apsaugą, derinant ją su gyventojų kultūrinių poreikių tenkinimu bei sudarant sąlygas kūrybinei laisvei vystyti.

Miesto kultūros ištekliams priskiriamos Kultūros vertybių registre esančios kultūros vertybės, Šeduvos kultūros ir amatų centras, biblioteka ir muziejus (Šeduvos gimnazijos A. Bukausko vardo muziejus).

Miesto kultūriniais poreikiais rūpinasi Šeduvos kultūros ir amatų centras, biblioteka. Tokiu būdu skatinamas miesto gyventojų bendravimas, gyventojai raginami dalyvauti pilietiniuose ir

edukaciniuose renginiuose, inicijuojami įvairūs projektai ir renginiai, įprasminantys bibliotekos reikšmę miesto gyventojų kultūriniame gyvenime. Biblioteka kaupia, tvarko, sistemina, saugoja ir skleidžia informaciją, taip prisidedama prie žinių visuomenės gyvenimo, organizuodama kultūrinės edukacines programas, skatindama nuolatinį mokymąsi, žinių atnaujinimą, kultūrinę veiklą ir kūrybiškumą.

Šeduvoje kaip ir visuose Lietuvos regionuose per mažai lėšų skiriama kultūrai ir bibliotekoms, taip pat menkai išplėtoti tiek kultūros paslaugų įvairovė, tiek jų kokybė. Pagrindinis kultūros centrų, bibliotekų finansavimo šaltinis yra savivaldybės skirtos lėšos. Tai lemia naujų programų, inovacijų ir turinio modernizavimo stoką. Investicijos į kultūros ir bibliotekų sektorius reikšmingai prisideda prie gerovės augimo: jų dėka gali būti mažinama socialinė atskirtis, stiprinamas bendruomeniškumas, plėtojamas kūrybinis mąstymas švietėjiškumas.

Vertinant esamą Šeduvos miesto kultūros infrastruktūros būklę, sprendinių prioritetą būtų teikiamas aplinkos, kuri užtikrintų šių kultūros objektų sėkmingą veiklą ateityje, kūrimas.

2.2 lentelė. Šeduvos kultūros ir amatų centro ir bibliotekos materialinės techninės bazės ir veiklos organizavimo gerinimo planas

Įstaiga	Kultūros įstaigų stiprinimas iki 2026 m.
Šeduvos kultūros ir amatų centras	1. Patalpų renovavimas, įrangos atnaujinimas. 2. Kompiuterinės technikos ir pagrindinių priemonių atnaujinimas, įsigijimas. 3. Garso, apšvietimo įrangos, muzikos ir sporto inventoriaus atnaujinimas, įsigijimas. 4. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas (kultūros programų specialistų išugdytas). 5. Ypatingo dėmesio miesto etninės kultūros išsaugojimui bei puoselėjimui skyrimas (paskaitų, seminarų rengimas, etnokultūros švenčių atgaivinimas ir sklaida). 6. Tradicinių renginių organizavimas. 7. Šeduvos mieste organizuojamų renginių monitoringo vykdymas, nuolat kaupiant ir vertinant informaciją apie Šeduvos mieste gyventojų kultūrinius poreikius. 8. Naujų, visuomenės poreikiams skirtų erdvių pritaikymas renginiams, šventėms.
Šeduvos biblioteka	1. Šeduvos bibliotekos patalpų renovavimas (einamieji remontai), įrangos atnaujinimas. 2. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas. 3. Bibliotekos kartotekos nuolatinis atnaujinimas ir plėtimas. 4. Skatinti kompiuterizaciją bei didinti interneto prieigos taškus bibliotekoje.

2.4. Asmens sveikatos priežiūros infrastruktūros vystymo sprendiniai

Visuomenės sveikatos būklė tiesiogiai lemia gyvenimo kokybę, darbo išteklių apimtį ir jų produktyvumą. Reikia tobulinti susiklosčiusią Šeduvos miesto sveikatos priežiūros įstaigų struktūrą.

Pagrindiniai tikslai asmens sveikatos priežiūros srityje: užtikrinti kokybišką medicininių paslaugų teikimą, bei sudaryti prielaidas mažinti gyventojų sergamumą, vykdyti ankstyvą ligų diagnostiką bei švietėjiškas programas, skatinančias gyventojus periodiškai tikrintis sveikatą. Būtina efektyviau paskirstyti sveikatos apsaugos resursus, patenkinti didėjančią psichologinių paslaugų poreikį. Siekiant gerinti Šeduvos gyventojų sveikatingumo rodiklius, turi būti propaguojamos sporto veiklos. Gyventojai turėtų būti skatinami važinėti dviračiais, tačiau tam reikia nutiesti saugias trasas, įrengti dviračių pastatymo prietaisus. Dviračių trasas būtų tikslinga jungti į galimus turizmo maršrutus.

Šeduvos mieste veikia VšĮ Šeduvos pirminės sveikatos priežiūros centras. VšĮ Šeduvos pirminės sveikatos priežiūros centre dirba 7 gydytojai (4 šeimos gydytojai, 1 akušerė ginekologė, 1 odontologė ir 1 burnos higienistė), 15 slaugytojų.

Kadangi pirminės sveikatos įstaigų užduotis spręsti daugumą asmens sveikatos problemų, šių įstaigų reikšmė ir teikiamų paslaugų kokybė yra labai svarbus faktorius geresniems sveikatos priežiūros rezultatams siekti, optimizuojant visų sveikatos priežiūros įstaigų darbą.

Pirminės sveikatos priežiūros funkcijos – sveikatos ugdymas ir gerinimas, ligų profilaktika, ankstyva diagnostika, gydymas, pacientų nukreipimas į specializuotus sveikatos priežiūros paslaugas teikiančius specialistus, bendruomenės slauga ir kt.

2.3 lentelė. Šeduvos pirminės sveikatos priežiūros centro kabineto materialinės techninės bazės ir darbo organizavimo gerinimo planas

Įstaiga	Pirminės priežiūros centro stiprinimas iki 2026 m.
VšĮ Šeduvos pirminės sveikatos priežiūros centras	1. Stiprinti Šeduvos pirminės sveikatos priežiūros centro slaugos paslaugų teikimą ir bendradarbiavimą su kitomis Radviliškio, Šiaulių gydymo įstaigomis. 2. Nuolatinis darbuotojų kvalifikacijos kėlimas. 3. Nuolatinis patalpų ir medicininės įrangos atnaujinimas. 4. Darbuotojų darbo sąlygų gerinimas. 5. Pirmosios pagalbos kursų organizavimas ir sveikos gyvensenos pagrindų diegimas ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams (mokyklose). 6. Ligų prevencinių priemonių vykdymas, ligų diagnostikos programų diegimas, sveiko gyvenimo būdo švietėjiškų programų diegimas. 7. Darbo vietų kompiuterizavimas. 8. Numatyti greitosios medicinos pagalbos skyriaus Šeduvos posto teikiamų paslaugų kokybės gerinimo priemonės. Skyriaus darbo efektyvumui didinti būtina sudaryti sąlygas nuolatinei automobilių parko priežiūrai ir atnaujinimui.

2.5. Socialinių paslaugų infrastruktūros sprendiniai

Esant gyventojų senėjimo ir gimstamumo mažėjimo tendencijoms, socialinių paslaugų poreikis auga, todėl socialinės infrastruktūros stiprinimas tampa vienas iš pagrindinių prioritetų.

Siekiant Šeduvos mieste spręsti socialines problemas pirmiausiai reikia kurti darbo vietas, tam būtina pasitelkti nevyriausybinės organizacijas, privatų sektorių ir vietos bendruomenę, kuri kuo intensyviau išnaudotų Europos Sąjungos teikiamą finansinę paramą.

Tiek Lietuvoje, tiek Radviliškio rajone ryški socialinės rizikos šeimų skaičiaus mažėjimo tendencija. Šeduvos seniūnijos duomenimis 2016 m. Šeduvoje yra 85 šeimos gaunančios pašalpas. Viena iš šio teigiamo proceso priežasčių – gerėjanti socialinio darbo kokybė.

Vis daugėja asmenų gaunančių socialinę pašalpą Šeduvos mieste 2016 m. (625 asmenys), 2007 m. (192 asmenys).

Savivaldybėje veikiantis socialinių paslaugų įstaigų tinklas, formuojantis ir koordinuojantis socialinių paslaugų pasiūlą Šeduvos miesto ir Radviliškio rajono gyventojams, išplėtotas, tačiau teikiamos socialinės paslaugos ne visiškai užtikrina pakankamą socialinių paslaugų apimtį, įvairovę ir prieinamumą.

Šeduvoje socialines paslaugas teikiančios organizacijos yra 3:

- Šeduvos globos namai;
- Šeduvos dienos socialinės priežiūros centras;
- Šeduvos miesto neįgaliųjų draugija, Šeduvos žmonių su negalia sąjunga.

Būtina visas teikiamas socialines ir viešąsias paslaugas Šeduvos mieste pritaikyti žmonių su negalia poreikiams: skatinti takų, skirtų neįgaliųjų vežimėliams įvažiuoti į pastatus, plėtimą, nuožulnių šaligatvio intarpų įrengimą viešosiose vietose pagal poreikį. Potencialios įstaigos ir vietovės:

- parduotuvės;
- viešosios įstaigos (gimnazija, darželis, biblioteka, kultūros namai, seniūnija, paštas ir t.t.).

Psichologinės pagalbos tinklo vystymas aprašytas asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir švietimo sprendiniuose.

Prie socialinės aplinkos gerinimo galime priskirti ir gyvenamosios aplinkos gerinimą, būsto kokybę.

Lietuvoje socialinių problemų sprendimas vykdomas daugiausiai per valstybinį sektorių (valstybės, savivaldybių biudžetų bei Valstybinio socialinio draudimo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondų lėšomis).

Gerinant socialinės paramos sistemą asmenims, šeimoms ir vaikams, įgyvendinamos svarbios kryptys: ekonominės socialinės aplinkos kūrimas, mažinant nedarbą; profesinio aktyvumo skatinimas; paramos šeimoms ir vaikams sistemos tobulinimas; šeimų atsakomybės už šeimos gerovę didinimas; palankių sąlygų šeimoms kūrimas, sprendžiant būsto problemas; pašalpų

šeimoms derinimas su kitomis paramos formomis bei kitos priemonės, skatinančios žmones aktyviau integruotis į darbo rinką, įgyjant išsilavinimą.

Dauguma Šeduvos mieste individualių ir daugiabučių namų yra statyti dar sovietmečiu (kiti dar seniau) ir yra gerokai nusidėvėję, neskiriamas dėmesys jų atnaujinimui, energetinio efektyvumo didinimui. Silpna jų priežiūra tik dar labiau spartina gyvenimo kokybės juose blogėjimą. Socialinės infrastruktūros vystymo planas pateikiamas 2.4 lentelėje.

2.4 lentelė. Šeduvos miesto socialinės infrastruktūros stiprinimo planas

Siūlymas	Iki 2026 m.
1. Naujos globos ir rūpybos sistemos kūrimas ir plėtimas turi būti vykdomas stiprinant bendruomenės centrus.	1. Sustiprinti socialinių paslaugų teikimą per bendruomenės centrus.
2. Šeduvos mieste įgyvendinti - visame rajone numatomas socialines programas – prisidėti rengiant ir įgyvendinant socialines programas (projektus).	1. Nedarbo ir skurdo mažinimo programų parengimas. 2. Socialinių paslaugų teikimas socialinės rizikos šeimoms, vaikams. 3. Socialinės paslaugos sutrikusio intelekto žmonėms. 4. Socialinės globos paslaugų kokybės gerinimas.
3. Skatinti kompiuterinį raštingumą	1. Ugdyti gyventojų kompiuterinį raštingumą.
4. Būsto kokybės gerinimas	1. Dalyvauti gyvenamųjų namų modernizavimo programoje (Namų energijos taupymo programa). 2. Teikti gyventojams teisinę ir praktinę informaciją daugiabučių namų savininkų bendrijų kūrimo bei paramos iš Daugiabučių namų modernizavimo programos gavimo klausimais. 3. Skirti lėšų daugiabučių namų savininkų bendrijoms kompensuoti dalį (ar visą sumą) projekcinės dokumentacijos (energetinio audito, investicijų projekto) pasirengimo išlaidų. 4. Skatinti gyventojus efektyviai naudoti energetinius išteklius, rūšiuoti atliekas, prisidėti prie aplinkosauginių programų

Prioritetinės socialinės apsaugos sritys ir toliau išlieka skurdo mažinimas, vaiko teisių apsaugos ir šeimos institucijos stiprinimas. Reikia skatinti senyvo amžiaus, neįgaliesiems skirtų paslaugų vystymą, vykdyti socialinės atskirties mažinimo, socialinių įgūdžių ugdymo, laikino užimtumo suteikimo, bedarbių ir neįgaliųjų integracijos į darbo rinką, informavimo apie laisvas darbo vietas bei kitas programas. Būtina teikti pagalbą vaikams, patyrusiems smurtą šeimoje, rūpintis vaikų iš socialinės rizikos šeimų užimtumu, jų atostogų praleidimo galimybėmis. Senstanti miesto visuomenė, blogėjanti gyventojų ekonominė situacija lemia didėjančias socialinių paslaugų (tame tarpe ir socialinio būsto) ir socialinės paramos apimtis.

Dabartinis socialines paslaugas teikiančių įstaigų skaičius atitinka Šeduvos miesto gyventojų poreikius, todėl naujų socialinės infrastruktūros objektų plėtra nėra numatoma.

2.6. Verslo aplinkos vystymas

Verslo aplinką įtakoja vartotojų skaičius, vartojimo įpročiai ir kitų tiesioginę įtaką verslui darančių rodiklių pokyčiai. Šeduvos mieste vyrauja smulkus ir vidutinis verslas. Žemės derlingos, tačiau mažai pramonės, todėl prioritetinga miesto vystymo kryptis yra verslo aplinkos gerinimas.

Šeduvos mieste veikiančiose parduotuvėse prekių įvairovės pasiūla atitinka kasdienius gyventojų poreikius, parduotuvėse prekiaujama būtiniausiais maisto produktais ar ūkinėmis prekėmis, tačiau miesto verslo aplinką pavadinti turtinga būtų sudėtinga.

Šeduvos miestas turi keletą svarbių privalumų, tam, kad pritraukti pramonės įmonių kūrimą. Savivaldybė turi gerai išvystytą kelių tinklą, kuris sudaro galimybes mieste įsikūrusioms įmonėms optimizuoti pervežimus. Šeduvos miestas yra šalia magistralinio kelio A9 Panevėžys-Šiauliai ir krašto kelio Nr. 144 Jonava-Kėdainiai-Šeduva susikirtimo. Į Šeduvos miestą ateina valstybiniai rajoniniai keliai: Nr. 3417 Baisogala-Januškoniai-Šeduva, Nr. 2911 Karašilis-Dirveliai-Alksniupiai-Šeduva, Nr. 3406 Šeduvos g.-Vadaktai-Krekenava ir Šeduvos geležinkelio stotis Radviliškis-Daugpilis.

Gyventojų užimtumas ir darbo rinka akivaizdžiai parodo darbo vietų būtinybę, teritorijų darbo vietų kūrimui paiešką arba esamų rekonstrukciją.

Mieste siūloma suformuoti ir tinkamai išnaudoti laisvąją ekonominę zoną nes ji turi didelį potencialą pritraukti tiesiogines užsienio investicijas. Kaip ir socialinės aplinkos aspektu, taip ir ekonominės aplinkos aspektu Šeduvos miesto teritorijų plėtroje prioritetas turi būti skirtas kokybinei plėtrai, t.y. geriau išnaudojant susiformavusias ir besiformuojančias pramonės bei verslo zonas, apleistų pramoninių zonų potencialą. Įvairaus pobūdžio pramonės plėtra skatinama esamuose pramoniniuose rajonuose, naujai formuojamoje laisvojoje ekonominėje zonoje.

Verslo ir investicijų aplinkai gerinti numatomas planas pateikiamas 2.5 lentelėje.

2.5 lentelė. Šeduvos miesto verslo plėtros planas

Siūlymas	Priemonės verslo plėtrai iki 2026 m.
Užimti verslo nišas	1. Įgyvendinti projektus, orientuotus į laisvą žemės sklypų investuotojams parengimą Šeduvos laisvojoje ekonominėje zonoje. 2. Vystyti susisiekimo ir inžinerinę infrastruktūrą. 3. Smulkių ir vidutinių įmonių, prekybos bei paslaugų įmonių veiklos stiprinimas (ypač naujai besikuriančių): a) plėtojant smulkų ir vidutinį verslą, siūloma ugdyti vietinių specialistų (verslininkų, seniūnijos darbuotojų) gebėjimus, inicijuoti ir vykdyti smulkiam ir vidutiniam verslui plėtoti nukreiptus projektus bei formuoti rėmimo institucinę sistemą; b) skatinti gyventojų verslumo ugdymą, didinti informacijos prieinamumą, stiprinti švietimo ir profesinį rengimą. Sėkmingų verslo plėtros pavyzdžių sklaida sudarytų didesnes galimybes mažinti verslo kūrimo riziką, taip paskatintų vietos gyventojus imtis užimtumo iniciatyvų.

	4. Būtina teikti informacinio (konsultacinio) pobūdžio pagalbą bei tiesiogiai prisidėti prie verslo aplinkos gerinimo (patalpų įrengimas ir pritaikymas pradedančiajam verslui). 5. Skatinti vystyti amatų verslą, pažintinio turizmo, kaimo turizmo verslą. 6. Skatinti bendradarbiavimą tarptautinių projektų srityje statybos, pramonės bei kituose sektoriuose. 7. Vystant turizmo sektorių ir nustačius poreikį tikslingas maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų objektų atsiradimas mieste.
--	---

Pagrindiniai ilgalaikiai tikslai ekonominėje srityje – sukurti tinkamas bei palankias sąlygas naujų įmonių steigimuisi, esamų išlaikymui bei plėtrai, nedarbo mažinimui, ilgalaikiam ekonomikos augimui, investicijų pritraukimui. Vienas pagrindinių uždavinių, siekiant gerinti verslo aplinkos sąlygas, būtina plėtoti visą verslui reikalingą infrastruktūrą.

Miesto plėtra turėtų įtraukti kuo didesnę skaičių vietos gyventojų, tuo pačiu sukurdamą naujas darbo vietas. Šeduvos mieste vystomo verslo veiklos turi teikti naudą miesto gyventojams tiesioginiu ir netiesioginiu būdu. Tiesioginiu – sukuriama naujos darbo vietos, teikiamos naujos paslaugos ar prekės. Netiesioginiu – tvarkant visuomeninę infrastruktūrą (gatves, susisiekimą, pėsčiųjų ir dviračių takus kasdieninėms ir turistinėms kelionėms, kai vystomas turistinis verslas).

Užtikrinus darbo vietas bei visuomeninių objektų funkcinę įvairovę, būtų sudaromos prielaidos išlaikyti esamą Šeduvos miesto gyventojų skaičių ir kelti miesto ekonominį potencialą.

Radviliškio rajono savivaldybės uždavinys yra ne tik pritraukti kuo daugiau tiesioginių užsienio investicijų, bet ir užtikrinti šių investicijų kokybę ir jų poveikį vietos ekonomikai ir verslui. Siekiant spartaus ūkio augimo ir konkurencingumo didėjimo, yra svarbu, kad didėtų investicijos aukštųjų ir vidutiniškai aukštų technologijų srityje.

2.7. Turizmo vystymas

Turizmo vystymas Šeduvos mieste siejamas su turizmui vertingos gamtinės ir kultūrinės aplinkos saugojimu bei puoselėjimu, lygiagrečiai sėkmingai sprendžiant socialines, ekonomines ir gamtos saugos problemas, sudarant sąlygas gyvenimo sąlygų gerinimui, užimtumo bei pajamų didinimui.

Turizmo infrastruktūra Šeduvoje nėra tinkamai išvystyta. Šeduvos miesto turizmo vystymo sprendinių pagrindas – kultūrinių išteklių pritaikymas turizmo veiklai, siekiant optimaliai išnaudoti gamtinius resursus ir kultūrinį paveldą. Tam tikslui būtina gerinti poilsio, turizmo bei teikiamų paslaugų infrastruktūrą, didinti turizmo objektų patrauklumą tiek Šeduvos mieste tiek už miesto ribų. Lyginant su kitais Lietuvos miestais, Šeduvos miesto gamta nėra kuo nors ypatingai išsiskirianti. Būtina sudaryti visuomenei tinkamas sąlygas naudotis miesto teritorijos ištekliais.

Daugelį problemų galima išspręsti inicijuojant projekcinę veiklą turizmo paslaugoms plėtoti ir gerinti, o tam Šeduvos mieste turi būti inicijuojami projektai skirti šioms paslaugoms gerinti.

Šeduva priskiriama tranzitinei vietai, o tai didina tikimybę, kad turistų lankomi objektai, į jų aplinką investavus ir juos išreklamavus ilgainiui gali tapti patraukliomis ir masiškai lankomomis vietomis.

Siekiant mieste skatinti turizmą, būtina organizuoti kokybišką žmonių poilsį, ieškant naujų turizmo ir sporto organizavimo formų. Numato nemažą dėmesį skirti miesto bendrojo naudojimo erdvių, gamtinių elementų, poilsio ir rekreacijos objektų su aptarnaujančia infrastruktūra plėtrai ir vystymui Niaudavos upelio slėnyje. Čia numatoma rekreacinės paskirties objektų plėtra išlaikant reikiamus atstumus iki vandens telkinio, gausinant želdynus.

Šeduvos mieste reikia vystyti ilgalaikio turizmo infrastruktūrą, plečiant maitinimo, pramogų ir apgyvendinimo paslaugų įstaigų tinklą ir užtikrinti jų paslaugų kokybę bei įvairovę. Gyventojai turėtų būti skatinami važinėti dviračiais, tačiau tam reikia nutiesti saugias trasas, įrengti dviračių pastatymo prietaisus. Dviračių trasas būtų tikslinga jungti į galimus turizmo maršrutus.

Įvairūs atliekami tyrimai rodo, kad augant gyventojų pajamoms, vis didesnė jų dalis tenka įvairioms laisvalaikio praleidimo ar turizmo paslaugoms, žmonės aktyviau keliauja, naudojami turizmo agentūrų paslaugomis.

Siekiant užtikrinti turizmo paslaugų vystymą ir plėtrą numatomas planas pateikiamas 2.6 lentelėje.

2.6 lentelė. Turizmo veiklai Šeduvos mieste suaktyvinimui iki 2026 m. siūloma atlikti šiuos būtiniausius darbus

Sektorius	Iki 2026 m.
Turizmas	1. Vykdyti aktyvias marketingo priemones, pristatančias Šeduvos miesto lankytinus objektus (internetas, spauda, informaciniai leidiniai, dalyvavimas parodose ir kt.), rengti ir tobulinti mieste vykšančių kultūrinių renginių vystymo programas. 2. Vienas iš pagrindinių uždavinių, siekiant didinti turistų srautą, yra informacinių priemonių plėtojimas. Svarbu atnaujinti miesto turistinius žemėlapius, pažymint juose lankytinas vietas, viešbučius, kaimo turizmo sodybas, siūlomus maršrutus. Rengti investicijų projektus/paraiškas Europos Sąjungos struktūrinių fondų bei kitų programų lėšoms gauti šiems darbams įgyvendinti. 3. Prie pagrindinių į rajoną vedančių ar kertančių kelių (magistralinio kelio A9 Panevėžys – Šiauliai, krašto kelių Nr. 144 Jonava – Kėdainiai – Šeduva, Nr. 3406 Šeduvos g. – Vadaktai - Krekenava, Nr. 3417 Baisogala – Januškoniai – Šeduva, Nr. 2911 Karašilis – Dirveliai – Alksniupiai – Šeduva), miesto centre įrengti turizmo informacinius standus. Tai palengvins lankytojų orientaciją, sutrumpins norimų aplankyti objektų radimo laiką bei teigiamai įtakos turizmo plėtrą visoje Šeduvos miesto teritorijoje. 4. Įrengti dviračių takų sistemą, įrengiant dviračių trasas gyvenamosiose teritorijose. 5. Siūloma įsisavinti Niaudavos upelio slėnį, pritaikant jį miesto gyventojų

	poilsio ir laisvalaikio reikmėms bei turistiniams tikslams. 6. Būtina integruoti Šeduvos miestą, kaip neatskiriamą rajono dalį, rengiant specializuotų turistinių paslaugų paketus (aktyvaus turizmo mėgėjams, žvejams, medžiotojams ir pan.), jungiant rajono maršrutų tinklą į bendrą respublikos turistinių maršrutų tinklą. 7. Būtinai nuolatinis turizmo paslaugų teikėjų kvalifikacijos tobulinimas, pritraukiant jaunimą darbui turizmo paslaugų sferoje.
--	---

Pabrėžtina, kad turizmo plėtojimas turi apimti visą savivaldybės teritoriją, tvarkant lankytinus objektus Šeduvos mieste ir apylinkėse. Tokiu būdu būtų užtikrinta teritorinė turizmo paslaugų sklaida, galimai išaugtų turistų srautai bei ilgėtų jų apsistojimo trukmė mieste.

3. KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA

3.1. Gamtinio karkaso formavimas

Mūsų šalies teritorijos gamtinio karkaso erdvinė koncepcija ir lokalizavimo modelis buvo nustatyti LR Seimo patvirtintame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane. Šio modelio sudarymo principai remiasi 2001 m. priimtame LR Saugomų teritorijų įstatyme (Žin., 2001, Nr. 108-3902). Gamtinio karkaso nuostatuose (Žin., 2007, Nr. 22-858 ir vėliau priimti pataisymai) įteisinta gamtinio karkaso sampratos geoeekologinė koncepcija.

Pagal minėtus dokumentus - **gamtiniu karkasu suprantamas vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, apima ir kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, o taip pat jis susietas ir su augalų bei gyvūnų migracija tarp jų.**

Gamtinio karkaso, kaip kraštotvarkinės struktūros, nustatymą formuoja siekiai:

- 1) sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, užtikrinantį kraštovaizdžio geoeekologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, sudaryti prielaidas biologinei įvairovei išsaugoti;
- 2) sujungti didžiausią ekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijai reikalingas teritorijas;
- 3) saugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius;
- 4) didinti šalies miškingumą;
- 5) optimizuoti kraštovaizdžio urbanizacijos bei technogenizacijos ir žemės ūkio plėtrą.

Šeduvos miesto ir jo įtakos zonos teritorija yra santykinai nedidelė, kurioje be įprastinių tradicinių ir aktyviai besireiškiančio žemės ūkio, pastaruoju metu kiek aktyviau pradeda reikštis sunkiau teisiškai valdomi urbanizacijos procesai. Pastarieji faktai Šeduvos miesto administruojamose ribose lokalizuotam gamtiniam karkasui kelia gana daug specifinių uždavinių, kurie mažai urbanizuotų, ar neurbanizuotų teritorijų gamtiniam karkasui nebūdingi arba labai silpnai išreikšti. Žinant tai, kad gamtinio karkaso (GK) dalys bendrai apima apie 1/3 Šeduvos miesto teritorijos su gyvenamąją statyba susijusios aplinkosauginės problemos nėra tokios aštrios, kaip didesnių miestų įtakoje esančiuose miesteliuose.

Visų pirma tai ekologiškai priimtinos gyvenamosios ir darbo aplinkos formavimas, kiek įmanoma geresnių antropogeninių teršalų neutralizavimo galimybių užtikrinimas, esamos bioįvairovės išlaikymas ir gausinimas įvairiose planuojamos teritorijos dalyse, ypač akcentuojant neigiamas reljefo formas (pelkėtus pažemėjimus, upelių slėnius). Atsižvelgiant į išvardintus

uždavinius, kurių realizavimas yra svarbus optimaliam Šeduvos miesto teritorijos kaip optimalios gamtinės – kultūrinės sistemos funkcionavimui, buvo išskirtas gamtinis karkasas. Žemiau pateikiama ir aprašoma kiekviena iš jo dalių yra pritaikytos vykdyti ekologinio kompensavimo funkcijas intensyviai antropogenuotoje ar antropogenuojamoje erdvėje ir dėl to neženkiai skiriasi nuo silpnai antropogenuotose teritorijose lokalizuoto gamtinio karkaso struktūros.

Šeduvos miesto gamtinis karkasas yra ypač svarbi teritorinė daugiafunkcinė sistema, užtikrinanti bendrą miesto, jo įtakos zonos ir gretimų agrarinių bei urbanizuotų teritorijos ekologinį stabilumą, gyvybingumą, migracinių (medžiaginių, energetinių) ryšių su greta esančia gamtine aplinka nepertraukiamumą. Gamtinio karkaso elementų natūralumo, gyvybingumo užtikrinimas formuojant, gausinant ir gerinant jų kokybę, savo ruožtu pirmiausiai garantuoja geresnę vietos gyventojų, gyvenamosios aplinkos kokybę, bei gamtinės aplinkos ekologinį stabilumą.

Šeduvos miesto ir jo įtakos zonos gamtinio karkaso paskirtis:

- *suformuoti gamtinio - ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, kuris užtikrintų aplinkos sveikumą ir tinkamumą gyvenimui miesto teritorijoje, naujai formuojamuose gyvenamosiose ir konversiją patiriančiose periferinėse miesto teritorijos dalyse. Taip pat suformuoti medžiaginius-energetinius ryšius su gretimai esančiomis gamtinėmis ir intensyviai antropogenuotomis teritorijomis;*
- *suformuoti teises ir sudaryti fizines prielaidas miesto centrinėje, bei periferinėje dalyje išlikusių natūralių kraštovaizdžio komponentų ir biologinė įvairovės išlaikymui bei gausinimui;*
- *miesto teritorijoje atstatyti pažeistus, ar kitaip antropogeniškai pakeistus kraštovaizdžio fragmentus.*
- *išsaugoti esamus gamtinius ir kultūrinius rekreacinius išteklius, bei didinti jų estetinį potencialą ir atsparumą;*
- *didinti planuojamos teritorijos žolinių bei želdinių plotus (atskirųjų želdynų), ypač centrinėje Šeduvos miesto dalyje, bei planuojamo užstatymo teritorijos dalyse esančiose miesto pakraščiuose;*
- *optimizuoti ir koncentruoti urbanizuotų teritorijų plėtrą.*

Gamtinis karkasas planuojamoje Šeduvos miesto ir jo įtakos zonos teritorijoje jungia mažai mozaikiškas agrarinį įsavinimą ir didesnę antropogeninę pertvarkymą patyrusias teritorijas: daugiausia žemės ūkio, bei kitos paskirties teritorijas, kurios yra svarbios tiek ekologiniu, tiek rekreaciniu požiūriu, nors ir nėra konservacinės. Šeduvos miesto gamtinį karkasą formuoja šios pagrindinės dalys (*geoekologinės takoskyros ir vidinio stabilizavimo arealai planuojamoje*

teritorijoje nenustatytos), iš kurių kiekviena, naudojant kodavimo sistemą, pagal svarbą teoriškai gali būti skirstomos į tris potipius: nacionalinės, regioninės ir vietinės. Tačiau praktiškai Šeduvos miesto teritorijoje identifikuoti tik dvi lokalsios svarbos GK dalys:

1. migracijos koridoriai;
2. vidiniai ekologinio kompensavimo arealai.

Migracijos koridoriai (M, m) – didesni ar mažesni upių ir kitų vandentėkmių slėniai, kanalai, nedidelės užpelkėjusios dubumos suskaidytos natūraliomis ar dirbtinėmis vandentėkmėmis, ežerų ar tvenkinių virtinės, rinos, saulėniai ir kitos teritorijos, kurių dėka palaikoma intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita (teršalų išsklaidymas, švaraus oro pritekėjimas ir kt.) tarp urbanizuotos teritorijos vidinės dalies ir jos periferijoje esančių išorinių ekologinio stabilizavimo arealų.

Šeduvos miesto teritorijoje lokalizuoti vietinės reikšmės migracijos koridoriai formuoja didžiausią planuojamos teritorijos GK struktūros dalį. Vietinės reikšmės migracijos koridorius atstovauja planuojamoje teritorijoje esančios Daugyvenės kairiųjų intakų Vakoniškio, Niauduvos, ir į Niauduvą įtekančių kelių smulkių sureguliuotų upokšnių (Žemoperkšo ir Gintario) slėniukai bei kt. bevardės pastovios ir laikinos vandentėkmės (kanalai, grioviai). Taip pat lokalizuotas vienas nedidelis regioninės svarbos migracijos koridoriaus fragmentas teritorijoje sutampantis su Daugyvenės upelio slėniu. Paminėti migracijos koridoriai planuojamoje teritorijoje, detalizuoja bei lokalsinės svarbos elementais papildo Radviliškio rajono bendrajame plane ir Šiaulių apskrities bendrajame plane lokalizuoto gamtinio karkaso (migracijos koridorių) tinklą. Didesnė dauguma vietinės svarbos migracijos koridorių priskiriamų teritorijų Šeduvos mieste yra praradusios pirminį natūralumą (agrariškai įsavitos, be sumedėjusios augalijos dangos), todėl jos įvardinamos kaip turinčios silpną geoekologinį potencialą. Ir tik nedidelę regioninės svarbos migracijos koridoriaus atkarpą ties Daugyvenės upe galima įvardinti kaip patikimą geoekologinį potencialą turinčią teritoriją.

Vidiniai ekologinio kompensavimo arealai (sv) – intensyviai urbanizuotų teritorijų vidinėje dalyje esantys atskirieji želdynai, arba miškų plotai kurie dažniausiai pasižymi santykinai nedideliu natūralumu (yra dirbtinės kilmės, stipriai transformuoti ir dažniausiai su inžinerinės infrastruktūros elementais). Pastarieji arealai nors ir neturėdami didelio ekologinio potencialo, tankiai užstatytos teritorijos vidinėje dalyje bent dalinai transformuoja (slopina) antropogeninį poveikį. Jie taip pat yra reikšmingi palaikant ir gausinant gyvenvietės aplinkos biologinę įvairovę. Intensyviai urbanizuotoje teritorijoje vidinio ekologinio kompensavimo arealus formuoja įvairios paskirties (dažniausiai kitos paskirties žemės sklypai skirti formuoti atskiriesiems želdynams) intensyviai ir ekstensyviai

naudojami želdynai: parkai, skverai, aikštės, memorialiniai želdynai, kapinės, memorialiniai parkai, arba į šį veiklos pobūdį planuojamos pertvarkyti miesto ar priemiesčio teritorijos dalys. Šios miestelių bei kito tipo gyvenviečių vidinėje dalyje esančios teritorijos dalinai kompensuoja - sušvelnina antropogeninį poveikį, optimizuoja jų centrinės dalies gyvenamąją aplinką.

Šeduvos miesto teritorijoje pastarojo tipo gamtinio karkaso elementus atstovauja nedideli atskirų ar priklausomų želdynų plotai centrinėje ir pakraštinėje miesto dalyje. Šio tipo gamtinio karkaso elementai, neišklaikę glaudaus fizinio ryšio su kitais gamtinio karkaso elementais, ir todėl funkcionuoja atskirai. Pastarieji komponentai papildo miesto gamtinio karkaso struktūrą, užtikrina gyvenamosios aplinkos ekologinį priimtinumą, ir tuo pačiu tarauja ar tarnaus kai viešai prieinami rekreaciniai resursai.

3.1. lentelė. Gamtinio karkaso teritorijos (%) Šeduvos miesto teritorijoje.

Gamtinio karkaso sudėtinės dalys ir jų tvarkymo kryptys	Šeduvos miesto teritorija, (tūkst. ha / %)
GEOEKOLOGINĖS TAKOSKYROS (T₁; T; t)	--- % (nuo Gamtinio karkaso ploto) ----- --- (nuo Šeduvos miesto ploto)
MIGRACIJOS KORIDORIAI (M₁; M; m)	85,75 % (nuo Gamtinio karkaso ploto) ----- 18,03 % (nuo Šeduvos miesto ploto)
1 – Nacionalinės svarbos (M ₁)	- - - ----- - - -
2 – Regioninės svarbos (M)	3,90 ----- 0,82
3 – Vietinės svarbos (m)	81,85 ----- 17,21
IŠORINIAI VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI (S₁; S; s)	--- % (nuo Gamtinio karkaso ploto) ----- --- (nuo Šeduvos miesto ploto)
VIDINIAI EKOLOGINIO KOMPENSAVIMO AREALAI (sv)	14,24 % (nuo Gamtinio karkaso ploto) ----- 2,99 % (nuo Šeduvos miesto ploto)
1 – Vietinės svarbos (sv)	14,24 ----- 2,99
VISAS GAMTINIS KARKASAS	100,0% ----- 21,02%

Siekiant gamtiniam karkasui priskiriamų teritorijų ekologinio optimizavimo, tikslinga didinti atskirų (stipriai agrariškai įsavitų) planuojamos teritorijos dalių miškingumą, užtikrinti individualių statybų rajonuose esamų želdinių apsaugą, jų atkūrimą ir gausinimą.

Detaliai lokalizuoto gamtinio karkaso formavimo politikos ir funkcinėse zonose numatytų kraštovaizdžio formavimo kryptių realizavimo įmanoma siekti šiais pagrindiniais būdais:

- 1) palaikant fizinių bei juridinių asmenų teikiamas gamtinio kraštovaizdžio natūralumo didinimo iniciatyvas;
- 2) ieškant bei skatinant gamtinio kraštovaizdžio natūralumo didinimo iniciatyvas bei investicijas;
- 3) gamtinio kraštovaizdžio natūralumo didinimo iniciatyvų aktyvus organizacinis bei finansinis rėmimas optimizuojant mokestinę politiką.

Gamtinio karkaso reglamentas teritoriškai diferencijuojamas pagal į jo sudėtį patenkančių žemės naudmenų ūkines kategorijas. Gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikoma ir didinama gamtinė įvairovė, vykdomi rekultivacijos bei renatūralizacijos darbai, arba sudaromos sąlygos natūraliems procesams reikšti savaime. Leidžiama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas ir yra vykdoma pagal teritorijų planavimo darbuose įtvirtintas nuostatas.

3.2. lentelė. Gamtinio karkaso teritorijos Šeduvos miesto teritorijoje

Gamtinio karkaso sudėtinės dalys ir jų tvarkymo kryptys	Plotas (ha)	%
GEOEKOLOGINĖS TAKOSKYROS (T)	---	---
VIDINIAI EKOLOGINIO STABILIZAVIMO AREALAI (S)	---	---
MIGRACIJOS KORIDORIAI (M)	104,39	18,03
VIDINIAI EKOLOGINIO KOMPENSAVIMO AREALAI (sv)	17,34	2,99
VISAS GK:	121,75	21,02

Kiekvienoje iš Šeduvos miesto teritorijoje esančių GK dalių teoriškai galimi septyni skirtingi gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptių tipai (A;B;C;D;E;F;G), kurie skaidosi į dvi kokybiškai skirtingas grupes (A;B;C) ir (D;E;F;G):

Pirmąją grupę apima žmogaus įsąvinti, tikslingai suformuoti ir skirtingu laipsniu įrengti įvairios paskirties želdynai kurie surikiuoti į eilę įrengtumo ir potencialaus naudojimo intensyvumo mažėjimo linkme.

Antroji tvarkymo tipų grupė siejasi su gamtinėmis ar santykinai gamtinėmis skirtingu laipsniu antropogeniškai paveiktomis teritorijomis, kur tvarkymo tipai sudėlioti gamtinio karkaso teritorijos dalių geoekologinio potencialo mažėjimo ir atitinkamai teritorijų natūralumą atstatančių priemonių intensyvėjimo linkme.

Viso derinyje su gamtinio karkaso funkcinėmis dalimis, teoriškai įmanomi 28 tvarkymo tipų variantai, nors realiai planuojamoje teritorijoje nustatyta tik nedidelė dalis teoriškai galimų tvarkymo tipų variantų. Gamtinio karkaso ir į jį patenkančių želdynų teritorijų tvarkymo tipai ir jų apibūdinimas pateikiamas žemiau, 3.3. lentelė „Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo zonų tipai Šeduvos miesto teritorijoje“.

3.3. lentelė. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo zonų tipai Šeduvos miesto teritorijoje

Eilės Nr.	Tvarkymo tipo kodas	Plotas, ha	Dalis% nuo Šeduvos miesto teritorijoje esančio GK ploto	Dalis % nuo Šeduvos miesto ploto
1.	A.	10,65	8,75	1,84
2.	B.	5,50	4,51	0,95
3.	C.	8,74	7,18	1,51
4.	D.	5,16	4,23	0,89
5.	E.	1,87	1,54	0,32
6.	F.	87,08	71,52	15,04
7.	G.	2,74	2,25	0,47
Viso		121,75	100,00	21,02

A. Naujo želdyno įrengimas. Gamtinio karkaso ir (ar) į jį patenkančios urbanizuotų teritorijų želdynų sistemos dalys, kuriose prioritetą teikiamas naujos rekreacinių želdynų sistemos formavimui esamų natūralių (miškų ūkio paskirties žemės sklypuose), pusiau natūralių želdynų (žemės ūkio ar kitos paskirties žemės sklypuose) arba antropogeniškai įvairiu laipsniu pažeistų teritorijų vietoje.

Planuojami du šiam tvarkymo tipui priskirti arealai apima gana didelius GK teritorijos plotus šiaurės vakariniame Šeduvos centrinės dalies pakraštyje esančius Niauduvos upelio slėnyje (iš viso apie 10 ha.). Šie plotai išsidėstę intensyviai urbanizuotoje planuojamos teritorijos dalyje. Pastarieji arealai nagrinėjamu atveju potencialiai formuoja viešųjų želdynų sistemą. Pastaruosius arealus tikslinga įvardinti kaip urbanizuotų planuojamos teritorijos dalių želdynų plėtos ir vystymo teritorinį rezervą, kurie nagrinėjamu atveju nėra įrengti ir pilnai pritaikyti viešajam poilsiui, ir dėl to naudojami tik minimaliai. Tai visų pirma teritorijos, kurios ateityje investavus į jų įrengimą, galėtų esminiai realizuoti joms priskirtas tiek socialinio, tiek aplinkosauginio pobūdžio funkcijas.

Šeduvos miesto ir jo įtakos zonoje šiam tvarkymo tipui priskiriamos teritorijos geoeekologiniu požiūriu pažeistos, t.y. yra netekusios sumedėjusios augmenijos, o slėniuku tekanti Niauduvos vaga kanalizuoja.

Šio tipo GK reglamentavimo arealams būtinas esamos želdinių sistemos pritaikymas lankytojams ar naujų želdinių įrengimas, esamos infrastruktūros tobulinimas ar naujos kūrimas, ir atitinkamai, lyginant su žemiau paminėtais reglamentavimo arealais, ženkliai didesnės investicijos.

A. tipo arealams būtinas didžiausias dėmesys ir investicijos, nes jie turėtų užtikrinti socialinės želdinių funkcijos realizavimą ir tankiai apgyvendintų Šeduvos miesto dalių gyventojų rekreacinių poreikių patenkinimą šiuo metu ir ateityje.

B. Esamos želdyno sistemos įrengimo lygio ir būklės gerinimas. Gamtinio karkaso ir (ar) želdynų sistemos dalys, kuriose prioritetą teikiamas esamos (jau suformuotos) viešųjų (atskirųjų) želdynų sistemos gerinimui ir vystymui.

Beveik visi pastarojo tipo arealai, pagal analogiją su pirmojo tipo arealais, yra išsidėstę centrinėje ir šiaurės rytinėje intensyviai urbanizuotoje planuojamo Šeduvos miesto teritorijos dalyje, užimdami santykinai natūralesnius, mažesnio užstatymo tankio plotus. Keli pastarojo tipo arealai (Šeduvos lauko estrados parkas) formuoja netolygiai teritorijoje pasiskirsčiusią, ir iki šiol laisvai ir neplaningai besiformuojančią Šeduvos miesto atskirųjų želdynų sistemą. Pastarieji arealai turi minimalią infrastruktūrą (takelių sistemą, atskirus mažosios architektūros elementus). Šio tipo želdynų arealai, būdami ypatingoje padėtyje tankiai urbanizuotų planuojamos teritorijos dalių atžvilgiu, pasižymi padidintu antropogeniniu spaudimu, kuris pasireiškia dvejopai:

- a. želdynų arealų rekreacinių išteklių naudotojų poveikis jiems, kuris yra nesunkiai sumažinamas, ar net visiškai eliminuojamas gerinant želdynų plotų įrengimą ir priežiūrą;
- b. aktyvios urbanistinės plėtros spaudimas želdynų teritorijoms pasireiškiantis dėl asmeninių ir visuomeninių interesų apsunkinto suderinamumo Šeduvos miestelio ir jo įtakos zonoje esančių viešųjų želdynų teritorijose.

Šio tipo želdynų teritorijos būdamos silpno arba riboto geoekologinio potencialo miesto centrinėje dalyje atlieka itin svarbias funkcijas: socialinę ir ekologinę, kurias, vykdant želdynų tvarkymo darbus, būtina suderinti apsaugant ir gausinant analizuojamo tipo arealuose išlikusius natūralių želdinių intarpus.

C. Esamos želdyno sistemos įrengimo lygio ir būklės palaikymas. Gamtinio karkaso ir (ar) želdynų sistemos dalys, kuriose prioritetą teikiamas išlikusių (dažniausiai memorialinės paskirties, retesniais atvejais istorinių parkų teritorijos, arba apsauginiai želdynai be specialios rekreacinės infrastruktūros) želdynų intarpų palaikymui bei atnaujinimui.

Šiam tvarkymo tipui priskiriami gamtinio karkaso arealai Šeduvos miesto teritorijoje apima tris skirtingo pobūdžio objektus: memorialinės paskirties želdynus – kapines, ir sakralinius želdynus (maldos namų aplinkoje esančius želdynus), bei geležinkelio apsaugos zonoje esančius juostinio pobūdžio želdinius. Pirmo pobūdžio arealas yra centrinėje miesto dalyje (apima bažnyčia ir greta esančius želdynus), antro pobūdžio arealai išsidėsto periferinėje planuojamoje teritorijoje dalyse

(Šeduvos kapinės, Šeduvos žydų kapinės), o trečio – koncentruojasi miesto teritorijos pietinėje dalyje abipus geležinkelio. Paminėtoms teritorijoms būtinas esamos želdynų struktūros išlaikymas, vykdant tęstinę priežiūrą ir rekonstrukcijas.

D. Natūralus kraštovaizdžio pobūdžio palaikymas ir saugojimas. Gamtinio karkaso teritorijų dalys, kuriose išlaikomas ir stiprintinas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis.

Pastarojo tipo GK teritorijų tvarkymo arealų plotai tiesiogiai koreliuoja su natūraliausiomis (miškais apaugusiomis), mažiausiai antropogeniškai pažeistomis, arba jau po pažeidimų atsistačiusiomis Šeduvos miesto dalimis. Šio tvarkymo tipo komponentai siejasi su pietinėje miesto teritorijos dalyje esančiais laukų apsauginiais miškai ištįsusiais keliais fragmentais abipus geležinkelio.

Šiuos arealus ištisai ar su maža dalimi sumedėjusia augmenija neapaugusių plotų tarpais dengia natūrali, ar kultūrinės kilmės sumedėjusių augalų danga. Pastariesiems arealams būdingi mažiausi priežiūros ir planuojamų pokyčių mastai. Jiems būtinas esamos augalijos dangos struktūros ir jos natūralumo išsaugojimas, parenkant tokias ūkininkavimo ir priežiūros formas, kurios daro minimalią įtaką miško sklypų ekosistemai. *D tvarkymo tipo arealai – Šeduvos miesto teritorijoje esančio gamtinio karkaso „aukso fondas“, kurios perspektyvoje susijusios su racionalaus subalansuoto miškų ūkio vedimu, miškų regeneracinio potencialo išsaugojimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto režimo užtikrinimu. Pastarąsias zonas reikėtų įvardinti patikimo geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijomis.*

Teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis. Pagrindinė šių teritorijų naudojimo kryptis yra tausojantis miškų ūkis vykdant tik sanitarinius ir netaikant plynų kirtimų. Taip pat veikla susijusi su racionaliu šalutinių miško išteklių panaudojimu.

E. Natūralaus kraštovaizdžio pobūdžio atstatymas (Esamo kraštovaizdžio natūralumo palaikymas ir stiprinimas). Gamtinio karkaso ir (ar) želdynų sistemos dalys, kuriose būtinas natūralių kraštovaizdžio komponentų atstatymas ir gausinimas.

Šio tipo gamtinio karkaso reglamentavimo ir tvarkymo arealai yra išsidėstę Šeduvos miesto paribiuose, daugiausiai migracijos koridoriams priskirtoje GK dalyje, mišrios žemės naudmenų mozaikos teritorijose, kuriose smulkiais sklypais kaitaliojasi miškų ir žemės ūkio naudmenos. Arba pereinamosiose juostose tarp gamtinių požiūriu degraduotų agrarinių ir natūralių miško naudmenų (teritorijos dalys paveiktos renatūralizacijos procesu), taip pat smarkiai pakeistos arba pažeistos gamtinės struktūros miškuose. Planuojamos teritorijos atveju, tai labiau agrariškai paveikti plotai upelių (kanalizuotų Niauduvos intakų) bei kitų lėkštaslėnių pažemėjimų. Šiuos arealus reikėtų laikyti silpnai arba itin silpnai urbanizuotais, tačiau dėl šiuo metu vykdomos ar kadaise vykdytos žemės ūkio veiklos jie yra netekę sumedėjusios augmenijos arba ji išlikusi arba atsistačiusi tik

fragmentiškai. Šių teritorijų tvarkymas yra kur kas sudėtingesnis, nes reikalingas tiek esamų funkcijų suderinimas, o taip pat ir atkuriamosios priemonės gamtinės struktūros galioms stiprinti. Čia būtini dideli performavimo mastai susiję su santykinai nedidelėmis materialinėmis sąnaudomis – t.y. pirminės natūralios augmenijos struktūros atkūrimas – medžių įveisimas, savaiminės renatūralizacijos skatinimas, didinant sumedėjusios augmenijos plotus ir tuo pačiu žemės ūkio naudmenų sąskaidą. Sumedėjusios augmenijos plotų gausinimą būtina derinti su kraštovaizdžio estetinių savybių formavimu ir išlaikymu.

Šias zonas, kurios Šeduvos miesto teritorijoje užima vos 1,87 ha tikslinga įvardinti **riboto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijomis**.

Teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis. Atsižvelgiant į tai, kad šio tipo GK arealai išsidėstę miesto teritorijoje, jų naudojimo pobūdis siejamas su ekstensyvaus pobūdžio žemės ūkio, arba miškų ūkio veikla. Įvertinus tai, kad pastarieji arealai užima nedidelį plotą, ir yra miesto paribyje, svarbiausia šių teritorijų naudojimo kryptimi būtų smulkus ūkis su ganyklinės žemdirbystės ir sodininkystės specializacijomis. Tačiau realiausia ir ekonominiu požiūriu racionaliau šiuos plotus natūralizuoti sudarant sąlygas vystyti natūraliems žėlinių formavimosi procesams, tokiu būdu užtikrinant šių GK dalių geoekologinio potencialo augimą.

F. (Grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkūriantys elementai (agrarinėse teritorijose)). Gamtinio karkaso ir (ar) želdynų sistemos dalys, kuriose būtinai natūralių kraštovaizdžio komponentų atstatymas ir gausinimas.

Pastarojo tipo gamtinio karkaso tvarkymo ir reglamentavimo arealai Šeduvos miesto teritorijoje lokalizuotose gamtinio karkaso teritorijose užima dominuojančią padėtį. Pastarasis tvarkymo tipas dažniausiai taikytinas žmogaus veiklos žymiai pakeistose gamtinio karkaso teritorijose (planuojamos teritorijos atveju, beveik visose migracijos koridoriams priskirtose teritorijos plotuose). Šios zonos susiformavo dėl netolygaus žemės naudojimo, pažeidžiant ekologinę pusiausvyrą, nesilaikant racionalios gamtonaudos reikalavimų. Tai intensyvaus žemės dirbimo rezultatas beveik visoje planuojamoje teritorijoje vienodai palietusi visas neurbanizuotas teritorijos dalis. Šiose GK tvarkymo zonose kraštovaizdžio formavimas susijęs su natūralios gamtinės aplinkos atkūrimu ir nauju ekologizuoto požiūrio taikymu naudojant teritorijas. Čia taip pat kaip ir aukščiau paminėto tvarkymo tipo atveju būtini daug didesni performavimo mastai susiję su santykinai nedidelėmis materialinėmis sąnaudomis – t.y. pirminės natūralios augmenijos struktūros atkūrimas – medžių įveisimas, savaiminės renatūralizacijos skatinimas, didinant sumedėjusios augmenijos plotus ir tuo pačiu žemės ūkio naudmenų sąskaidą. Sumedėjusios augmenijos plotų gausinimą būtina derinti su kraštovaizdžio estetinių savybių formavimu ir išlaikymu. Šias zonas, kurios Šeduvos miesto teritorijoje užima 87,08 ha., arba net 71,52% nuo

viso GK teritorijos, konstatuojant esamą situaciją galima būtų įvardinti **pažeisto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijomis**.

Teritorijų ūkinio naudojimo pobūdis. Įvertinus tai, kad pastarojo tvarkymo tipo GK arealai išsidėstę miesto teritorijoje, ir apimę didžiausią lokalizuotos ekologinio kompensavimo sistemos dalį. Šių teritorijų naudojimas turėtų būti siejamas su ekstensyvaus pobūdžio žemės ūkio, arba miškų ūkio veikla. Be abejonės veiklos pobūdį reikėtų diferencijuoti priklausomai nuo konkrečios tvarkomos teritorijos padėties miesto centro atžvilgiu. Miesto pakraštinėje dalyje labiau tikslingas orientavimasis į smulkaus pobūdžio ūkis su ganyklinės žemdirbystės ir sodininkystės specializacijomis upelių ir upokšnių pavagio juostose formuojant apsauginius želdinius. Arčiau miesto centro esančiuose plotuose būtinas žemėnaudos sąskaidos didinimas įveisiant įvairaus dydžio želdinių grupes ar masyvus, taip pat vandentėkmių renatūralizavimas, pratekamų pelkių, kūdrų formavimas siekiant pagerinti miesto teritorija pratekančių upelių vandens kokybę. Būtinai atskirų teritorijos miškingumo didinimas dirbtinai apželdant ir savaiminės renatūralizacijos keliu, teritorijoje esančių mažai našių, neracionaliai naudojamų ar nenaudojamų žemių sąskaita, jei tai pagerintų ekologines ir nepakenktų estetinėms miesto kraštovaizdžio savybėms. Šiai zonai būtini didžiausi žemėnaudos struktūros pakeitimai ir žemės naudojimo sistemos perorientavimo mastai.

G. Kraštovaizdžio natūralumą ir gyvybingumą atstatančių elementų integravimas ir atkūrimas degraduotose (urbanizuotose) teritorijose. Gamtinio karkaso ir (ar) želdynų sistemos dalys, kuriose būtinas natūralių kraštovaizdžio komponentų atstatymas ir gausinimas.

Stipriai pažeisto (degraduoto gamtinio karkaso teritorijos) - probleminiai gamtinio karkaso plotai – tai gamtinio karkaso užimamos teritorijos dalys kurios persidengia su urbanistinio karkaso ašimis ir branduoliais, ir yra užimos kompaktiškai urbanizuotomis (ne sodybinio užstatymas) teritorijomis, arba planuojamos urbanizuoti E ir F tvarkymo tipui priskiriamų teritorijų dalys.

Šeduvos miesto teritorijoje dėl palyginti nedidelio gamtiniam karkasui priskiriamų struktūrų ploto, esamų ir galimų probleminių teritorijų plotas yra nedidelis.

Šeduvos miesto teritorijoje lokalizuotos gamtinio karkaso dalys nustato svarbiausius teritorinius gamtinio kraštovaizdžio išsaugojimo prioritetus, pagrindines kraštotvarkos kryptis ir priemones, kurių sėkmingas įgyvendinimas būtinas bendrai planuojamos teritorijos ekologiškai pusiausvyrai palaikyti. Gamtinio karkaso funkcinėse dalyse išskirtų tvarkymo zonų nuostatas sunkiausia realizuoti sankirtose su urbanizuotomis, planuojamomis urbanizuoti ar intensyvaus žemės ūkio teritorijomis. Tokių sankirtų plotas remiantis šiandienine planuojamo Šeduvos miesto situacija - yra minimalus. Tokių sankirtų plotas turėtų padidėti įgyvendinant plane numatytas

infrastruktūros plėtros planus (vidinių gatvių tinklo plėtrą), todėl alternatyvių sprendimų tenkinančių skirtingų funkcinių zonų nuostatas paieškos poreikis, įgyvendinant bendrojo plano sprendinius turėtų didėti.

Didesnė dalis atskirų gamtinio karkaso dalių ir užstatytų ar planuojamų užstatyti teritorijų kontakte galimai probleminių arealų tvarkymo reglamentai pateikiami „Pagrindiniame brėžinyje“.

3.2. Žaliųjų plotų sistemos vystymas

3.2.1. Bendrosios nuostatos

Žaliųjų plotų sistema yra nepaprastai svarbi ir neatskiriama gyvenamosios vietovės urbanistinės struktūros dalis, kuri yra formuojama siekiant išsaugoti visuomeniškai ir ekologiškai vertingo gamtinio kraštovaizdžio plotus, jų visumą tvarkyti kaip teritorinę sistemą, siekiant gerinti ekologines bei rekreacines gyvenamosios aplinkos sąlygas, kuriant patrauklaus miesto įvaizdį.

Šeduvos miesto žaliųjų plotų sistema yra integruota į karkaso struktūrą, plėtojama kaip funkciškai tikslinga ir kompozicijos požiūriu vieninga struktūra.

Žaliųjų plotų sistemos plėtojimo, diferencijavimo ir tvarkymo reglamentavimas nustatomas įvertinant:

- 1) *gamtinio karkaso teritorijų lokalizaciją, kuri leidžia žaliuosius plotus vertinti sisteminiu požiūriu, pamatyti kiekvieno jų reikšmę visai sistemai ir ne tik kiek jie naudingi gyventojams, bet ir kaip jie palaiko viso gamtinio komplekso gyvybingumą;*
- 2) *gamtosauginiu požiūriu reikšmingas ir (arba) vaizdingas gamtines teritorijas, išlaikiusias natūralaus arba sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį.*
- 3) *esamus žaliuosius plotus – atskiruosius želdynus ir kitus saugotinus želdinius, miškus, jų teritorinę sklaidą, estetines savybes ir tinkamumą rekreacijai;*
- 4) *teritorijas, kuriose yra nepalankios geoekologinės sąlygos užstatymo plėtrai ir ūkinei veiklai.*

3.2.2. Žaliųjų plotų sistemos vystymo sprendiniai

Šeduvos miesto ir jo įtakos zonos teritorijų bendrojo plano sprendiniuose planuojant žaliųjų plotų sistemą nustatoma:

- 1) *maksimaliai išsaugoti natūraliai planuojamos teritorijos tankiau apgyvendintuose plotuose išlikusius gamtinę aplinkos komponentus, ir organiškai susiklosčiusią jų struktūrą;*

2) užtikrinti gamtinio karkaso teritorijose esančių ir planuojamų atskirųjų želdynų teritorijų pertvarkymą ir priežiūrą siekiant išsaugoti ir atstatyti autentiškus vietos kraštovaizdžio elementus, bei skatinti natūraliai besireiškiančius procesus;

3) stipriai pakeistuose planuojamų atskirųjų želdynų teritorijose skatintina planinga renatūralizacija siekiant atstyti natūralų kraštovaizdžio elementų pobūdį (upelių vagų atstatymas, būdingos paupio augmenijos atkūrimas);

4) formuoti atskiruosius rekreacinės paskirties bei apsauginės ir ekologinės paskirties želdynus neplaningai ir stichiškai urbanizuotose, bei naujai įsisavinamose Šeduvos miesto teritorijos dalyse, įjungiant juos į esamą silpnai išvystytą ir gamtiškai degraduotą gamtinio karkaso plotų sistemą;

5) formuoti naujus ir išsaugoti esamus atskiruosius apsauginės ir ekologinės paskirties želdynus pramoninių, komunalinių ir infrastruktūros teritorijų aplinkoje;

6) reikiamą dėmesį skiriant mažiausiai miesto teritorijoje išvystytų žaliųjų plotų sistemos grandžių - žaliųjų jungčių ir apsauginių želdynų kūrimui gamtinio ir urbanistinio karkaso (transporto koridorių) sankirtos vietose, bei šalia regioninės svarbos transporto koridorių;

7) atlikti Šeduvos miesto centrinės – tankiai urbanizuotos dalies sumedėjusios augmenijos (medžių, krūmų) inventorizaciją;

8) atlikti esamų ir planuojamų atskirųjų (viešųjų) želdynų inventorizaciją, jų teritorijų geodezinio kartografavimo, ribų nustatymo ir teisinio įtvirtinimo procedūras.

Šeduvos bendrojo plano sprendiniuose kaip savarankiški teritorinės struktūros elementai, žaliųjų plotų sistemą formuoja dvi funkciškai skirtingos dalys turinčio žinybiniu požiūriu turinčios skirtingą priklausomybę ir tvarkymo priemonių kompleksą: 1 tai valstybinės reikšmės miškai, kurie Šeduvos miesto teritorijoje užima itin mažą dalį ir pagrinde išsidėstę prie geležinkelio (laukų apsaugos miškai (36) ir miestų miškai (27)), bei atskirieji želdynai – parkai, skverai, kapinės, aikštės (žemės ūkio, arba kitos paskirties žemė – kuri analizuojamoje teritorijoje daugeliu atveju neturi specialaus viešiesiems želdynams teisiškai įtvirtinti būtino statuso). Nustatytų žaliųjų plotų sistemos sudedamųjų dalių teritorinė lokalizacija pateikiama „Pagrindiniame brėžinyje“; 3.4.lentelėje.

3.4. lentelė. Planuojamas Šeduvos miesto ir jo įtakos zonos miškų bei želdynų struktūra

Kategorija (Miškų grupės ir pogrupio indeksas)	Plotas, ha	% nuo bendro Šeduvos miesto ploto
Miškai (miškų ūkio paskirties žemė)		
Atskirieji želdynai (Az)	24,89	4,3
Laukų apsauginiai miškai (36)	4,92	0,84
Miestų miškai (27)	0,21	0,03
Viso:	30,02	5,18

Šeduvos miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose planuojama formuoti želdynų sistemą užimančią nedidelį suminį 30,02 ha. plotą, arba vos (5,18% planuojamos teritorijos dalies). Žaliųjų plotų sistemoje labai svarbų ir aktyvų vaidmenį atliekantys *atskirieji želdynai* šiuo metu įteisinti arba neįteisinti kaip kitos paskirties žemės sklypai. Jiems planuojamos teritorijos atveju tenka didesnioji dalis 24,89 ha. arba 4,3% nuo visos planuojamos teritorijos. Įvairių grupių miškams (jų papuola tik keletas), tame tarpe *laukų apsauginiams miškams* tenka 4,92 ha. (0,84% nuo planuojamos teritorijos ploto), o specialiosios paskirties - *miestų miškams (tėra vienas sklypas)* vos 0,21 ha. arba (0,03% nuo planuojamos teritorijos ploto). Į pateiktą želdynų sąrašą įtraukti ir įskaičiuoti kiti šiuo metu neatliekantys rekreacinės funkcijos miesto teritorijos plotai turintys žemės ūkio, ar kitos paskirties (visuomeninės) teritorijų statusą, ir yra su fragmentiška, savaimė susiformavusią, neplaningai suformuota želdinių danga, arba be jos.

Sprendiniuose naujai nustatomos ir fiksuojamos dar iki šiol planuojamoje Šeduvos miesto teritorijoje neinventorizuotų žaliųjų plotų teritorijos - *parkai, kapinės*, skverai ir numatomos jų išsaugojimas, formuojamos tolimesnio tvarkymo kryptys ir priemonės.

Parkai, skverai yra miesto žaliųjų plotų sistemos svarbiausi ir privalomi komponentai. Pagal paskirties ypatumus jie gali būti rekreacinės, mokslinės, kultūrinės ir memorialinės, apsauginės ir ekologinės paskirties. Priklausomai nuo paskirties skiriasi parkų, skverų ir žaliųjų jungčių planavimas, jų dalių – funkcinio zonų sudėtis ir dydžiai, želdinimo ir tvarkymo pobūdis. Principinės Šeduvos miesto ir jos įtakos zonos teritorijos dalių atskirųjų želdynų funkcinio naudojimo kryptys pateikiamos 3.5. lentelėje „Šeduvos miesto miškai ir atskirieji želdynai, bei jų funkcinio naudojimo pasiūlymai“.

1. Nustatytose atskirųjų želdynų teritorijose negali būti formuojami žemės sklypai nuosavybės teisėms atkurti;
2. Privaloma laikytis griežtos nuostatos nevykdyti juose statybų.
3. Atskirais atvejais, pagal želdynų detalų planą, numatytose lankytojų aptarnavimo zonose, gali būti statomi tam skirti rekreacines ar socialines funkcijas tenkinantys pastatai;
4. Visais atvejais pastatų ir įrenginių statyba negalima natūralių biocenozų bei rekreacinių želdinių zonose;
5. Urbanizacijos laipsnis (plotų po pastatais, įrenginiais ir dirbtinėmis dangomis santykis su laisvu žemės paviršiumi) parkuose yra ribojamas ir priklauso nuo želdyno zonos paskirties ir padėties

3.5. lentelė. Šeduvos miesto atskirieji želdynai, bei jų funkcinio naudojimo pasiūlymai

Nr. brėžinyje	Teritorijos pavadinimas (neoficialus)	Teritorijos plotas, ha	Paskirtis, siūlomos funkcijos
Miško parkai, miestų miškai ir rekreaciniai miško sklypai (<i>miškų ūkio paskirties žemė</i>)			
M_1.1.	Laukų apsauginiai miškai (36)	1,26	m.ū.p.ž. geležinkelio apsaugos zonoje
M_1.2.	Laukų apsauginiai miškai (36)	1,61	m.ū.p.ž. geležinkelio apsaugos zonoje
M_1.3.	Laukų apsauginiai miškai (36)	0,45	m.ū.p.ž. geležinkelio apsaugos zonoje
M_1.4.	Laukų apsauginiai miškai (36)	0,14	m.ū.p.ž. geležinkelio apsaugos zonoje
M_1.5.	Laukų apsauginiai miškai (36)	0,65	m.ū.p.ž. geležinkelio apsaugos zonoje
M_1.6.	Laukų apsauginiai miškai (36)	0,83	m.ū.p.ž. geležinkelio apsaugos zonoje
M_1.7.	Laukų apsauginiai miškai (36)	1,26	m.ū.p.ž. geležinkelio apsaugos zonoje
M_1.8.	Miestų miškai (27)	0,21	m.ū.p.ž. miesto PR pakraštyje
Rekreacinės paskirties želdynai - parkai (<i>kitos paskirties žemė, Atskirųjų želdynų teritorijos</i>)			
M_2.1.	Estrados parkas	3,31	Rekreacinės paskirties – polifunkcinio naudojimo su ramaus (pasivaikščiavimai, atsipalaidavimas) ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų, renginių ir kitų pramogų) zonomis.
M_2.2.	Centrinės aikštės skveras	0,24	Reprezentacinės paskirties polifunkcinio naudojimo želdynas (skveras) su reguliariomis augalų kompozicijomis ir pasyvaus poilsio galimybėmis.
M_2.3.	Progimnazijos želdynas	1,21	Rekreacinės paskirties riboto – polifunkcinio naudojimo želdynas su ramaus ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų) zonomis.
M_2.4.	Žaliosios gatvės parkas	0,79	Apsauginės - rekreacinės paskirties želdynas su ramaus poilsio specializacija
M_2.5.	Šeduvos malūno parkas	0,75	Reprezentacinės - rekreacinės paskirties želdynas su ramaus poilsio specializacija
M_2.6.	Paniauduvės parkas	4,41	Planuojams rekreacinės paskirties – polifunkcinio naudojimo su ramaus (pasivaikščiavimai, atsipalaidavimas) ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų, renginių) zonomis.
M_2.7.	Paniauduvės II parkas	5,45	Planuojams rekreacinės paskirties – polifunkcinio naudojimo su ramaus (pasivaikščiavimai, atsipalaidavimas) ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų, renginių) zonomis.
M_2.8.	Liepų alėjos parkas	0,23	Planuojams rekreacinės paskirties – polifunkcinio naudojimo su ramaus (pasivaikščiavimai, atsipalaidavimas) ir aktyvaus poilsio (sporto ir žaidimų, renginių) zonomis.
Memorialinės paskirties želdynai - kapinės (<i>kitos paskirties žemė, Atskirųjų želdynų teritorijos</i>)			
M_3.1.	Pagrindinės Šeduvos kapinės	3,34	Memorialinės paskirties – lankymui, ramiam poilsiui.
M_3.2.	Tarybinių karių kapinės	0,58	Memorialinės - kultūrinės paskirties - pažintiniam lankymui, ramiam poilsiui.
M_3.3.	Kapinės	0,81	kultūrinės paskirties - pažintiniam lankymui, ramiam poilsiui.
M_3.4.	Senosios Šeduvos žydų kapinės	1,30	Memorialinės - kultūrinės paskirties - pažintiniam lankymui, ramiam poilsiui.
M_3.5.	Šeduvos liuteronų kapinės	0,31	Memorialinės - kultūrinės paskirties - pažintiniam lankymui, ramiam poilsiui.
M_3.6.	Šeduvos bažnyčios želdynas	2,16	Religinės - kultūrinės paskirties - pažintiniam lankymui, ramiam poilsiui.

Šeduvos miesto bendrajame plane, sprendžiant esamų želdynų tvarkymo problemas nėra numatomi radikalūs teritorijos dalių numatytų želdynų sistemos vystymui tikslinės žemės naudojimo paskirties pokyčiai. Negausūs miškų ūkio paskirties žemės sklypai esantys pietiniame miesto pakraštyje išsaugo esamą statusą. Miesto centrinėje dalyje naujai planuojamų atskirųjų želdynų teritorijose, kuriose faktiškai sklypai nėra suformuoti arba yra žemės ūkio paskirties, numatomi formuoti kitos paskirties atskirųjų želdynų pobūdžio sklypai, tuo pačiu atliekant sprendinių brėžiniuose nustatytų sklypų ribų korekciją. Šie pokyčiai turėtų pakeisti ir oficialiai įtvirtinti padidintą svarbą visuomenei ir aplinkai turinčių viešo naudojimo želdynų statusą.

Šeduvos miesto teritorijos bendrojo plano rengimo lygmenyje sprendžiami žaliųjų plotų sistemos dalių teritorinio išdėstymo, ribų, kiekio, priskyrimo atitinkamai kategorijai ir funkcinio naudojimo klausimai. Detalesniam žaliųjų plotų sistemos dalių tvarkymo ir naudojimo reikalavimų suformulavimui rekomenduojama parengti specialų Šeduvos miesto atskirųjų želdynų tvarkymo planą, kur būtų sprendžiami kiekvieno konkretaus želdyno naudojimo ir tvarkymo klausimai, užtikrinant jų priežiūrą, apsaugą, formavimą ir pilnavertį funkcionavimą.

4. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS SPRENDINIAI

4.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų reikšmė ir integracija į savivaldybės plėtrą

Šeduvos miesto bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo dalis numato nekilnojamųjų kultūros vertybių ir istorinio kraštovaizdžio apsaugos principus, prioritetus bei pagrindinius saugojimo būdus 20 metų laikotarpiui. Kultūros paveldo apsaugos sprendiniai grindžiami Valstybės ilgalaikės raidos strategija (*Žin., 2002, Nr. 113-5029*), LR teritorijos bendrojo plano sprendiniais (*Žin., 2002, Nr. 110-4852*), Nacionaline darnaus vystymosi strategija (*Žin., 2003, Nr. 89-2039*), Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu (*Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. balandžio 16 d. sprendimas Nr. T-677*), Radviliškio rajono strateginiu plėtros planu 2012-2020 metams (*Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2013 02 14 sprendimas Nr. T-438*), Šeduvos miesto bendruoju planu (*Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2012 m. birželio 21 d. sprendimas Nr. T-319*), LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (*Žin., 2004, Nr. 153-5571*), kitais galiojančiais teritorijų planavimą ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Patvirtinta laisvos ekonominės zonos plėtros koncepcija sudaro prielaidas Šeduvos miesto nekilnojamąjį kultūros paveldą traktuoti kaip gyvybingą ir viešosioms reikmėms įvairiapusiai pritaikytą urbanistinės aplinkos komponentą. Laikantis darnios aplinkos kūrimo nuostatų Šeduvos miesto kultūros vertybių apsaugą siūloma glaudžiau integruoti su gamtos apsauga, bendruomenės švietimu, smulkaus ir vidutinio verslo plėtra istorinio miesto centro zonoje, senųjų amatų ir verslų gaivinimu, miesto istorinės ir memorialinės vertės atgaivinimu. Laisvos ekonominės zonos plėtros koncepcija miesto istoriniam centrui leidžia išlaikyti funkcijų įvairovę, atgaivinti ir pritaikyti viešąsias jo erdves trumpalaikiai rekreacijai, gerinti kultūros paveldo objektų pasiekiamumą pėsčiomis ir dviračiais. Šie siūlymai atitinka Radviliškio rajono strateginiame plėtros plane įtvirtintą nuostatą, kad kultūros paveldo objektų pritaikymas turizmui, aktyvi turizmo rinkodara yra vieni svarbiausių Šeduvos miesto plėtros išteklių.

4.2. Saugomi nekilnojamojo kultūros paveldo objektai ir vertingosios savybės

Šiuo metu Šeduvos mieste yra 6 į LR Kultūros vertybių registrą įrašyti pavieniai nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, 2 kompleksiniai objektai ir urbanistinė Šeduvos vietovė. Vienas objektas - Senosios liuteronų kapinės - saugomas Radviliškio rajono savivaldybės (*Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2007 m. birželio 28 d. sprendimas Nr. T-127*) pagal LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 20-ąjį straipsnį. Valstybės saugomais objektais

yra paskelbtos Šeduvos miesto žydų senosios kapinės (unikalus kodas 21784), Šeduvos senojo miesto vieta (unikalus kodas 30340) ir Vilnų karšykla su technologine įranga (unikalus kodas 22034).

Dalis Šeduvos nekilnojamųjų kultūros vertybių iki šiol yra nepakankamai ištirtos. Teritorinės apsaugos reikalavimams konkretizuoti yra aktualu nustatyti Šeduvos istorinio centro (registrinės urbanistinės vietovės) vertingąsias savybes. Kultūros vertybių registre nėra reprezentuojamas Šeduvos miesto gyvenamųjų pastatų architektūros paveldas. Rekomenduotina atlikti istoriniame centre esančių vertybės statuso neturinčių Šeduvai būdingų senųjų vienaaukščių ir dviaukščių medinių gyvenamųjų namų bei tarpukario laikotarpio konstruktyvizmą bei „tautinį stilių“ reprezentuojančių mūrinių dviaukščių pastatų architektūrinį ir urbanistinį vertinimą. Rekomenduojama tęsti archeologinius tyrimus, reikalingus nustatyti vertingąsias Šeduvos istorinio centro savybes ir tikslinti jo ribas.

Nustačius, kad Šeduvos mieste yra skubiai tvarkytinų objektų, įtrauktų į Kultūros vertybių registrą, tačiau saugomais nepaskelbtų, savivaldybė turi priimti sprendimą inicijuoti jų skelbimą saugomais. Priėmus šį sprendimą, gali iki 6 mėnesių būti apriboti ar uždrausti darbai, kurie pačiame objekte, jo teritorijoje ar apsaugos zonoje galėtų pažeisti vertingąsias savybes. Jei teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metrų atstumu nuo objekto. Jeigu dėl nepalankių klimato sąlygų trūkstami tyrimai neatliekami, terminas gali būti pratęstas iki 8 mėnesių (*LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 12 str. 5 p.*). Per šį terminą įstatymo nustatyta tvarka turi būti atlikti trūkstami tyrimai, parengtas ir suderintas teritorijos ir apsaugos zonos ribų projektas, reikalui esant, statinys užkonservuotas ir atlikti kiti kultūros paveldo objekto skelbimo saugomu procedūros veiksmai.

4.3. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkymo kryptys ir naudojimo prioritetai

Kultūros paveldo apsauga turi būti įgyvendinama integraliai su gamtos apsauga, bendruomenės švietimu, smulkaus ir vidutinio verslo plėtra, senųjų amatų ir verslų gaivinimu. Šeduvos miesto plėtroje prioritetas turi būti teikiamas kultūros paveldo objektų ir miesto istorinio centro naudojimui viešajai paskirčiai, urbanistinio, architektūrinio ir istorinio memorialinio savitumo raiškos stiprinimui.

Saugomais paskelbtų objektų teritorijoms yra nustatyta konservacinė paskirtis (*LR Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo 11.5 str.*). Pagrindinė tikslinė konservacinė žemės naudojimo paskirtis nustatyta visų neveikiančių kapinių ir į Kultūros vertybių registrą įrašytų palaidojimo vietų teritorijoms (*LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str.*),

kurios yra tvarkomos pagal Kapinių tvarkymo taisykles (*Žin., 2006 02 22, 22-695*). Laidojimo vietos saugomos viešajam pažinimui ir naudojimui bei viešajai pagarbai.

Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal individualius arba tipinius apsaugos reglamentus (jei individualūs reglamentai nenustatyti), specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo planavimo dokumentai gali būti rengiami bendrojo teritorijų planavimo dokumentų nekilnojamojo kultūros paveldo saugojimo sprendinių keitimui ar detalizavimui (*Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano rengimo taisyklės, Žin., 2005, Nr.81-2973, nauja redakcija 2016 m. birželio 22 d. Nr. IV-535/D1-437*). Individualūs apsaugos reglamentai sudaromi ir išduodami jų valdytojams per 20 darbo dienų nuo valdytojų raštiškų prašymų gavimo dienos Kultūros paveldo departamente (jo teritoriniame padalinyje) ar Savivaldybės paveldosaugos padalinyje (*LR Kultūros ministro 2005 m. balandžio 19 d. įsakymas Nr. IV-154 Dėl nekilnojamojo kultūros paveldo objekto pavyzdinio apsaugos reglamento patvirtinimo*).

Apsaugos zonoms yra nustatomos žemės sklypų ir kitų nekilnojamųjų daiktų tvarkymo ir naudojimo specialiosios sąlygos, kad kultūros paveldo objekto ar vietovės vertingosios savybės būtų apsaugotos nuo galimo neigiamo veiklos tose gretimose teritorijose poveikio (*LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, str. 1.2*). Į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą įrašytiems objektams, kuriems apsaugos zonos nėra nustatytos, taikomi LR Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo reikalavimai (*Žin., 2004, Nr. 153-5571*) 9 str. 5 p. ir LR vyriausybės Specialiųjų Žemės ir miško naudojimo sąlygų XIX p. (*Žin., 1992 08 10, Nr. 22-652*).

Kultūros vertybių registras nustato, kad Šeduvos miesto istorinio centro teritorijoje saugomas iki 1940 m. susiklostęs gatvių tinklas, aikštės planas, kapitalinio užstatymo fragmentai su senųjų radialinių gatvių reliktais. Nustatant tvarkybos ir naudojimo reikalavimus objektams, esantiems registrinės urbanistinės vietovės teritorijoje ir jos apsaugos zonoje, rekomenduojama vadovautis Šeduvos miesto sklypų suplanavimo projektu, parengtu AB „Paminklų restauravimo institutas“, Nr. 07-04-1687-SP. Prioritetiniai svarbu kompleksiskai ištirti, įvertinti ir reglamentuoti Šeduvos urbanistinį paveldą, kuris integruoja architektūros, archeologijos bei istorines memorialines vertybes. Atlikus kompleksinius urbanistinius architektūrinius, archeologinius ir istorinius tyrimus būtina konkretizuoti, kurie šios vietovės žemės paviršiaus reljefo, gatvių tinklo, aikštės plano ir kapitalinio užstatymo fragmentų elementai ir savybės turi būti saugomi, bei registruoti naujas kultūros vertybes, jei jos bus išaiškintos. Preliminariai rekomenduojami saugoti Šeduvos miesto istorinio centro bruožai: smulkus erdvių ir tūrių mastelis, perimetrinis užstatymo pobūdis, stačiakampė Laisvės aikštės forma ir jos erdvės proporcijos, radialinės struktūros bruožus

reprezentuojantis gatvių tinklas su fragmentiškai išlikusia istorine sklypų struktūra. Rekomenduojama atstatyti XVII-XIX a. buvusios karčemos pastato vartus, kurie stovėjo turgaus (Laisvės) aikštės pakraštyje, bei atkurti buvusį uždara šio komplekso kiemą. Prioritetiniai saugotina Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia seniausias Šeduvos ir vienas iš vertingiausių Lietuvos sakralinės architektūros objektų.

Miesto istorinio centro kultūrinei vertei išryškinti, jo kultūriniam istoriniam įvaizdžiui ir tarptautiniam žinomumui stiprinti svarbu baigti įgyvendinti nuo 2012 m. VšĮ Šeduvos žydų memorialinis fondo kartu su Savivaldybe vykdomo projekto „Prarastas Štetlas“ uždavinius, tame tarpe – planuojamą Štetlo muziejaus statybą.

Kultūros, komercijos, trumpalaikės rekreacijos, administravimo, gyvenamoji paskirtys yra plėtotinos kaip būdingos ir svarbios Šeduvos miesto istorinio centro svarbai stiprinti. Plėtojant teritorijos daugiafunkciškumą ir patrauklumą turi būti išsaugomos istorinės urbanistinės dominantės: Laisvės aikštė ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia, saugoma ir stiprinama šių unikalių objektų erdvinė vizualinė ir funkcinė sąveika. Saugotinas Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios dominavimas nuo pagrindinių miesto prieigos ir apžvalgos vietų – magistralinių kelių bei Niauduvos upelio slėnio – atsiveriančiuose miesto siluetuose ir perspektyviniuose vaizduose.

Siekiant veiksmingai tvarkyti ir prižiūrėti Šeduvos miesto nekilnojamąjį kultūros paveldą būtina stiprinti vietos bendruomenę, skatinti jos domėjimąsi kultūros paveldo apsauga, įtraukti vietos gyventojus į kultūros paveldo išaiškinimo, vertingųjų savybių nustatymo, tvarkybos procesus.

Bendrojo plano kultūros paveldo apsaugos sprendinių įgyvendinimo stebėseną (monitoringą) turi būti vykdoma pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo stebėsenos taisyklės (Žin., 2005, Nr.86-3242). Stebėseną (monitoringą) turi būti vykdoma periodiškai ir pagal reikalavimus, nustatytus atsižvelgiant į objektų tipologijos ypatumus, fizinę būklę, teisinę priklausomybę. Stebėsenos rezultatai: stebėjimo ir fiksavimo duomenys, vertingąsias savybes naikinančių ar žalojančių poveikių vertinimas, apibendrinimas ir prognozavimas, turi būti teikiami už Šeduvos miesto kultūros paveldo vertybių apsaugą ir teritorijų planavimą atsakingoms institucijoms. Kitų Šeduvos miesto lygmenų teritorijų planavimo dokumentams rengti būtina vadovautis miesto bendrojo plano sprendiniais ir kultūros paveldo apsaugos stebėsenos (monitoringo) rezultatais.

4.4. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sąrašai

Šeduvos miesto nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sąrašai pateikiami lentelėje, sudarytoje pagal 2017 m. sausio mėn. 11 d. LR Kultūros vertybių registro pateikiamus duomenis.

Lentelėje nurodoma: objekto numeris Šeduvos miesto bendrojo plano tikrosios būklės brėžinyje; unikalus objekto kodas LR Kultūros vertybių registre; objekto pavadinimas, adresas, paveldosauginis statusas, reikšmingumo lygmuo, vertybės tipas pagal jos sandarą, vertingųjų savybių pobūdis, atsiradimo ir esminių rekonstrukcijų laikas, teritorijos plotas (apsaugos zona iki šiol nė vienai vertybei nėra nustatyta).

Lietuvos Respublikos Kultūros vertybių registras nuolat tikslinamas ir papildomas. Bendrajame plane pateikti kultūros paveldo objektų, statinių kompleksų ir vietovių sąrašai nėra baigtiniai, todėl rengiant kitus teritorijų planavimo dokumentus ar schemas būtina vadovautis naujausia Kultūros vertybių registro informacija ir parengtais nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kitų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.

4.1 lentelė. Nekilnojamosios kultūros vertybės Šeduvos mieste

Unikalus kodas	Pavadinimas	Adresas	Statusas	Reikšmingumo lygmuo	Vertybė pagal sandarą	Vertingųjų savybių pobūdis	Amžius	Teritorija
38821	Šeduvos Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios statinių kompleksas	Vilniaus g. 8, Šeduva, Šeduvos miesto sen., Radviliškio r. sav.	Registrinis	Regioninis	Kompleksas	Archeologinis (lemiantis reikšmingumą); architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus); kraštovaizdžio; sakralinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).	XVII a. II ketv. - XX a. pr.	4168.00 kv. m
1573	Šeduvos Šv. Kryžiaus Atradimo statinių komplekso Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia				I kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus); sakralinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).	statyta 1640-1643 m., nukentėjo nuo gaisro 1678 ir 1799 m., atstatyta 1804 m., remontuota 1822, 1836 m., rekonstruota 1905 m., remontuota 1937, 1974 m.	-
38822	Šeduvos Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios statinių komplekso šventoriaus tvora				I kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).	XIX a. vid.	-
38823	Šeduvos Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios statinių komplekso sandėlis				I kompleksą įeinantis	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas).	XIX a. vid.	-

ŠEDUVOS MIESTO BENDROJO PLANO KEITIMAS
II etapas. Sprendinių rengimo stadija. Sprendiniai.

11109	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Radviliškio r. sav., Šeduvos m. (Šeduvos miesto sen.), Kėdainių g.	Registrinis	Vietinis	Pavienis objektas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas); memorialinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas).		1000.00 kv. m
4436	Pastatas	Radviliškio r. sav., Šeduvos m. (Šeduvos miesto sen.), Laisvės a. 26	Registrinis	-	Pavienis objektas	-	Prieš pat II-ąjį Pas. karą, stilius - konstruktyvizmas	-
17109	Šeduva	Radviliškio r. sav., Šeduvos m. (Šeduvos miesto sen.)	Registrinis	-	Vietovė	Saugoma: gatvių tinklas, aikštės planas, kapitalinio užstatymo fragmentai.	Amžius: XV a.; XVI a. vid.-XVIII a. pab.; XVI a. vid.-XX a.	-
21784	Šeduvos m. žydų senosios kapinės	Radviliškio r. sav., Šeduvos m. (Šeduvos miesto sen.)	Valstybės saugomas	Regioninis	Pavienis objektas (valstybinis)	Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).	XIX a. ? - 1941 m.	13184.00 kv. m
30340	Šeduvos senjojo miesto vieta	Radviliškio r. sav., Šeduvos m. (Šeduvos miesto sen.)	Valstybės saugomas	Regioninis	Pavienis objektas	Archeologinis (lemiantis reikšmingumą)	Amžius: XVII–XIX a.	253600 kv. m
4438	Vaistinė, vadinta "Senąja"	Radviliškio r. sav., Šeduvos m. (Šeduvos miesto sen.), Panevėžio 25	Registrinis	-	Pavienis objektas	-	1890 m.	-
3103	Vilnų karšykla su technologine įranga	Radviliškio r. sav., Šeduvos m. (Šeduvos miesto sen.), Panevėžio 19	Valstybės saugomas	Regioninis	Pavienis objektas	Archeologinis (lemiantis reikšmingumą); Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas); Inžinerinis (lemiantis reikšmingumą retas).	XIX a. pab.-XX a. pr.	902.00 kv. m
39139	Lietuvos karių, savanorių ir 1941 m. birželio sukilėlių kapų kompleksas	Radviliškio rajono sav., Šeduvos miesto sen., Šeduvos m., Vytauto g.	Registrinis	Nacionalinis	Kompleksas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	-	17.00 kv. m.

5. ŠEDUVOS MIESTO SUSISIEKIMO SISTEMA

Šeduvos miesto perspektyvinė susisiekimo sistema orientuota į Lietuvos šiaurinio regiono ir Radviliškio savivaldybės ir Šeduvos gyventojų poreikius. Užtikrinant keleivių ir krovinių pervežimus vietiniais ir respublikiniais maršrutais, miesto susisiekimo sistemos sprendiniai betarpiškai priklauso nuo bendros miesto urbanistinės plėtros. Susisiekimo perspektyvinė plėtra ir transportinis aptarnavimas yra tiesiogiai susietas su Šeduvos miesto ūkine ir ekonomine veikla, gyventojų darbine ir mokymosi veikla, socialiniu aptarnavimu.

Pagrindinis sprendinių uždavinys yra Šeduvos esamo gatvių tinklo modernizavimas, trūkstumų jungčių tiesimas, gerinti pėsčiųjų ir dviratininkų eismo sąlygas: įrengiant gatvėse šaligatvius, tiesiant dviračių takus, klojant naują pagrindinių gatvių važiuojamosios dalies dangą.

Šeduvos miesto tolimesnės plėtros kryptys, kurios turi intensyvius transportinius ryšius su aplinkinėmis teritorijomis, miestais ir miesteliais:

- Rytų-Vakarų kryptis į Šiaulius, Radviliškį ir Panevėžį;
- Pietų kryptis – į Baisogalą, Dotnuvą, Kėdainius.

Pagrindiniai keleivių ir krovinių tarp miestinių vežimai iš Šeduvos miesto ir ateityje numatomi realizuoti esamu magistraliniu keliu A9, krašto Nr. 144 ir rajoniniais keliais.

Rytų-Vakarų kryptimi pagrindinė transporto dominantė išlieka esamas dabar intensyviai rekonstruojamas magistralinis kelias A9 Panevėžys-Šiauliai, kuris yra transportinio tinklo kelio E272 dalis. 2009-2013 m. buvo atliktas kelio ruožo Radviliškis-Šiauliai nuo 59,74 km iki 75,43 km rekonstravimas. Toliau bus atliekamas ruožo Radviliškis-Šeduva rekonstravimas. Jis apims skirtingų lygių sankryžos su krašto keliu Nr. 144 Jonava-Kėdainiai-Šeduva įrengimą, esamo magistralinio kelio A9 rekonstravimą, saugaus eismo ir aplinkosaugos priemonių diegimą. Kelias A9 Panevėžys-Šiauliai praeina už šiaurinės Šeduvos miesto dalies.

Pietų kryptimi Šeduvos miestui labai svarbus yra krašto kelias Nr. 144 „Jonava-Kėdainiai-Šeduva“, kuris leidžia susisiekti su pagrindiniais traukos objektais – Baisogala, Dotnuva, Kėdainiais.

Perspektyviniai krovininio transporto srautai didžia dalimi priklausys nuo vykdomos Šeduvoje ir jos aplinkinėje teritorijoje komercinės-ūkinės veiklos pobūdžio ir esamos geležinkelio linijos panaudojimo intensyvumo. Perspektyviniam laikotarpiui priimtas sunkiojo transporto metinis srautų augimas – 3 %.

Transportinio tinklo kelio E272 dalis (magistralinis kelias A9 Panevėžys-Šiauliai) praeinantis palei Šeduvos šiaurinę dalį, tarptautiniai transporto koridoriai Via Baltica ir Via Hanseatica, praeinantis netoli nuo Šeduvos miesto ir lengvai pasiekiami yra labai palankūs

susisiekimui su visais Lietuvos regionais ir transportiniu tinklu, kartu nekeliant neigiamos transporto įtakos Šeduvos mieste ir jo apylinkėse. Tranzitinio transporto Šeduvos miesto gatvių tinkle praktiškai nėra.

Šeduvos mieste susisiekimo priemonių pasirinkimą gyventojų kelionėms ir bendrą gyventojų mobilumą lemia esamas automobilizacijos lygis, jo augimas tiesiogiai daro įtaką transporto srautų augimui Šeduvos gatvėse ir priemiesčio keliuose. Aukštas automobilizacijos lygis ir bendras transporto priemonių skaičius Šeduvoje leidžia atlikti reikiamus keleivių ir krovinių vežimus, daro miesto gyventojus žymiai mobilesniais atstumo ir laiko atžvilgiu ir nepriklausomus nuo dabartinio viešojo transporto susisiekimo sistemos išvystymo lygio. Tokia padėtis tiesiogiai gali atsiliiepti subalansuotos Šeduvos susisiekimo sistemos plėtrai. Labai svarbu, kad bendroje kelionių struktūroje deramą vietą rastų ir viešasis transportas, kuris padėtų realizuoti keliones didesniais atstumais. Susisiekimas Šeduvoje turėtų būti orientuotas į intensyvų dviračių naudojimą,ėjimą pėsčiomis. Dviračių takų tinklo plėtra Šeduvoje turėtų tapti vienu iš pagrindinių tikslų.

5.1. lentelė. Esamas ir perspektyvinis Šeduvos miesto automobilizacijos lygis

Metai	2010	2015	2025
Lengvųjų automobilių skaičius 1000 gyventojų	460	510	550

Perspektyvinę Šeduvos miesto susisiekimo sistemą formuos automobilių kelių transportas-lengvieji automobiliai, autobusai, dviračiai, krovininiai automobiliai ir geležinkelių transportas.

Susisiekimo plėtra ir transportinis aptarnavimas yra tiesiogiai susijęs su Šeduvos gyventojų darbine, mokymosi veikla, socialiniu aptarnavimu. Kuo daugiau Šeduvos gyventojų dirba arba gauna atitinkamas paslaugas arčiau gyvenamosios vietos, tuo susisiekimo sistema tampa labiau subalansuota, dažnai galima atlikti keliones pėsčiomis arba važiuoti dviračiais. Siekiant Šeduvos mieste subalansuotos susisiekimo sistemos plėtros turėtų būti dedamas pastangos mažinti susisiekimą lengvaisiais automobiliais (neigiamas poveikis aplinkai, reikalinga teritorija automobilių stovėjimui) ir propaguojant susisiekimą mieste pėsčiomis ir dviračiais).

Urbanistinė Šeduvos miesto teritorinė plėtra yra pastoviai vykstantis ir nenutrūkstantis procesas, kuris tiesiogiai susijęs su kintančiomis ekonominėmis ir socialinėmis sąlygomis, gyventojų migracija, kintančių miesto gyventojų skaičiumi, darbo vietų skaičiaus didėjimu aptarnavimo sferoje.

Šeduvos miesto pagrindinių gatvių tinklo struktūrą perspektyvoje formuos jungtys, kurių realizavimas gali būti pakankamai ilgalaikis procesas, nes dalis šių jungčių praeitų per rekonstruojamas teritorijas.

Pagrindinės Šeduvos miesto susisiekimo infrastruktūros jungtys, formuojančios gatvių-kelių tinklą:

- Šiaurės-Pietų kryptimi – Vytauto gatvė iki Laisvės aikštės ir toliau Kėdainių gatvė.
- Rytų-Vakarų kryptimi – Vėriškių gatvė, Laisvės aikštė, Panevėžio gatvė.

Šeduvos esamų gatvių važiuojamosios dalies dangų kokybės gerinimas, šaligatvių bei dviračių takų įrengimas yra vienas iš pagrindinių miesto susisiekimo sistemos uždavinių.

Dviračių takų plėtra turi būti vykdoma remiantis UAB „Panprojektas“ parengtu „Dviračių ir pėsčiųjų takų sistemos išvystymo Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje“ specialiuoju planu. Šeduvos mieste reikalinga nutiesti šiuos dviračių takus:

1. Vietinės reikšmės dviračių ir pėsčiųjų takai viso 7,98 km ilgio Pakruojo g., šalia upelio Niauduva, Šiaulėnų g., Verkiškių g., Laisvės a., Panevėžio g., Baukių g., Geležinkelio stoties g., Žvejų g.
2. Jungiamosios reikšmės dviračių ir pėsčiųjų takai viso 2,66 km ilgio Šaltinio g., Pilies g., Sporto g.
3. Iš Šeduvos numatomi tiesti dviračių takai nacionalinės ir regioninės svarbos maršrutais:
 - 3.1. Šeduva–Sidabravas palei rajoninius kelius Nr. 3418, Nr. 3417, Nr. 3406.
 - 3.2. Šeduva–Baisiogala palei rajoninius kelius Nr. 3417, vietinį kelią ir krašto kelią Nr. 144 „Jonava–Kėdainiai–Šeduva“.
 - 3.3. Šeduva–Vėriškiai–Baisiogala palei vietinį kelią Šeduva–Vėriškiai, palei rajoninį kelią Nr. 3423 ir krašto kelią Nr. 144 „Jonava–Kėdainiai–Šeduva“.
 - 3.4. Šeduva–Alksniupiai–Kurkliai palei rajoninius kelius: Nr. 3410, Nr. 3407 ir Nr. 2911.
 - 3.5. Šeduva–Raudondvaris palei vietinį kelią „Šeduva–Raudondvaris“.

Transporto laidumą ir eismo organizavimą Šeduvos miesto teritorijoje labai apsunkina žemi gatvių techniniai parametrai, nes didžiąją dalį miesto gatvių sudaro 1-2 eismo juostų (abiem kryptimis) važiuojamoji dalis, pastoviai kintantis gatvių važiuojamosios dalies parametrai, neįrengti šaligatviai.

Sprendiniuose siūloma iš esmės pagerinti Šeduvos miesto pagrindinių gatvių techninius parametrus, didinti pagrindinėse gatvėse esamą juostų skaičių, įrengiant papildomas eismo juostas Laisvės aikštės sankryžose.

Aktualu padidinti bendro naudojimo automobilių stovėjimo aikštelėse vietų skaičių, nors Šeduvos miesto centrinės dalies teritorija ir jos užstatymo pobūdis turi nedaug galimybių įrengti papildomą automobilių stovėjimo vietų skaičių.

Senamiestyje pagal susiklosčiusią gatvių syktūrą, gatvių raudonosios linijos kerta namus. Raudonųjų linijų pakeitimas Šeduvos miesto senojoje dalyje yra sudėtingas, kadangi gatvės yra

žemos kategorijos ir jos žeminti nėra galimybės. Remiantis kitų miestų praktika, perstatant ar rekonstruojant namus, kurių dalis užaina ant raudonųjų linijų, toje vietoje rekonstrukcija yra negalima. Senamiestyje gatvės koridorius kai kuriose svarbiose vietose galima susiaurinti iki 8-12 m. pločio.

Šeduvos miesto didžiausias transporto apkrovimas yra pagrindinėse miesto gatvėse: Vytauto, Kėdainių, Panevėžio, Laisvės a, kuriuose transporto srautas viršija 300 automobilių per valandą abiem kryptimis. Perspektyvinis transporto eismo intensyvumo augimas Šeduvos mieste pagal kitų analogiško dydžio miestų tendencijas gali siekti 2-3 % per metus. Tai reiškia, kad transporto srautai Šeduvos miesto gatvėse iki 2025 m. išaugs 1,5-1,6 karto.

Sprendiniuose numatomi svarbiausi Šeduvos miesto susisiekimo sistemos prioritetai:

1. Gatvių tinklas saugus gyventojams, mažai įtakojantis aplinką, tranzitinis automobilių transporto eismas aplenkia miestą.
2. Perspektyvoje užtikrins aukštą gyvenimo kokybę ir bus patogūs gyventojams.
3. Perspektyvoje numatyta subalansuoti ir optimizuoti gatvių tinklo struktūrą.
4. Turi gerai išvystytą tarpmiestinį autobusų maršrutinį tinklą ir traukinių susisiekimą.
5. Šeduvos susisiekimo sistema integruota į šalies automobilių kelių tinklą, kartu panaudojant geležinkelio transportą.

Perspektyvoje iki 2021 m. labai svarbu pagerinti Šeduvos susisiekimo sistemos infrastruktūrą, padidinti gatvių tinklo laidumą, pritaikyti jį augančiam automobilių eismui bei miesto gyventojų poreikiams. Siūlomi Šeduvos miesto susisiekimo sistemos sprendinių įgyvendinimo ir transporto infrastruktūros plėtros pagrindiniai uždaviniai:

1. Siekiant racionaliai tobulinti ir plėsti Šeduvos miesto gatvių tinklą, svarbu Veriškių ir Panevėžio gatvėms suteikti C2 kategoriją ir iki jų lygio rekonstruoti gatvių techninius parametrus.
2. Numatyti naujas D kategorijos gatves planuojamos plėtros teritorijų susisiekimui.
3. Miesto centrinėje dalyje išsaugoti susiklosčiusį gatvių tinklą ir pagerinti šių gatvių kokybę.
4. Gerinti pėsčiųjų ir dviratininkų eismo sąlygas ir saugumą mieste ir užmiestyje;
5. Dviračių takais sujungti pagrindinius gyventojų traukos objektus Šeduvoje ir priemiestyje;
6. Mažinti transportinį triukšmą ir aplinkos taršą;
7. Įrengti papildomų automobilių stovėjimo vietų miesto centre prie pagrindinių gyventojų traukos objektų.

Sprendiniuose nenumatoma miesto geležinkelio infrastruktūros plėtra. Iš Šeduvos mieste esančios geležinkelio stoties gyventojai važiuoja į Radviliškį, Šiaulius, Panevėžį, Rokiškį, darbo dienomis į šiuos miestus atliekama po 3 reišus.

Remiantis LR Vyriausybės 1992.05.12 nutarimu Nr. 343 ir vėlesniais papildymais Šeduvos mieste yra numatyta „Geležinkelių kelių ir jų įrenginių apsaugos zona“ po 20 metrų abipus kraštinių kelių ašių. Geležinkelių kelių ir jų įrenginių apsaugos zona pavaizduota Šeduvos miesto bendrojo plano sprendinių Susisiekimo sistemos plėtros brėžinyje.

Šeduvos miesto bendrojo plano sprendiniuose numatoma apsaugoti gyvenamosios paskirties pastatus pagal geležinkelį įrengiant papildomą želdynų juostą, kuri užtikrins geležinkelio transporto ribines taršos vertes. Šeduvos gatvių tinklo sprendiniuose nėra numatyta naujų susikirtimų su geležinkeliu, todėl dviejų lygių susikirtimų su geležinkeliu neplanuojama.

Šeduvos geležinkelio stotyje yra įrengtas mobilaus ryšio GSM_R bokštas, kuris yra pavaizduotas Šeduvos miesto bendrojo plano sprendinių Susisiekimo sistemos plėtros brėžinyje.

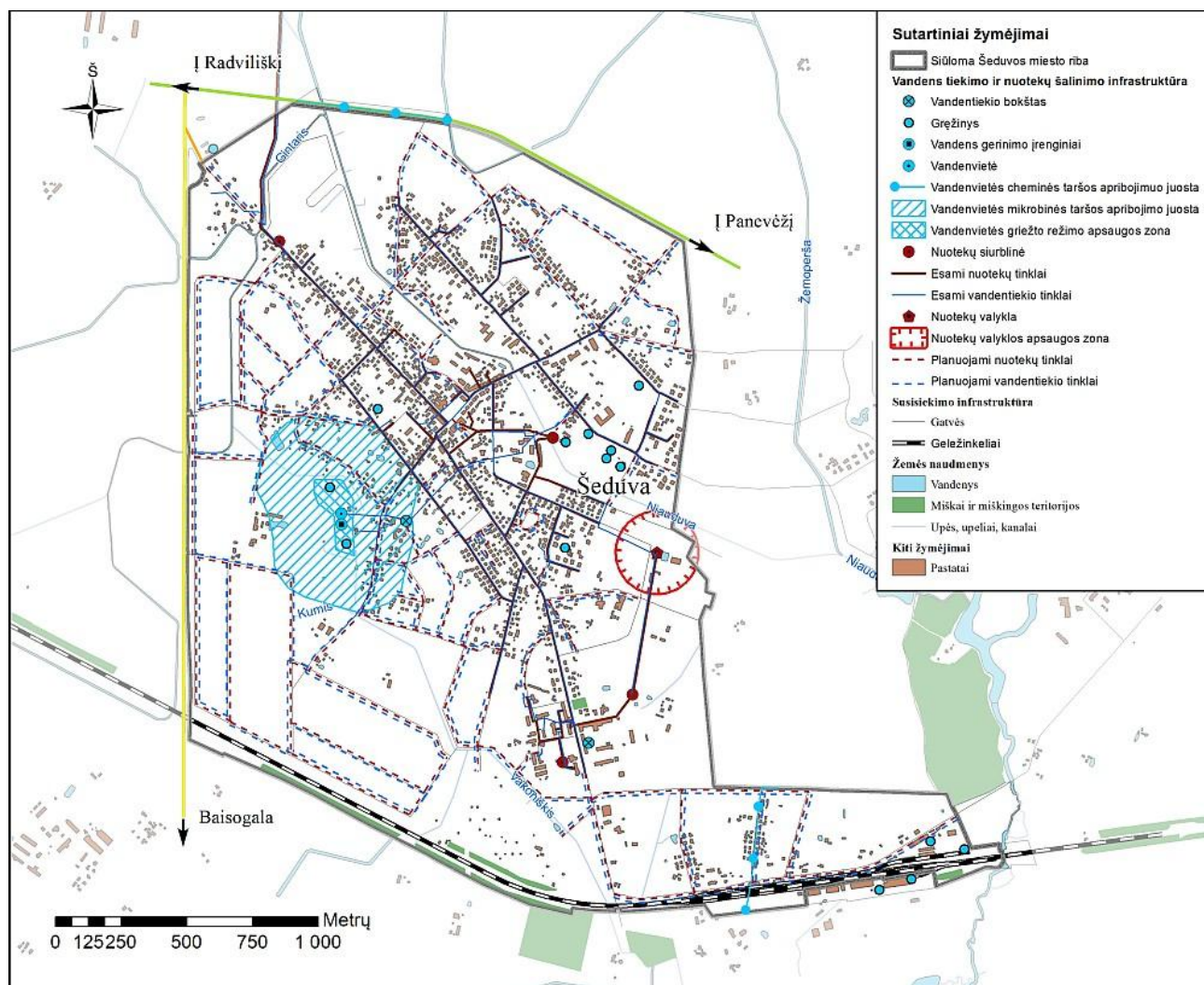
Šeduvos miesto susisiekimo sistemos sprendiniai parengti atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Bendrąjį planą, Lietuvos transporto sistemos plėtros strategiją. Taip pat buvo remtasi Radviliškio rajono ir Šiaulių apskrities Bendrųjų planų susisiekimo sistemos esamos būklės išvadamis bei susisiekimo infrastruktūros vystymo prognozėmis ir šių bendrųjų planų sprendiniais.

6. ŠEDUVOS MIESTO INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

6.1. Vandentiekia ir vandenvala

6.1.1. Vandens tiekimas

Centralizuotu vandens tiekimu Šeduvos miesto gyventojus aprūpina UAB „Radviliškio vanduo“. UAB „Radviliškio vanduo“ 2016 metų duomenimis centralizuotais vandens tiekimo tinklais vandenį gauna 849 vartotojai (1783 gyventojai). Mažiau nei pusė miesto gyventojų vandeniu pasirūpina individualiai, dauguma jų vartoja šachtinių šulinių vandenį. Per paskutinius penkerius metus prie esamos Šeduvos vandentiekio ir nuotekų sistemos buvo prijungtos Pavartyčio ir Raudondvario gyvenvietės

6.1 pav. Planuojama vandens tiekimo ir nuotakyno infrastruktūros plėtra

Vandenvietės teritorijoje yra du arteziniai gręžiniai. Vandenvietės projektinis pajėgumas yra 334,25 m³/d, vidutinis patiekto 2015 metais vandens kiekis buvo 253,43 m³/d. Vandens tiekimo tinklų ilgis – 24,668 km Vandenvietėje yra įrengta nugeležinimo įranga ir penki vandens filtrai.

Vadovaujantis Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D – 912 „Dėl Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ yra nustatytos nustatytos 3 apsaugos zonos (griežta apsaugos zona, mikrobiologinės apsaugos zona ir cheminės apsaugos zona) ir jos pažymėtos Šeduvos miesto bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros sprendinių brėžinyje.

Numatoma Laisvosios ekonominės zonos (LEZ) teritorija yra netoli miesto vandenvietės todėl vandentiekio įrengimas būtų techniškai ir ekonomiškai galimas. LEZ numatomos verslo plėtros teritorijos (logistika ir netarši pramonė) čia buitinio vandens poreikis nedidelis, papildomą poreikį sudarytų netaršios pramonės ar logistikos įmonių specifiniai poreikiai. Planuojama pakloti naujus vandens tiekimo tinklus naujame LEZ kvartale šalia naujų gatvių nuo Vėriškių g esamos atšakos numatyta infrastruktūros koridoriuje. (6.1 pav.). Bendras planuojamas vandens tiekimo tinklas apie 25200,43 metrus. Planuojamų vandens tinklų ilgiai yra preliminarūs. Tikslūs tinklų ilgiai bus nustatyti techninio projekto arba detaliojo plano metu.

Pagal 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343 nutarimą dėl „Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų“ reikalavimus vandentiekio tinklo ir įrenginių apsaugos zona, kai vandentiekio tinklas ir įrenginiai įrengiami iki 2,5 metro gylyje, yra žemės juosta po 2,5 metro nuo vamzdžio ašies.

6.1.2. Nuotekų tvarkymas

Šeduvos miesto nuotekų valymo įrenginiai buvo rekonstruoti ir modernizuoti 2008-2009 metų laikotarpyje. Nuotekų valymo įrenginiai – biologiniai. Valyklos projektinis pajėgumas 700 m³/d, per dieną valykloje vidutiniškai išvaloma 257,07 m³/d susirinkusių nuotekų, kurios išleidžiamos į Niauduvos upę.

2016 metų UAB „Radviliškio vanduo“ duomenimis Šeduvos mieste centralizuotomis nuotekų tvarkymo paslaugomis aprūpinti 846 vartotojai (1777 gyventojai), tai sudaro daugiau kaip pusę miesto gyventojų. Likusi dalis naudojasi individualia nuotekų tvarkymo sistema.

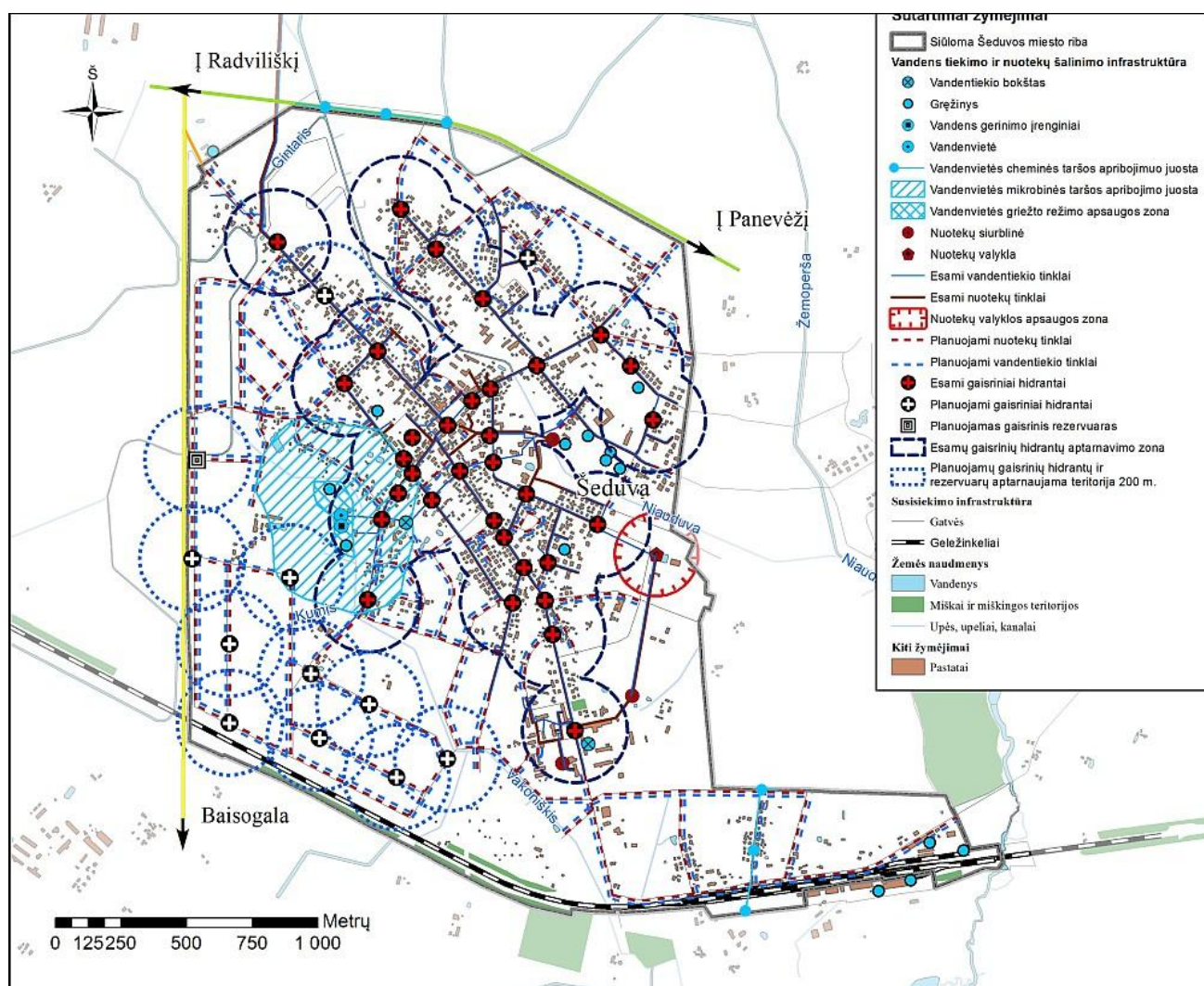
LEZ planuojama jungti prie esamos centralizuotos nuotekų sistemos, nes esami vandenvėlių įmonės pajėgumai yra pakankamai susidoroti su papildomu nuotekų kiekiu. Numatoma nuotekų tinklo atšaka klojama požeminiu būdu naujame LEZ kvartale šalia naujų gatvių nuo Vėriškių g esamos atšakos numatyta infrastruktūros koridoriuje. (6.1 pav.). Bendras planuojamas nuotekų tinklo ilgis apie 26029 metrus. Planuojamų nuotekų tinklų ilgiai yra preliminarūs. Tikslūs tinklų dydžiai bus nustatyti techninio projekto arba detaliojo plano metu. Naujų objektų prijungimo prie

esamos vandentiekio ir nuotekų sistemos galimybės turi būti vertinamos atsižvelgiant į objekto veiklos pobūdį. Taršiams procesams gali būti numatyta statyti atskiri individualūs valymo įrenginiai.

Pagal 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343 nutarimą dėl „Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų“ reikalavimus fekalinės kanalizacijos tinklo ir įrenginių apsaugos zona, kai fekalinės kanalizacijos tinklas ir įrenginiai įrengiami iki 2,5 metro gylyje, yra žemės juosta po 2,5 metro nuo vamzdžio ašies.

6.1.3. Gaisrinis vandentiekis

Šeduvos mieste nėra centralizuotos gaisrinio vandentiekio sistemos. Gaisro atveju, mieste vanduo imamas iš vandentiekio.

6.2 pav. Antžeminių hidrantų ir gaisrinių rezervuarų infrastruktūros plėtra

Vadovaujantis lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių projektavimo ir įrengimo taisyklėmis Šeduvos mieste ir numatomoje LEZ gali būti įrengti antžeminiai hidrantai ir gaisriniai

rezervuarai (6.2 pav.). Tuo atveju kai vanduo gaisro gesinimui imamas iš vandentiekio tinklo jie turi būti žiediniai. Aklinus iki 200 m ilgio vandentiekio vamzdynus galima naudoti priešgaisriniais poreikiams. Kai nėra techninių galimybių įrengti gaisrinių hidrantų, arba esamo vandentiekio pajėgumo nepakanka, vandens gaisrui gesinti tiekimą leidžiama numatyti iš gaisrinių rezervuarų arba natūralių ir (ar) dirbtinių vandens telkinių. Atstumas nuo gaisrinio rezervuaro arba natūralaus ir (ar) dirbtinio vandens telkinio iki jo saugomo pastato perimetro tolimiausio taško gali būti ne didesnis kaip 1000 m. Vandens atsargos gaisrui gesinti talpyklose turi būti numatomos tais atvejais, kai gaisrui gesinti reikalingo vandens kiekio negalima paimti iš vandens tiekimo šaltinio arba tai daryti neekonomiška.

Parenkant vandentiekio tinklų skersmenis, turi būti techniškai pagrįsti sprendiniai, kuriais įvertinamos vandentiekio tinklų veikimo sąlygos atjungus atskirus jų ruožus įvykus avarijai tinkluose. Vandentiekio tinklų, kuriuose gali būti įrengiami gaisriniai hidrantai, skersmuo turi būti ne mažesnis kaip 100 mm.

Galimas priešgaisrinių rezervuarų poreikis ir tikslesnis jų išdėstymo tinklas turi būti koreguojamas vandentiekio lauko tinklų LEZ projektavimo metu.

Naujo gaisrinio vandentiekio projektavimas, neturi prieštarauti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2007 m. vasario 22 d. įsakymui Nr. 1-66 „Dėl normatyvinių statinio saugos dokumentų patvirtinimo“.

6.2. Atliekų tvarkymas

Šeduvos mieste už atliekų tvarkymą ir išvežimą nuo 2015 metų yra atsakingi UAB „Komunalinių įmonių kombinatas“. 2015 metų duomenimis Radviliškio rajone surinktas komunalinių atliekų kiekis sudarė 8237,41 tonų. Šeduvos mieste 2015 metais buvo surinkta apie 556 tonų komunalinių atliekų. Statistika apie išvežamas atliekas Šeduvos mieste nėra kaupiama, todėl skaičiavimai yra teoriniai pagal gyventojų skaičių Radviliškio rajone (39043 gyventojai 2015 m) ir Šeduvos mieste (2636 gyventojai, 2015 m). Antžeminių bendro naudojimo konteinerių Šeduvos mieste yra 53 vienetai, kurių talpa yra 1,1 m³.

Atliekų tvarkymo sistemos paslaugų plėtra į LEZ priklauso nuo naujų objektų veiklos pobūdžio. Padidėjus atliekų kiekiui ir esant labiau koncentruotam naujų vartotojų išsidėstymui tikėtina, kad tinkamai išdėsčius atliekų surinkimo konteinerius galimas šios sistemos priežiūros kainos mažėjimas. Planuojama 14 naujų atliekų konteinerių ir bent viena nauja antrinių žaliavų konteinerinė aikštelė.

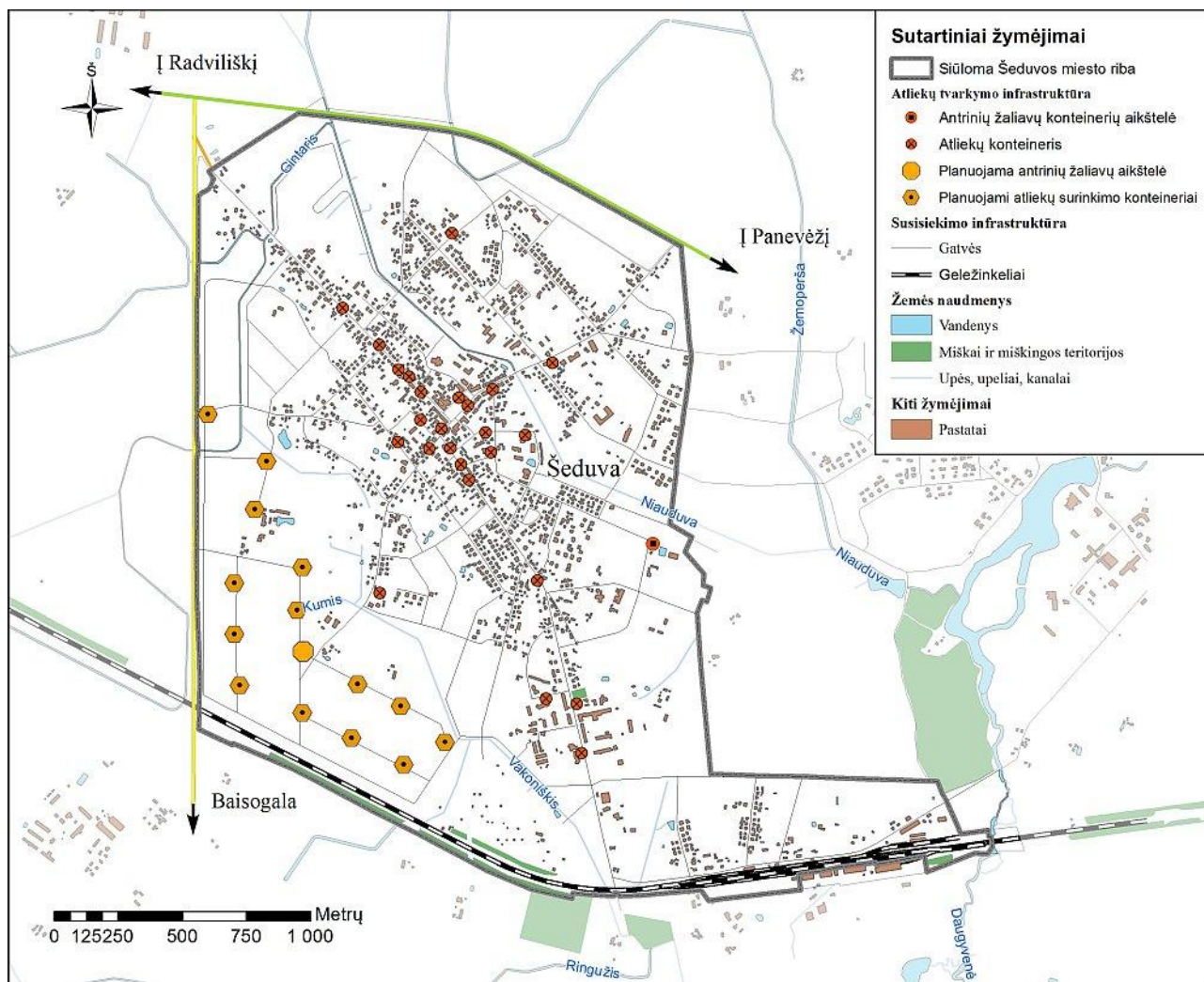
Antrinių žaliavų (AŽ) konteineriai turi būti įrengiami:

- šalia važiuojamosios dalies esančiame žaliame plote įvertinus, kad nebus trukdoma eismui;

- aikštelės turi būti kiek galima toliau nuo poilsio zonos vietų, suoliukų ir vaikų žaidimo aikštelių.

Antrinių žaliavų perdirbimo aikštelė įrengiama:

- šalia važiuojamosios dalies esančiame žaliame plote įvertinus, kad nebus trukdoma eismui.

6.3 pav. Šeduvos miesto atliekų surinkimo infrastruktūra LEZ teritorijoje

Siekiant tobulinti funkcionalią atliekų tvarkymo sistemą bendrajame plane numatoma:

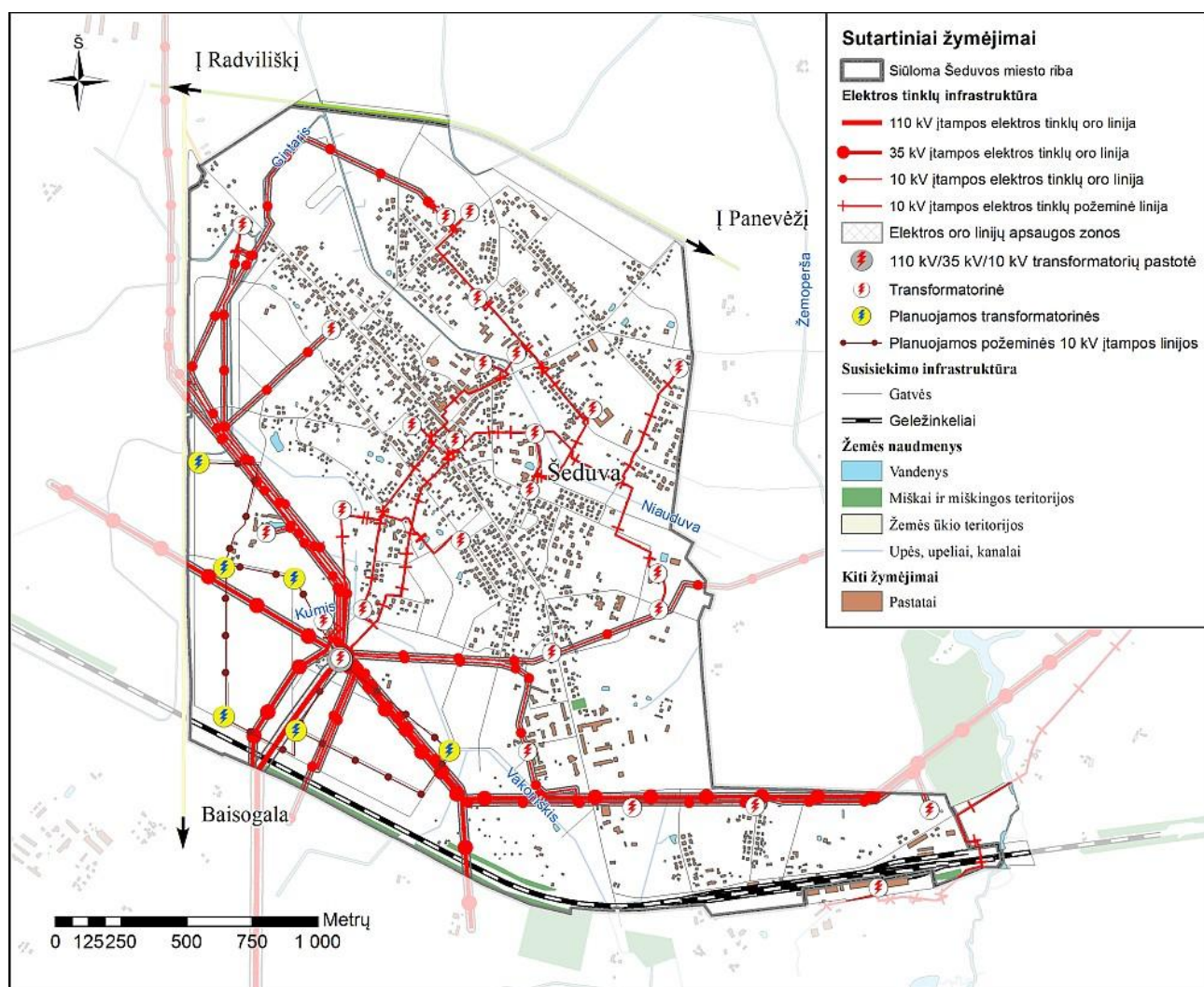
- stebėti atliekų susidarymo tendencijas bei atsižvelgiant į padidėjusias apkrovas įrengti papildomas konteinerines aikšteles mišrioms atliekoms bei antrinėms žaliavoms surinkti;
- naujai užstatomose gyvenamose, pramoninėse ir kitose teritorijose, pagal poreikį suplanuoti ir rezervuoti vietas konteinerinėms aikštelėms. Tai turi būti įgyvendinta žemesnio lygmens planavimo metu;
- plėtoti antrinių žaliavų surinkimą esamuose bei planuojamuose gyvenamuose rajonuose, įrengiant papildomą kiekį antrinių žaliavų konteinerinių aikštelių. Reikalui esant iš anksto rezervuoti teritorijas šioms aikštelėms įrengti. Turi būti užtikrinta, kad komunalinių

atliekų tvarkymo paslauga būtų teikiama ne mažiau kaip 85 % miestelio gyventojų bei surenkama ne mažiau 85 % mieste susidarančių atliekų;

- nuolatos diegti geriausias prieinamas atliekų surinkimo priemonės: tobulinti specialias stambiagabaričių, pavojingų bei EEĮ atliekų surinkimo bei tvarkymo būdus (surinkimas apvažiavimo būdu ar pagal iškvietimą).

6.3. Elektros tiekimas

Šeduvos miesto gyventojai elektros energiją gauna iš 110/35/10 kV transformatorių pastotės, kuri buvo pradėta eksploatuoti nuo 1967 metų. 2006 metais kV transformatorių pastotė buvo rekonstruota. Nuo šios transformatorių pastotės elektros energija miestui yra skirstoma 10 kV elektros energijos tinklais iki mieste esančių 10/0,4 kV transformatorių bei skirstomųjų punktų. Toliau elektros energija yra skirstoma oriniais arba požeminiais 0,4 kV elektros energijos tinklais iki galutinių vartotojų.

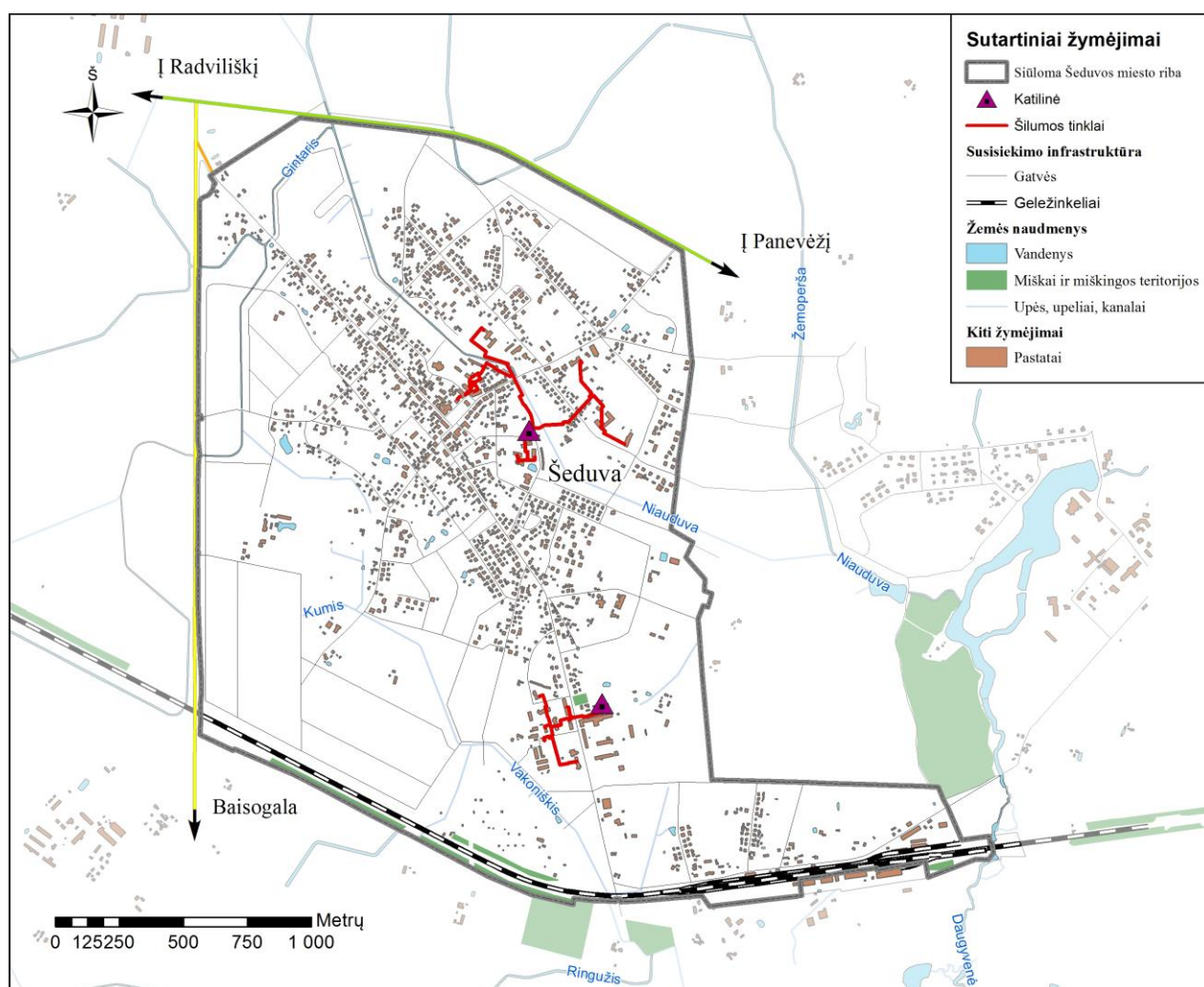
6.4 pav. Šeduvos miesto elektros tiekimo infrastruktūra

Į LEZ numatomos papildomos elektros linijos iki numatytų objektų. Planuojama LEZ vieta yra gana paranki, nes visai šalia yra 100/35 kV elektros pastotė. Tai palanku siekiant prijungti prie esamo tinklo didesnius objektus. Santykinai investicijos tokiems elektros tinklo plėtros projektams būtų nedidelės. Numatoma, kad naujų tinklų linijos bus kabelinės požeminės.

Vadovaujantis elektros tinklų apsaugos taisyklėmis, teritorijoje yra taikomi esamų ir planuojamų elektros tinklų sanitarinės apsaugos zonos (išilgai elektros oro linijų – žemės juostos ir oro erdvė, apribotos vertikaliomis plokštumomis, esančiomis abiejose linijos pusėse nuo kraštinių laidų (kai jie nėra atlenkti) šiuo atstumu):

- 1) iki 1 kV įtampos elektros oro linijoms – 2 metrai;
- 2) 6 ir 10 kV įtampos elektros oro linijoms – 10 metrų;
- 3) 35 kV įtampos elektros oro linijoms – 15 metrų;
- 4) 110 kV įtampos elektros oro linijoms – 20 metrų.

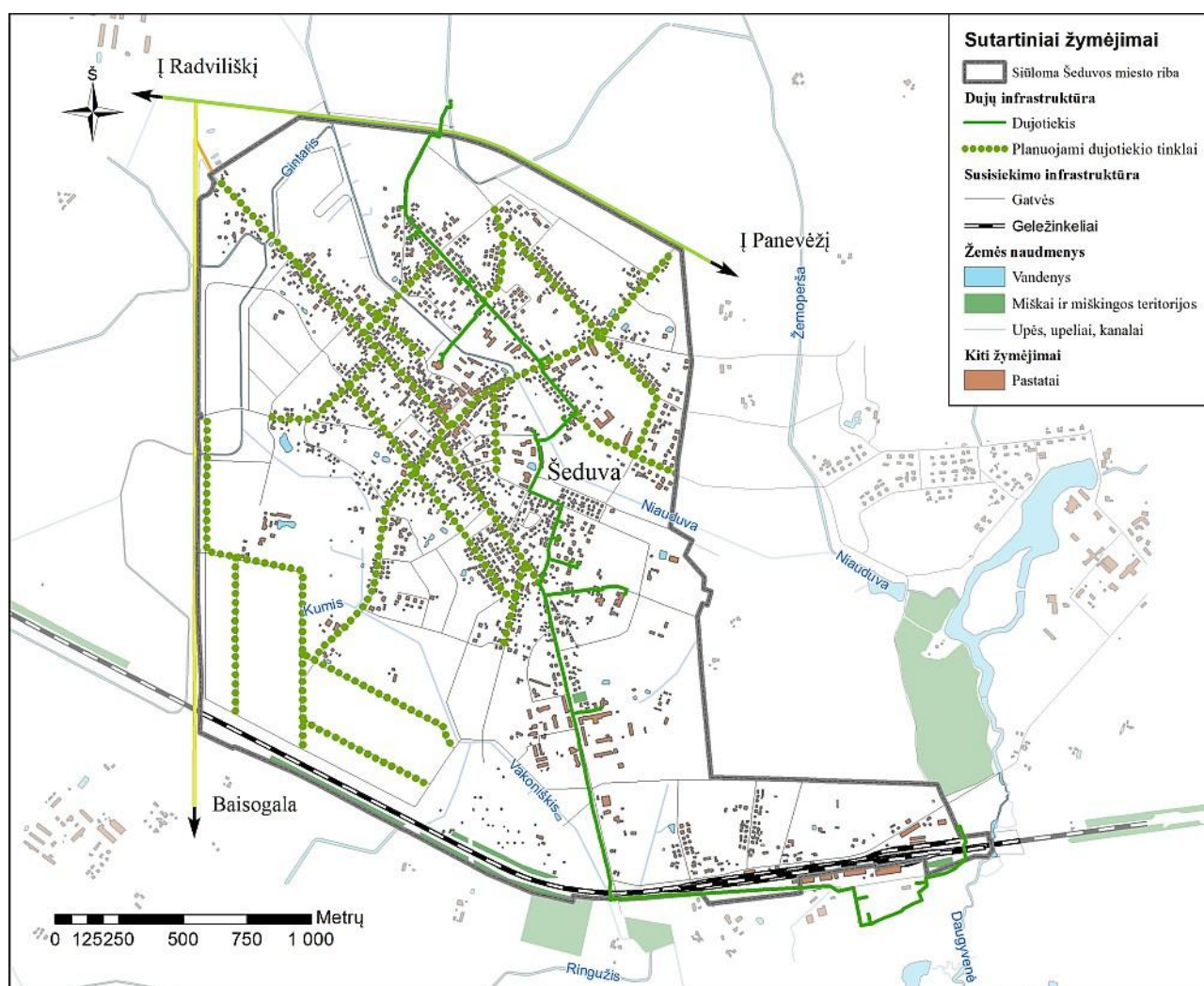
6.4. Šilumos ūkis

Esami dviejų atskirų katilinių CŠT tinklai yra nedideli ir koncentruoti, išdėstyti toli nuo planuojamos vystyti teritorijos. Todėl naujų magistralinių tinklų tiesimas ekonominiu požiūriu nepatrauklus. Papildomas naujų vartotojų prijungimas pareikalautų papildomų investicijų naujų katilų katilinėse įrengimui. Atsižvelgus į tai, kad esamoje CŠT sistemoje šiluma ruošama deginant gamtines dujas, todėl planuojama naujiems vartotojams jungtis prie esamo dujotiekio tinklo.

6.5. Dujų infrastruktūra

Šeduvos miestui gamtinės dujos tiekiamos iš dujų skirstymo stoties (DSS), vidutinio slėgio PE 125 ir 110 mm skersmens vamzdynais. Mieste gamtinės dujos paskirstomos vidutinio slėgio atšaka ir mažo slėgio dujotiekio tinklu. Vidutinio dujotiekio vamzdyno ilgis Šeduvos mieste – 6800 metrų, mažo slėgio vamzdyno ilgis – 230 metrų. Bendras dujotiekio vamzdynų ilgis sudaro 7,030 km., bendras planuojamas dujotiekio tinklo ilgis apie 12718,9 metrų.

6.5 pav. Dujų infrastruktūra Šeduvos mieste

Gamtinių dujų tinklai geriausiai išplėtoti rytinėje miesto dalyje. Vidutinio slėgio dujotiekis nutiestas šalia Pakruojų g., Šaltinio g., Pilies g., Kotiško g., Progimnazijos g., Naujosios g., Žvejų g., ir Kėdainių g. Šeduvos mieste gamtinės dujos yra numatytos kaip pagrindinė kuro rūšis šilumos gamybai. Esamas vamzdyno apkrovimas nedidelis, o papildoma plėtra gali tikėtis apie 600 m³/h dujų debito. Šio kiekio turi pakakti numatomų įrengti pastatų aprūpinimui šiluma ir karštu vandeniu. Planuojama dujotiekį prijungti nuo Kėdainių g. ir tiesti šalia miesto gatvių ir patekti į LEZ teritoriją per Vėriškių g. numatytame infrastruktūros koridoriuje (pav. 6.5).

Pagal 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343 nutarimą dėl „Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų“ reikalavimus privaloma laikytis naudojantis žeme, kuri priskirta prie dujotiekio apsaugos zonos. Iki 16 barų slėgio dujotiekio apsaugos zoną sudaro žemės juosta išilgai vamzdynų trasos, kurios plotis – po 2 metrus abipus vamzdyno ašies. Dujų reguliavimo punkto apsaugos zona – 10 metrų pločio žemės juosta aplink šio punkto sienas.

6.6. Telekomunikacijos ir ryšiai

Esami Šeduvos miesto ryšių tinklai išvystyti gerai. Naujose urbanizuojamose teritorijose numatyti techniniai koridoriai inžineriniams tinklams pakloti. Ryšių tinklų tiesimą, priežiūrą ir apsaugą reglamentuoja LR Elektroninių ryšių ir LR Statybos įstatymai.

Prijungimą prie TEO LT, AB tinklų vykdo pati bendrovė pagal poreikį. Interneto tinklo plėtojamas vykdomas atsižvelgiant į vartotojų poreikius.

7. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA

Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis, patvirtinus bendrąjį planą, turi būti vykdoma bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną (monitoringas), priežiūra ir kontrolė, nuolat kaupiama ir analizuojama informacija, nustatomas investicijų poreikis, rengiamos programos bendrojo plano sprendiniams įgyvendinti.

Bendrojo plano stebėsenos metu turi būti:

- rengiama bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programa, nustatomas investicijų poreikis;
- formuojant savivaldybės biudžetą, teikiami pasiūlymai dėl bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo;
- stebimi ekonominio potencialo, ūkinės veiklos, infrastruktūros, nekilnojamojo turto rinkos raidos pokyčiai;
- vykdoma gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimo priežiūra;
- analizuojami sveikatos apsaugos ir socialinės rūpybos infrastruktūros bei jų sąlygų pokyčiai;
- vykdoma kultūros ir švietimo infrastruktūros duomenų informacijos analizė;
- analizuojama teritorijų planavimo duomenų banke sukaupta informacija;
- analizuojamos kitos pagrindinės ekonominės veiklos sąlygos ir kiti aplinkos kokybę įtakojantys faktoriai.

Remdamiesi bendrojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos duomenimis, savivaldybės administracijos direktorius, ne vėliau kaip likus šešiams mėnesiams iki kiekvienų savivaldybės rinkimų pradžios, turi pateikti ataskaitas savivaldybės tarybai, taip pat informuoti visuomenę apie bendrojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimą.

Savivaldybės administracijos direktorius per šešis mėnesius po savivaldybių tarybų rinkimų turi supažindinti savivaldybės tarybą savivaldybės teritorijos bendrojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo rezultatais.

BP sprendinių įgyvendinimo stebėsenai (monitoringui), rekomenduojama indikatorių sistema pateikiama 7.1. lentelėje.

7.1. lentelė. Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) rekomenduojama indikatorių sistema

Nr.	Rodiklių grupės	Rodiklis	Ataskaitiniai metai
1	A. Gyventojų skaičius		
2	B. Žemės naudojimas	Teritorijos tipas; ha /m ² /1 gyv.	
3	Ekonominiai rodikliai	Apgyvendinimo įstaigos tenkančios 1000 gyventojų, sk./1000 gyv.	
4	Aplinkosauginiai rodikliai	Atliekų susidarymas ir tvarkymas žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje, t	
5	Fiziniai rodikliai	Dviračių infrastruktūra, km	
6	Fiziniai rodikliai	Elektros energijos tiekimo tinklų ilgis, km	
7	Ekonominiai rodikliai	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, Eur.	
8	Fiziniai rodikliai	Gamtinių dujų tinklų ilgis, km	
9	Ekonominiai rodikliai	Gyventojų dalis, gyvenanti žemiau skurdo rizikos ribos, proc.	
10	Fiziniai rodikliai	Gyventojų, prisijungusių prie centralizuotų šilumos tinklų, skaičius, gyv. sk.	
11	Fiziniai rodikliai	Gyventojų, prisijungusių prie nuotekų tvarkymo tinklų, skaičius, gyv. sk.	
12	Fiziniai rodikliai	Gyventojų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, dalis, vnt.	
13	Fiziniai rodikliai	Inžineriniai komunikaciniai koridoriai, km ²	
14	Socialiniai rodikliai	Konferencijų centrai, vnt.	
15	Socialiniai rodikliai	Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje, metai	
16	Fiziniai rodikliai	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą automobiliais, proc.	
17	Fiziniai rodikliai	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą dviračiu, proc.	
18	Fiziniai rodikliai	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą pėsčiomis, proc.	
19	Fiziniai rodikliai	Miesto gyventojų dalis, keliaujančių į darbą viešuoju transportu, proc.	
20	Baziniai rodikliai	Numatomų statyti aukštybinių pastatų, pagal išduotus statybą leidžiančius dokumentus, skaičius, vnt.	
21	Baziniai rodikliai	Numatomų statyti butų, pagal išduotus statybą leidžiančius dokumentus, skaičius, vnt.	
22	Baziniai rodikliai	Numatomų statyti pastatų, pagal išduotus statybą leidžiančius dokumentus, skaičius, vnt.	
23	Baziniai rodikliai	Numatomų statyti prekybos statinių, pagal išduotus statybą leidžiančius dokumentus, skaičius, vnt.	
24	Fiziniai rodikliai	Renovacija, vnt.	
25	Ekonominiai rodikliai	Savivaldybių biudžetų išlaidos, tūkst. Eur.	
26	Ekonominiai rodikliai	Turistų skaičius, sk.	
27	Fiziniai rodikliai	Vandentiekio ir nuotekų tinklų ilgis, km	
28	Fiziniai rodikliai	Vidutinis buto dydis, m ²	
29	Fiziniai rodikliai	Viešasis transportas, keleivių sk./metus	
30	Fiziniai rodikliai	Visuomeninės erdvės, km ²	
31	Fiziniai rodikliai	Šilumos tiekimo tinklų ilgis, km	
32	Fiziniai rodikliai	Žaliosios teritorijos, km ²	